

# CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN ŐRNAGY, SEGÉDSZERKESZTŐ: MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal <b>BUDAPEST, I. KER., BŐSZÖRMÉNYI-ÚT 21</b>	Megjelenik minden hó 1-én és 15-én	Előfizetési ára: Egész évre 12 pengő, félévre 6 pengő	Telefon: 501-90.	Postatakarékpénztári csekk számla: 25.342
--	--	---	---------------------	---

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,  
Hiszek egy isteni örök igazságban,  
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

*Amen.*

## Trianon évfordulójára.

Vasárnap Trianon revízióját követelte az ország száz meg száz népgyűlésen, szerdán eltemettük az „Igazságot Magyarországnak!” hőseit: Endresz György és Bitai Gyula bajtársunkat, vasárnap Hősök Napja volt, a következő szombaton pedig Trianon tizenkétéves évfordulóját fogjuk gyászolni.

Mutasson a világ még egy nemzetet, amelyre ennyi gyászt halmozott a sorsa tizennégy nap alatt! Mutassanak országot, amelynek ilyen súlyos bilincsekkel kellene hosszú és kegyetlen kálváriát járnia; hol van, vagy volt rabszolga, akitől az otthonát, a verejtékét, pénzét, önértékét, becsületét s végül még az életét is mind-mind elkövetelte volna a legelvetemültebb uszolás is, ahogy követeli tőlünk az antantnak nevezett érdekszövetkezet Trianonon keresztül. És hol van élő test, amely nem pusztulna bele annyi piócába, ahány a mi és vesztés barátaink testére telepedett Páris körül, hogy szívja a vérünket undorító mohósággal!

Ennek az utolsó két hétnek eseményeibe és évfordulóiba belesűrűsödött a mi egész nagy tragédiánk.

Trianon sürgős megszüntetése ma már nem egyedül magyar ügy, hanem az úgynevezett békeszerződések általános tarthatatlanságán át, az egész világ gyógyulásának egyik feltétele. S ha pedig igaz, hogy nincs szerencsétlenség, amelyben szerencse is ne adódnék, akkor Trianon csapásában két szerencsés körülménnyel is vigasztalódhatunk. Az egyik, hogy a békeszerződéseknek, s főképpen a mienknek minden rendelkezése az esztelenségig rövidlátó tulásba esett s ezzel már születése percében magában hordozta végrehajthatatlanságának eredendő hibáját. Kevésbé kegyetlen, s talán nehezen, de mégis csak végrehajtható békeszerződés veszélyesebb lett volna reánk, mert megváltoztatásának szükségét a legyőzötteken kívül senki sem érezte volna; ha Trianon csak nekünk fájna, ugyan ki törődne vele rajtunk kívül? De mert azt, a többi hasonló elmeszüleménnyel együtt — szerencsénkre — az egész világ sányli, a magyar igazságnak is hatalmas szószólói akadtak, akik nélkül egymagunkban bizony gyengék lennénk ahhoz, hogy az igazságunkat kikényszerítsük.

A másik szerencsénk önmagunkban rejlik. Az

elmúlt tizennégy esztendő minden megpróbáltatása, kísértése és szűkölködése dacára meg tudtunk maradni a hazafias magyar érzés és meggyőződés egyedül helyes talaján, meg tudtuk őrizni lelkünk kapcsolatát Nagymagyarország minden elrabolt fiával és rögével s megadatott nekünk, hogy fiainkat is e szent gondolatban nevelhettük: nemzetközi jelszavak makulányit sem enyhítettek gyűlöletünkön Trianon iránt s pillanatra sem ingatták meg hitünket Nagymagyarországban, amelynek el kell jönnie!

Mert hiába ragyogott volna napnál fényesebben a mi igazságunk, hiába akadtak volna barátaink, akik meglátják azt: ha a nemzetköziség tanaiba kótyagosodva mi magunk mindegynek tartottuk volna, hogy Kassa, Kolozsvár, Zombor vagy Kismarton Magyarországhoz tartozik-e vagy sem, Trianon örökéletű maradt volna. Pénzzel talán elhallgatnának s e csonka országgroncon megadnák nyomorúságos létezésünk legelemibb feltételeit, hogy nekik szolgálni és dolgozni tudjunk, de mint jelentéktelen nemzet örökre eltűnnénk a népek sorából.

A küzdelem tehát számunkra: élet vagy halál. Ezt azonban nem elég csak nekünk tudnunk, meg a külföld egynéhány, bármilyen számottevő politikusanak, hanem tudnia kell az egész világnak, a szó szoros értelmében. Ezért nem tehet ma senki hasznosabb szolgálatot Nagymagyarország ügyének, mint hogy a mi nagy tragédiánk híret kelti és igazságot követel a számunkra, mert az igazságtétel annál gyorsabb és valószínűbb, minél inkább nemcsak a politika felszínes és ingatag talajában, hanem a világ lelkiismeretében gyökeredzik.

Csak ha ezt tudjuk, akkor vagyunk képesek értékelni a két százados bajtársunknak, Endresz Györgynek és Magyar Sándornak Istenkísértő érdemeit, hogy repülőgéjükön, amelyet „Igazságot Magyarországnak!” kereszteltek, átrepülték az óceánt s ezzel világszerte ismertté tették a két szót, ameltől az életünk függ. Amikor elindultak, egyetlen volt a valószínűsége annak, hogy a tengerbe zuhanak, vagy átjutnak rajta: fiatal életüknek ez a nagy és készsége kockáztatása a nemzet hőseivé avatta őket.

A hősök egyike, Endresz György nincs többé. Lezuhant az örök város kapujában, Bitai Gyula századossal együtt, aki elkísérte. Eltemettük őket száz ezernyi könnyező ember között, a revíziós vasárnap után, a Hősök Napjának hetében és Trianon évfordulójának küszöbén, soha nem látott pompával. Csak a testüket persze, a lelkük tovább él a két szóban, amit szárnyaszegett gépmadaruk az égre írt s amit többé nem lehet onnan letörölni: „Igazságot Magyarországnak!”.



## Határszolgálat — határ- védelem.

Írta: SUHAY IMRE tábornok.

(Folytatás.)

Megjegyzem, hogy tudomásom szerint a csetnikek nálunk keményebb dióra számítva, nemcsak fegyverrel, hanem pénzzel, destruktív propagandával is fognak majd ellenünk harcolni, mindenekelőtt a föld népének barétáiként adva ki magukat, megpróbálják majd az őslakosságot a kormányzat közegei, főleg azonban az „urak” ellen felingerelni, hogy azután a magyar nép és nemzet sírját véglegesen megássák.

A bandák harcmódorát, mellyel a világháborúban ellenünk harcoltak, a rendelkezésemre álló feljegyzések, akták, naplók és saját tapasztalataim nyomán egy külön tanulmányomban fogom ismertetni, mert minden magyar csendőrnek tudnia kell, mit várhat a banditáktól, komitácistól, csetnikektől, mert ezek elsősorban a hadsereg háta mögött, a mögöttes országrészben akarnak majd terrort pánikot kelteni s az egész életet, az ellátást, a vezetést a harcoló seregek hátában megbénítani, s ebbeni céljuk elérésére semminemű eszköztől visszariadni nem fognak. Saját hadseregünket, csendőrségünket alaposan kitanulmányozzák, azoknak szokásait ismerve, vezényszavainkat használni fogják; épp ezért annál jobban kell tehát résen lennünk, figyelni minden sajtóságos kiejtésre, beszédre még akkor is, ha esetleg magyar katonaruhába öltözött egyén is áll velünk szemben.

A világháború után kialakult új Lengyelország, „Polonia restituta” helyzete minden — így tehát a határvéde-

lem tekintetében is igen nehéz. A mai Lengyelország, tudjuk, hosszú időn át Ausztria, Orosz- és Németország között volt felosztva. Az idegen kormányzat mindenütt mély nyomokat hagyott hátra, a nép műveltsége, felfogása, gazdasági helyzete nem egységes. Sokat átvettek az évek hosszú során át elnyomóiktól.

Az új birodalom földrajzi helyzete is kedvezőtlen, gondoljunk csak a korridorra, s a határok mindenfelől nyitvák. Határainak hossza 5.145 km és 142 km tengerpart.

Lengyelország minden oldalról abszolút ellenséges érzelmű szomszédokkal van körülvéve, az egy Csehszlovák köztársaságot kivéve, de itt sem beszélhetünk szívélyes szomszédi viszonyról, vagy pláne szövetségről. Ehhez járul még, hogy a 30.5 milliónyi lakosságból csak 58.2% lengyel. (18% ukrán, kisorosz), 10.7% zsidó, körülbelül 6% német, 5.8% fehérorosz és 1% litván); tehát a Páris-környéki békék nagyobb dicsőségére, szintén erősen nemzetiségi állam.

A politikai helyzet, a szomszédság szerint a határörizet a különböző vidékeken különböző. Feltűnő, hogy Lengyelországnak két határvédelmi katonai testülete van:

### 1. A határőrség (Komenda Strazy Granicznej).

Parancsnoka egy magasabbrangú tábornok, — a német, a csehszlovák—román határ mentén látja el a szolgálatot. 275 tiszt, 5400 altiszt és katonából áll, 22 zászlóaljba (határszakasz) és néhány lovasoszttagba tagozva.

A határőrséget kiválóan minősített tisztek és kiképzett katonákból egészítik ki.

Újoncok nincsenek. A testület katonai tekintetben a hadügyminiszternek, vám- és útlevél, pénzügyi szempont-



## Egy kacsaviszontagságai.

Írta: AXA ROLF.

Este tíz óra volt.

— Ajnc—cváj! Ajnc—cváj! Fel a fejet! Be a hasat! Somolya, te már megint úgy mászol, mint egy okleveles lajhár! De majd kiverem belőled, ki én! Ajnc—cváj! Kompaniiii — halt!

Harsogó kacagás. A legénységi szoba ablakai csak úgy rengtek bele.

Nehogy pedig azt higgye valaki, hogy este tíz órakor a legénységi szobában őrmester úr Gajdacs defilirungot gyakoroltat a századdal, sietek megmondani, hogy őrmester úr Gajdacsinak híre-hamva sem volt, a legénység pedig szabályszerűen feküdt az ágyban, amint este tíz órakor illik, ha nincs az embernek kimaradása. Mert akkor viszont nem illik.

Mi volt hát?

Nem volt semmi egyéb, mint hogy Infanteriszt Somolya a rendes esti előadását tartotta. Infanteriszt Somolya egy cirkusz porondjáról került az ezredhez, ahol csakhamar közkedveltségre tett szert a virágszálak között.

Mert elsőrangú hasbeszélő volt — „hangutánzó művész”, ahogy ő magát nevezte. Rövidesen nem volt előjáró az ezredes úrtól kezdve egészen káplár úr Keresztesig, akinek a hangját ne tudta volna élethűen utánozni. Azonkívül hámulatos ügyességgel utánzott minden zörejt és mindenféle állathangot, a macskák éjjeli szerenádjától kezdve az állatkerti etetésig. Esténként, ha takarodó után sötétség borult a legénységi szobára, már több ízben rendezett „díszelőadás”-t, mindig osztatlan sikerrel. Ma is, hogy káplár úr Keresztesnek, a szoba-parancsnoknak kimaradása volt, egyik programszámát a másik után adta elő a hálás közönségnek. Most éppen őrmester úr Gajdacs volt soron.

— Mi az? Micsoda röhögés folyik itt? — dördült bele az általános nevetésbe őrmester úr Gajdacs hangja.

Újabb, még harsogóbb derűtség. Somolya ma igazán remekelt.

— Ruhe! — süvített őrmester úr Gajdacs hangja a sötétben az ajtó felől.

— Jaj, nem bírom tovább, — nyögött fel a nevetéstől könnyes szemekkel infanteriszt Kovács az ajtó melletti ágyban. — Somolya, a rosseb egyen meg...

— Auf! — hangzott az ajtó felől.

Persze senki sem mozdult, mert ki az ördög fog felülni Somolyának, aki már annyiszor beugratta őket hasonló módon?

— Ne marhulj, Somolya! — kiáltott Czepe Feri elfulva a nevetéstől.

A villanykapcsoló kattant egyet. A mennyezetről lecsüngő villanykörte kigyulladt. Az ajtóban pedig ott állott őrmester úr Gajdacs. Személyesen.

Most már mozdatlanra dermedt mindenki. Kovács Pista az ajtó melletti ágyban ijedtében fejére rántotta a takarót és horkolni kezdett.



ból a pénzügyminiszternek van alárendelve. Fegyverzete, felszerelése, mint a gyalogságé.

2. A *határvédő testület* (Korpus Ochrony Pogranicznia). Ez, a kellemetlenebb, bizonytalanabb orosz és litván határon teljesít szolgálatot.

Ez teljesen katonaság, elite-csapat, az újoncait csak 6 hónapi kiképzés után kapja, tehát már kiképezve.

Tisztjeit és altisztjeit a hadsereg vezényli egy bizonyos időre.

A testület parancsnoka vezénylő tábornok. A határvédő testület 7 dandárba tagozódik, 29 zászlóalj- és 20 lovasszázaddal.

A zászlóaljak 3 puskás- és 1 géppuskás század — 1 összekötő szakaszból állanak.

Az új tervezet szerint tüzérséget, aknavetőket is fognak kapni. Hasonlóak lesznek az orosz határőrség dandáraihoz.

Létszám: 1.078 tiszt, 28.014 fő legénység.

A testület természetesen a hadügyminiszternek van alárendelve, de fenntartása a belügyminisztériumot terheli.

Mint különleges szervet meg kell említenünk a

3. *polgári határvédelmet*. Ezt a hadügyminisztérium szervezte, a Németországtól elszakított területek (Posen, Pomerellen) védelmének biztosítására. Csak teljesen megbízható katonát és kétségtelenül lengyel nemzetiségű embert soroznak be ebbe a testületbe, melynek ereje körülbelül 8000 fő. Fegyverzet, lőszer, felszerelés már békében ki van adva.

Ezen testület háborus veszély esetén a határőrséggel és katonai alakulatokkal együtt biztosítja a határt a felvonulás befejeztéig. Az erdészeket is ide sorozzák be.

Aki pedig azt hiszi, hogy őrmester ur Gajdacs most teremtetténi kezdett, az nem ismerte őt. Döngő léptekkel ment a szoba közepéig.

— Auf! — vezényelte újból.

Most már persze úgy repült ki mindenki az ágyból, mintha kígyó csípte volna meg. De Gajdacs legyintett.

— Ez semmi. Herstell!...

A virágszálak visszafeküdtek.

— Auf!

A következő pillanatban már feszes vigyázzban állt megint mindenki az ágya lábánál. Ez a művelet azután megismétlődött még pontosan negyvennyolcszor.

— Így, — mondta végre Gajdacs. — Hogy ezentúl megismerjétek a hangomat sötétben is!

Végigjárta a legényeket, lassan, egyenkint véve szemügyre mindenkit, vasvillaszemekkel kutatva, nem látja-e valakinek az arcán a derültségnek némi nyomait.

Dehogy is volt most kedve bárkinek is a nevetéshez!

Ormester úr Gajdacs bólintott, azután megállt Somolya előtt.

— Derék fiú vagy, Somolya, — kezdte vésztjósító szelidséggel. Nagyon derék fiú vagy, aki gondoskodik a bajtársai mulattatásáról. Hát ez tetszik nekem. Pójácánk még úgy sem volt eddig az ezrednél. Hüften feszt!

Somolya csipőre tette a kezeit. Őrmester úr Gajdacs figyelmesebb gyakorlatát, a knítifbájt, ismerte már.

Gajdacs a jólismert melódiát intonálta:

— Ajnc!... Cvááááj — Drááááj... Fír!

A szakasz háptákn nézte az ágyak mellől.

Fél tizenkettőkor házaérkezett káplár úr Keresztes, a szobaparancsnok. Őrmester úr Gajdacs ekkor elbúcsúzott:

1931 végéig Pomerellenben 14, Posenben 6 ilyen zászlóaljat szerveztek.

Felemlítendő még, hogy a csendőrség, mely, persze, egy bizonyos fokig szintén teljesít a határon is szolgálatot, az államrendőrség, Lengyelországban szintén tisztára katonai testület 31.350 főnyi létszámmal.

Különben már a világháború kitörése előtt is Krakau, Przemysl és Lemberg (Lwow)-ban katonai rendőrség, az úgynevezett „Militärpolizei” látta el a rendőri szolgálatot.

Nagy súlyt helyeznek a lengyelek az ifjúság katonai előkészítésére. Ezt és a testnevelést államilag szervezték meg. A határ mentén az így előkészített ifjúság, persze, szintén segítkezik a határőrség elvégzésében.

A kiképzés magában az iskolákban történik, a 16 éven fölülieket pedig külön osztagokban tanítják, gyalogsági szolgálatra.

Néhány sportegyletben a fiatalságot azonban a lovas-, tüzér-, műszaki- és repülőszolgálatra is előkészítik.

Az egész ország, de különösen a határmenti részek, ezred- zászlóalj- és századkörletekre vannak felosztva. Az ifjúság oktatása 2 évig tart és egy hathetes táborozással (gyakorlatok kötelékben) végződik.

Felemlítendő, hogy Lengyelországban a nőket is előkészítik a katonai hivatásra, még pedig nemcsak a háborús segédszolgálatra (ételmezés, sebesültápolás, autóvezetés), hanem a céllovészetben és a terepen való szolgálatban is.

### XIII. Csonka-Magyarország határának őrzése.\*)

A tragikus kimenetelű világháborúra és annak nyo-

\*) Tanulmányomnak ezt a fejezetét Bokor Árpád vámosszázados dolgozta ki.

— Keresztes, — fordult a szobaparancsnokhoz, — ez a Somolya este kilenc óra után nélkülözhetetlen a legénységi szobában. Legalább két hétig ne is gondoljon arra, hogy kimaradási engedély miatt rapportra engedje. Még elunnák magukat itthon a kaszárnyaáristomosok...

\*

Az esetnek azután többrendbeli következményei lettek.

Először is az, hogy infanteriszt Somolya az izomláztól két napig mászni is alig tudott. Másodszor másnap reggel összeveszett Kováccsal és Czepével, mert egész szerencsétlenségét annak tulajdonította, hogy azok hangosan emlegették az ő nevét, mikor őrmester úr Gajdacs már a szobában állott, amiből rögtön nyilvánvalóvá válhatott, hogy éppen az őrmester urat utánozta. De a harmadik és legsúlyosabb következmény a Czepe Feri kacsájának gyászos sorsa lett.

Ez a kacsá elegeinte a Grünzweig Salamon tulajdonát képezte. Grünzweig Salamon pedig foglalkozására nézve kocsmáros volt, kinek kerthelyiségét szorgalmasan látogatták a helyőrség összes fegyvernemei, lévén nemcsak olcsó bora, hanem kuglipályája is.

Aznap szombat volt, ami mindig fokozott látogatottságot jelentett a kocsmának. Azonkívül zsoldfizetés napja is volt, és így már délután hat órakor annyira megtelt a kerthelyiség, hogy Salamon nekifoghatott a kacsával tervezett tranzakciónak. Ünnepelesen kihirdette, hogy versenykuglizást rendez. Három dobás húsz fillér. Aki a legtöbbet dobja, megnyeri a díjat, egy remek, fiatal, hizott kacsát. A kacsá fehérre mosdatva, piros szalaggal a nyakán szomorúan kacsázott a tekepálya mellett. Valószínűleg a végrendeletén töprengett.

Grünzweig Salamon felszólításának nagy sikere volt.



mán felburjánzott nemzetietlen forradalmakra, megszé-  
gyenítő megszállásra következett békediktátum a becsület  
mezején megfogyott, de meg nem tört magyar nemzetet  
nemcsak önértében, becsületében alázta meg, hanem  
földrajzilag egységes, természetes határokkal körülövezett  
ezeréves hazája területét is egyharmadára csökkentette.  
A területveszteség ezt az élniakaró és élnitudo országot  
megfosztotta gazdasági erőforrásaitól, lakosságának jó-  
részétől és négy olyan nemzet közé ékelte, melyek magatartásukkal, politikájukkal nagyban hozzájárulnak ahhoz,  
hogy Magyarország a mai nehéz gazdasági és egzisztenciális viszonyok közé sodródott. A magyar területekből  
nagygyá lett államokon kívül más, barátságos országgal  
nincs közös határunk, mely körülmény folytán a gazdasági nehézségekkel való küzdés mellett megközelítőleg  
1660 km hosszúságú határainkon állandóan védekez-  
nünk is kell szomszédaink által gazdasági és politikai  
létérdekeink ellen intézett és állandósult támadásaival szemben. Élniakarásunk érdekében kifejtett  
küzdésünk és izoláltságunk, magunkra hagyatottságunk  
folytán hatásában súlytalan védekezésünk, ha nem is teljesen  
meddő, viszonyaink jobbrafordulását azonban biztosítani,  
vagy lehetővé tenni csak nehezen képes.

A trianoni Magyarország határvonala 43%-ban Csehszlovákiával,  
24%-ban Romániával, 19%-ban Jugoszláviával, 14%-ban pedig Ausztriával közös.

Az új határvonal menete ránknézve igen kedvezőtlen.  
Régi határaink nagyrészt a Kárpátok vonulatát, továbbá a Duna és Száva mezejét követte és így annak  
mintegy 85%-a ideális természetes határ volt. Ezzel szemben a trianoni határunk legfeljebb 23%-ban képez  
természetesnek mondható határt. A régi határ gyér la-

koosságú területeket övezett, amelyeknek érdekei az ország belseje felé irányultak, a mai határok mentén a területek sűrűn lakottak, amelyeken a lakosság érdekvizonyai a lehető legellentétebbek és általában véve inkább kifelé irányulók. Természetes országválasztót csak a Duna és a Dráva képez, az ipolymenti keskeny völgy, mint természetes határ alig jöhet tekintetbe, egyrészt, mert nem követi mindenütt a határvonalat, másrészt, mert nem képez erős forgalmi akadályt.

Az új határvonal ötletszerű menetét semmi sem igazolja jobban, mint az, hogy ritkán követi a természetes terepalakulatokat, sehol sincs tekintettel a nemzetiségi, helyi, gazdasági viszonyokra, szétválasztván az egytöbben lakó magyar nyelvű lakosságot, a községek határát, az egységes gazdaságokat, árterületeket, utakat kettészeli. Ennek a logikátlan, igazságérzés és jogtiszteltet nélküli határmegvonásnak szemléltetésére megemlítem Sátoraljaújhely városát, melynek északi periferiájából, házcsoportjaiból a trianoni határ nagyobb részeket elszakított. Sok községben, így például Szőregen, a határ az utca közepén halad. Másutt a határ elválasztja a község belterületét a külterülettől (Udvar), elvágja a községet kivezető útjaitól (Obéb), vasútállomásától (Bodva-vendégi), a vasútállomásokat kocsijavító műhelyeiktől, víztornyaitól (Bánréve, Gyékényes), városokat közművektől (Komáromi vízművek), ipartelepektől (Gyula, Békéscsaba stb.). Megszámálhatatlan azoknak az egységes birtokoknak száma, amelyeken az új határ elválasztja az egyik tanyát a másiktól, a gazdasági épületeket a művelés alatt álló területektől, a tanyaépületeket a fészerektől, istállóktól, mi több, a lakóházakat a mellékhelyiségektől (Vízvár), a szobát a konyhától (Felsőcsatár), az udvart

Egy kacsá mindenkinnek megért húsz fillért. Czepe Ferinek is. Elkeseredett kuglicsata lángolt fel, melynek eredményeképpen Grünzweig Salamon hat korona és nyolevan fillérrel, Czepe Feri pedig egy kacsával gazdagabban fejezte be a napot. Kellő áldomások után röviddel kilenc óra előtt elvonult zsákmányával a laktanya felé.

A legénység szobájában érthető feltűnést keltett a kacsá. Körülállták, szakértően megtapogatták, véleményt mondtak róla.

— Húsz fillért megér, — vélte Balogh Jóska.

— Soványka biz ez, — jelentette ki Infanteriszt Kovács.

Ezt Czepének is el kellett ismernie. De nem hagyta magát.

— Én éppen így szeretem, — mondta. — Nem jó az a zsíros kacsahús.

— Hát hiszen az még nem is volna baj, — lóditotta Nagy Pista. — Csakhogy vén már a lelkem. Beletörök a fogad.

— Rám kell bízni, — vágta oda Czepe félvállról.

— Hát én rádbízom komám, csak te kire bízod a kacsát.

— Hát megsüttettem holnap a kantínossal vacsorára.

— Az ám, de addig?

Czepe meghökkent. Erre bizony nem gondolt. Megvakarta a fületövét, ami nála lázas agymunka jele volt.

— Az lesz csak a cifra, ha az őrmester úr holnap reggel szobavizitkor meglátja a kacsát, — szól most Somolya kaján vigyorgással. — Akkor eszel te abból a kacsából, mikor én!

Czepe Ferinek főtt a feje. Az bizonyos, hogy őrmester úr Gajdacsí semmiféle állatot nem tűrt meg a szá-

zadkörletben. Még legyen sem. Még kevésbé fog egy kacsát megtűrni. Káplár úr Keresztes, ki éppen ekkor érkezett haza, ugyanezen a nézeten volt.

— Ezt a dögöt pedig csak pusztítsd ki innen, — mondta komoran. — Ha az őrmester úr meglátja, én iszom meg a levét. Eppen elég bajom van vele miattatok.

— Atviszem most a kantinba.

— Hogy is ne! Hogy elcsipjen a laktanyaügyeletes tiszt úr! Ismerlek már. Nem fogsz takarodó után csavarogni.

— Hát akkor mit csináljak? Mondja meg maga, káplár úr!

Keresztes vállat vont.

— Bánom is én. Dobd ki az ablakon. Itt a szobában nem tűröm meg.

Czepe könyörgésre fogta a dolgot.

— De káplár úr... Volna szíve kidobadni? Egy ilyen ártatlan állatot!

— A borjú is ártatlan állat, mégse lehet a legénység szobájában tartani.

Czepének mentő ötlete támadt.

— Pedig a káplár úrnak akartam holnap adni a felét.

Káplár úr Keresztes kezdte más szemmel nézni a dolgokat. Egy fél sült kacsá többnyire natással van egy káplár lelkületére.

— Süsd meg a kacsát, — mondta dodonai elővigyázattal. De kiértett a hangjából, hogy ezt is csak a tekintély megóvása céljából mondja. Czepe is észrevette ezt azonnal.

— Beteszem a ládamba az ágyam alá, — szól rábeszélő hangon. A holmimat meg a Kovács teszi el hol-



a kútjától (Heresznye), a konyhakertjétől (Udvar).

A határvonalnak ezt a nevetségességgel határos képtelen megvonását a területünkből megnagyobbodott utóállamok kapzsiságának kell tulajdonítanunk. Reméltük, hogy ha a határmegvonás nem is kerül a honfoglalás óta megszerzett jogaink és Európának ezer éven keresztül tett szolgálataink alapján megértő és tárgyilagos revízió alá, az ideiglenesen karókkal és földhányásokkal és képzeleti vonalakkal megjelölt határ legalább ott fog kigazítást nyerni, ahol a nemzetiségi, gazdasági és tulajdonjogi viszonyok azt halasztást nem tűrő indokokkal szorgalmazzák, megkövetelik. Tévedtünk. A jobb belátás nemcsak hogy késik, de teljesen kihalt. Szomszédaink hallani sem akarnak oly revízióról, amely visszajuttatna nekünk területeket, hanem csak olyanról, amely lehetővé tenné nekik a további „hódítás”-t.

A határmegvonás ötletszerűsége folytán előállott lehetetlen állapotokat az 1922—24 között működött vegyes határmegállapító bizottságok sem szüntették vagy változtatták meg lényegében.

Ezek a vegyes határmegállapító bizottságok a bemért határvonalak lejárása alkalmával az apróbb helyi kívánságokat meghallgatták, de jelentősebb engedményeket nem tettek és javunkra területkiigazítást nem eszközöltek. Működésüket az teszi felejtethetlenné, hogy a határlejárás befejezése után az addig karókkal kitűzött határok sírkövekre emlékeztető maradandó márványpiramisokkal jelöltettek meg, ami által minden határkiigazító reményiségünk egyelőre sírba szállott.

Katonai szempontból mai határaink mindenütt tartatatlanok és védhetetlenek. Szomszédainknak és a tria-

napig. Hiszen csak addigról van szó, míg a templomból hazajöttünk. Nem lesz itt semmi baj, káplár úr!

Keresztes megadta magát.

— Hát én nem bánom, — vonta fel a vállát. — Hanem azt megmondom, hogy ha baj lesz, én nem tudok semmiről!

\*

Verőfényesen virradt fel vasárnap reggele. A legényeségi szobában élen sürgés-forgás uralkodott. Czepe Feri teljesen megnyugodva nézett a reggeli szobavizit elé. A kacsza mindedig agg korához méltóan, csendesen viselkedett. Hajnalban Czepe néhány darab komiszkenyeret dobott be neki, amit jóízűen elköltött, utána megitta, azután ismét ráborította a láda sötéttségét, melyet nem-sokára a sár, akarom mondani a bakagyomrok sötétjével volt elcserélendő.

Végre készen volt mindenki. Kimenőruhában, derékszíjasan, csillogó csatokkal s gombokkal álltak a legények a kínos pontosságga kiigazított ágyak lábánál, várva örmester úr Gajdacsit.

Örmester úr Gajdacsit nem sokáig váratott magára. Midőn az ajtóban megjelent, haptákba verődtek a bakan-csók, majd káplár úr Keresztes jelentését fogadta. Egy percre megállt az ajtóban, hogy az eléje táruló képből általában megfüröszse a lelkét, azután káplár úr Keresztes kíséretében lassan végigsétált a két ágy sor előtt, saszemekkel mustrálva végig mindent és mindenkit. Nem volt ott semmi hiba. A padló és az asztal ragyogóan fehér, egy porszem nem sok, de annyi se volt a polcokon, még a „vigyázz”-álláson sem tudott Gajdacsit ezúttal semmi kifogásolni valót felfedezni, ami pedig nagy szó. Így hát az arca barátságosabb árnyalatot kapott, már persze csak

noni határmegvonásnak kétségtelenül ez volt egyik főcélja. A határt mindenütt nyílt terepen vonták meg, ahol kikerülhetetlen volt a természetes határok meghagyása, ott úgy vezették a határt, hogy a hídfők és alkalmas betörési helyek az elcsatolt területen maradjanak. Így aztán hadi tekintetben is teljesen ki vagyunk szolgáltatva szomszédainknak annál is inkább, mert a védekezési lehetőségeink is igen problematikusak.

Hasonló a helyzet gazdaságpolitikai szempontból is. Tudjuk, hogy a trianoni határmegvonás következtében gazdasági erőink számottevő, bányáink, erdeink, ipartelepeink túlnyomó részét elvesztettük és ismeretes, hogy a területeinkkel megerősödött szomszédaink gazdasági tekintetben való gyengítésünk érdekében ellenünk és gazdasági érdekeink ellen irányuló gazdasági politikát folytatnak.

Eme körülmények hatásait és következményeit nagyban fokozza, elősegíti, hogy vámhatárunk ellenőrzése és gazdaságpolitikai szempontból való megvédése a legnagyobb nehézségekbe ütközik. Ellenőrzés és vámvédelem szempontjából az a határ ideális, amely erős forgalmi akadályt képez, kevés átkelő ponttal bír és amelynek közelében erkölcsileg megingathatlan, anyagilag független néplakik. A trianoni határ legnagyobb részét nyílt terepen halad, annak mindkét oldalán szegény, az új határmegvonás által nincstelenné vált, munkanélkülivé lett nép akik, amely keresetét és létfenntartását a lehetetlen határoknak a magyar igazgatás alatt maradt államterület közigazgatási és pénzügyi érdekei ellenére való kihasználására alapítja. Ehhez járul, hogy szomszédaink a határmenti nép erkölcsi és anyagi megrokkánását is sorompóba állítja gazdasági helyzetünk leromlására azért, hogy a határmentén áru-

addig a szűk határig, amennyire ezt egy cs. és kir. szolgálatvezető örmester tekintélye megengedi.

— Kezd a szobája megjavulni, Keresztes, — dörmögte. Legfőbb ideje! És indult kifelé.

Ekkor történt a szörnyűség. Hirtelen hangos kacsahápgógás verte fel az ünnepélyes csendet.

— Háp-háp-háp-háp-hápápápápáááp!

Keresztes arca krétafehérre sápadt, Czepéé szintén. A hápgógás tisztán, viágosan az ő ágya alól hangzott.

Gajdacsit megfordult. Arcáról eltűnt a verőfény. Viharfellegek borultak homlokára.

— Te még mindig szeretsz jó vicceket csinálni, Somolya fiam, — mondta és hangjában távoli mennydörgés dübörgött.

— Herr Feldvébel ik melde gehórzám... — hebegte Somolya.

— En is szeretném megtanulni tőled ezt a vicces hasbeszélést, — folytatta Gajdacsit. — Gyere csak az irodába!

Somolya ijedten kullogott ki Gajdacsit után.

Alig, hogy az ajtó becsukódott Gajdacsit mögött, a szobában zürzavar tört ki.

— Mondtam, hogy hápgogni fog a disznó, — csikorgotta Keresztes.

— Nem is az hápgogott, hanem Somolya, — védte Czepe a madarát. Azért hápgogott, hogy megbosszúlja magát.

— Fenét Somolya! — szólt közbe Balogh. A hápgógás az ágy alól jött.

— Akárhogy volt, a kacsának el kell tűnnie, rendelkezett Keresztes. Somolya mindent ki fog vallani és az örmester úr minden percben visszajöhet.

Lázás tanácskozás kezdődött. Czepének végre eszébe



raktárakat épít és minden elképzelhető eszközzel, könnyítésekkel, elnézésekkel és hivatalosan is támogatott fortélyokkal elősegíti a raktárakban felhalmazott árunak vámterületünkre való csempészését.

Ezek a körülmények nemcsak megnehezítik a közgazdasági és pénzügyi védekezésünket, hanem költséges ellenőrzési berendezkedésre kényszerítik államháztartásunkat. A lakosság sűrűsége és forgalmi érdekei sok átkelési útvonalat, ezek ellenőrzése számos áliórség fenntartását teszik szükségessé. Az útvonalak karban tartandók, az ellenőrzés emberanyagot, őrházat, felszerelést és számos nyilvántartási segédletet, pontos adminisztrációt igényel. Es a védekezés, az ellenőrzés eme költséges intézmények ellenére sem elég intenzív, még kevésbé tökéletes, mert természetes forgalmi akadályok hiánya alkalmat és módot nyújt a nemkívánatos elemeknek, csempészeknek arra, hogy az önfeláldozásig fokozott határőrzés ellenére is, tettenérés nélkül, úgyszólván veszélytelenül üzhessék üzelmeket.

Igen megnehezítik a közgazdasági és pénzügyi érdekeinknek az utódállamok gazdaságpolitikai célzatossága elleni megvédését a határmenti lakosságnak határszéli forgalma, illetve a határszéli forgalom számára engedélyezett különböző könnyítések. Ezek a könnyítések abban állanak, hogy a határmenti lakosság szabadon közlekedhet a határon át, vám- és illetékmentesen viheti a határvonalon keresztül a határkerületekben személyi és házi szükségleteinek kielégítésére beszerzett szükségleteiket, vagy földjeiken termelt terményeiket és terméseiket.

Ezeket a könnyítéseket a határmenti lakosságtól annál kevésbé lehet megtagadni, mert a trianoni béke erő-

jutott, hogy a géppuskás osztagnál van egy ismerőse. Annak kell a kacsát átvennie. A géppuskások körlete — ugyanazon a folyosón volt. Czepe elrohant.

— Komám, — lihegte infanteriszt Kapásnak, — segítened kell! Most vagy soha!

Röptében elmondta a történeteket. Kapás megvakarta a fületét.

— Hát ez egy olyan izé, — szóló végre határozottan. Szó sincs róla, elvihetem az istállóba.

— Csak egy-két óráról van szó! Tedd meg már, ha Istent ismersz!

Kapás végre határozott.

— Nem bánom, — mondta nagylelkűen. — Megteszem, de a kacsá fele az enyém.

Czepe nagyot nyelt. Egyik fele a Keresztésé, a másik fele Kapásé... mi marad neki? De ez most lényegtelen, mert az őrmester úr visszajön és megtalálja a kacsát... erre pedig jobb nem is gondolni!

— Nem bánom, — felelt és rohant a kacsáért. Kapás átvette és Czepe megkönnyebbülve tért vissza. Közben a többiek visszarakták Czepe cökmökjét a Kovács ládájából az eredeti helyére.

Alig készültek el vele, már nyílt az ajtó. Őrmester úr Gajdacsí egyenesen Czepének tartott. Mögötte Somolya.

— Húzd elő a ládádat! Nyisd ki!

A láda teteje felpattant. A legszebb rendben, majdnem színtől töltötte meg Czepe holmija.

— Az összes ládákat felnyitni! — rendelkezett Gajdacsí.

Megtörtént. Kacsának nyoma sem volt sehol.

— Hazug gazember! — támadt most Gajdacsí a

szakosan szétépte az ország évezredes gazdasági egységét és sehol sincs olyan vámhatárunk, amelyen túl nem olyanok laknának, akik eddig velünk egy állam kötelékébe tartoztak.

Az egyébként nemzetközi szerződésekkel rendszeresített határszéli forgalom számára biztosított kedvezmények bizonyos mértékben megkönnyíti a közgazdasági és pénzügyi érdekek kihasználását azáltal, hogy módot adnak a határkerületbeli lakosoknak arra, hogy mindennapi szükségleteiket nem a hazai beszerzési forrásokból szerezzék be, terményeiket és termékeiket pedig a hazai piactól elvonják és hogy az engedélyezett áruforgalom mellett törvényellenes forgalmat is üzhessenek. Habár ezek a kihasználások jóformán csekélység számba mennek, végeredményben mégis tekintélyes kárt jelentenek az országnak.

A törvényellenes forgalom megakadályozása óriási feladatokat ró az ellenőrző közegekre. A kevésbé használt utak személy- és áruforgalmának ellenőrzése is már a helyzet gyors áttekintését és igen éles megfigyelő képességet igényel, még inkább egy olyan vonalnak ellenőrzése, amelynek nap keltétől nap nyugtáig lebonyolított forgalma 600—700 főt is meghaladja. Ehhez járul még a gazdasági munkálatokkal járó eszközök, magvak, termények és állatok ki- és beléptetése. Ezek a határátlépésnél mind bizonyos előjegyzési eljárást, továbbá az igazolványoknak az egyénnél és magukkal hozott eszközökkel összehasonlítást, ellenőrzést von maga után. Az ellenőrzésnek és az előjegyzésnek igen nagy gyakorisággal és gyorsasággal kell folynia, mert a legkisebb fennakadás torlódást és ezzel kapcsolatosan egyéb bonyodalmakat okoz. Minden egyes egyénnek ily forgalom mellett részletes, tüzetes megvizs-

mögötte álló Somolyára. Majd adok én neked rágalmazni! Majd adok én neked engem bolonddá tenni!

\*

Borítsunk látyolt mindarra, ami a következő negyedórában az irodában lejátszódott. Ezt annál könnyebben megtehetjük, mert sem őrmester úr Gajdacsí, sem Somolya soha erről bővebben nem nyilatkoztak. Kövessük inkább a kacsamadár útját az enyészet éjszakája felé.

Infanteriszt Kapás, hóna alatt a kacsával, lesietett a géppuskás lovak istállójába. Az istállóörnek semmi kifogása sem volt az ellen, hogy a kacsá néhány órára a zabos ládában nyerjen hajlékot.

— Hát te miféle kosarat őrzöl itt? — kérdezte búcsúzóul az istállóörtől, megpillantva az ajtó mellett egy piaci kézikosarat.

— Az őrmester úr Nagy felesége adta be ide, hogy vigyázzak rá, míg visszazalad a kautinba söt venni.

— No, Isten áldjon.

— Isten áldjon.

Infanteriszt Kapás elvonult, de alig tette ki a lábát, jólismert, döngő lépések ütötték meg az istállóör fület, a következő percben pedig a természetes őrmester úr Nagy, a géppuskás osztag őrmestere jelent meg az ajtóban.

Az istállóör megijedt. Teljesen megfélekedezett az őrmester úr Nagy azon szokásáról, hogy naponta meglátogatja a kedvenc lovát és ilyenkor mindig egy-egy marék zabbal kedveskedik neki. Mi lesz, ha kinyitja a zabos ládát és egy eleven kacsát talál benne? A zabos ládát a kacsá valószínűleg igen megfelelő szállásnak találhatta, de éppen oly valószínű volt, hogy az őrmester úr nem fogja osztani a kacsá nézetét.

Kétségbeesve nézett körül, mialatt őrmester úr Nagy



gálása a lehetetlenséggel határos. Ezek lennének azok a gazdálkodók és munkások, kik a határt egy beljebb eső pont elérése céljából lépik át.

Most vegyük azokat a nagykiterjedésű mesgyebirtokokat, melyeket a határ ketté szel. Itt az ellenőrzés még bonyolultabb és még sokkal inkább meg van annak a lehetősége, hogy a birtokos mindennemű ipari cikket azon állam területén szerezze be, ahol azt olcsóbban kaphatja meg. Bár különösebb jogtalanságot ezzel nem követ el, mert birtoka, ha a határ azt ketté is szeli, egy közös egységnek tekintendő, melyen belül minden útját használhatja és háborítatlanul gazdálkodhatik. Így evidens, hogy gazdasági gépeit és egyéb szükségleteit a másik állam rovására ott fogja beszerezni, ahol ez rányelve előnyösebb.

A határmenti lakosság szükségleti cikkeinek, különösen ipari és textil áruknak beszerzése a csehszlovák és osztrák határ mentén válnak veszélyessé, mert ezek iparilag fejlettebbek és olcsóbbak.

Természetesen az árdifferenciára és a vámilleték mellőzéséből eredő haszonra bázisozó üzérkedő csempészség is inkább ezen határrészekeken áll fenn. Egy országnak az idegen áruk beözönlésével szemben való megvédése mindenkor elsőrangú fontossággal bír.

Hozzánk irányuló áruk bármely, még illegális úton való jutása ellen sem tesznek a szomszédos államok határközegei semmit, sőt azt elő is segítik. Közgazdasági szempontból ugyanis minden államnak érdeke, hogy lehetőleg mentől több ipari cikket kerüljön ki vámkülföldre. (Valószínűnek tartom, hogy a jelenlegi csehszlovák kereskedelmi szerződésnélküli viszony is arra számít, hogy illegális úton is elég árucikket kerülhet be országunkba és számítást így is megtalálja.)

szorbajárta a lovakat. Pillantása ráesett a kicsi kosárra. A kacsát a lábából kiemelné és a kosárba belecsúsztatni egy perc műve volt. Az őrmester úr mitsem vett észre.

Az istállóőr fellelegzett. Most csak azért imádkozott, hogy az őrmester úr felesége vissza ne találjon jönni, míg ő a kacsát vissza nem lopja a zabosládába. De úgy volt megírva, hogy a kacsából ő se egyék.

Őrmester úr Nagy odajött, kivett egy marék zabot a ládból és már-már háta fordított, mikor észrevette a kosarat.

— Hogy kerül ide a feleségem kosara?

Az istállóőr elmondta.

— No, nézzük csak, mi lesz ebédre, — szolt Nagy kedélyesen és felemelte a kosár tetejét.

— A, kacsapcsenyé, — folytatta szélesre derült ábrázattal.

Ekkor váratlan dolog történt. Nem tudom, a sok viszontagságot únta-e már a kacska, vagy a kosár nem tetszett neki, de korát meghaladó fürgeséggel ugrott ki a kosárból és hangos hápogással, kiterjesztett szárnyakkal menekülni kezdett.

— Ki ne ereszd az ajtón! — kiáltott őrmester úr Nagy és a kacska után vetette magát.

Vad hajsza kezdődött, melynél a Nagy pocakja mint igen hátráltató körülmény szerepelt. Ezért csakhamar taktikát változtatott. Kihúzta a kardját, elrejtette a háta mögé és kimarkolva egy marék zabot, mézédés hangon kezdte csalogatni a kacsát.

— Kács-kács-kács, kácsikám! No gyere szépen, nem bántalak!

A kacska rayaszul pislogva fordította oldalát a fejét. De azért a marék zab és az őrmester úr szíriánhangjai hatni kezdtek kacsaalkéjére. Lassan közeledett.

Az ily áruk bejutásával az országot kettős károsodás éri, mert egyrészt elesik a vámilletéktől, másrészt ipara és kerekedése szenved kárt.

Az idegen áruk beözönlésével szemben a legcélravezetőbb, egyben legegyszerűbb védekezés az volna, ha saját ipari termékeink olcsóbbak, vagy legalább is nem volnának drágábbak a szomszédos államokénál.

Az árdifferenciák természetesen teljesen sohasem küszöbölhetők ki és így minden országnak ebből a szempontból is szüksége van hatásos védelemre.

A védelem leghatásosabb módja az volna, ha az ország lakossága szükségleteit csak az ország belterületén és nem külföldön szerezne be, viszont a csempészséggel üzérkedőket a hatóságok kezeire juttatná.

Ez azonban ily ideálisan egy államban sem érhető el. Kénytelen tehát minden államhatalom vámvédelmét megszerveznie.

A trianoni békeszerződés előtt országunk vámvédelmét Ausztriával közösen hajtottuk végre. Erre külön tesztületünk nem is volt.

A monarchia keretéből való kiválás következtében vámterületünk visszanyerte teljes önállóságát. Vámterületünk, valamint határaink védelmére szükséges volt tehát úgy szervezetében, mint szolgálatának ágazatában egy teljesen újkeletű fegyveres testületet felállítani. Ez a vámőrség.

A m. kir. vámőrség szervezése 1921. évi március hónapjában veszi kezdetét és felállítását a 6.200—M. E. 1921. évi kormányrendelet határozza meg. Tagjait, valamint további kiegészítését is önként jelentkező toborzott egyénekből, elsősorban a trianoni békeszerződés következtében fő-

Ez lett a veszte. Őrmester úr Nagy egyetlen suhintással orvul lenyakazta...

E percben lépett be a felesége.

— Itt a kacsánk, — szolt Nagy, diadallal lóbálva meg áldozatát.

— Ez a mi kacsánk? — kérdezte Nagyné örömmel.

— Persze, hogy a mienk. Meg akart szökni, hát kénytelen voltam levágni.

Nagyné műértően megtapogatta.

— Kicsit sovány, még hizlalni kellett volna.

— Jó lesz ez így is! — mondta az őrmester úr és bepakkolva a kacsát a kosárba, élete párjával hazatért.

Persze mindegyikük azt hitte, hogy a másik vette a kacsát.

Nem tudom, otthon hogy magyarázták ki egymásnak kölcsönös tévedésüket, és hogy rájöttek-e valaha arra, hogy hogyan került hozzájuk a kacska. Mert hogy meg nem mondták nekik, az bizonyos. Csak annyit tudok, hogy aznap este két ember ült búsan a legénység szobájában: Somolya és Czepe. Somolya azért, mert kétheti laktanyafogságot kapott, Czepe pedig, mert nem volt pénze. Elúszott a kacsán.

Sokáig sötéten néztek farkasszemet.

— Jó volt-e a kacska, Feri? — törte meg végre a csendet Somolya.

— Jó lesz, ha békén hagysz. Te vagy az oka mindeknek!

Somolya lemondóan legyintett és megtapogatta dagadt arcát.

— Ha még én lennék, nem is nagyon bánám. De itt sülyedjek el, ha hazudok, igazán nem én hápogtam! Czepe elhitte neki.



lőslegessé váló, a volt hadsereg kötelékéből elbocsátott tisztetek, altisztekből nyeri.

Ma már ezen nagy első toborzásból igen kevesen vannak, így a további kiegészítés a polgári életből önként jelentkezőkből kerül ki.

Az önként jelentkezőket születési, illetőségi, iskolai és községi erkölcsi bizonyítványuk benyújtása mellett orvosi megvizsgálás alá vonják, behívásukra pedig csak bizonyos puhatolási eljárás lefolytatása után kerül sor. A puhatolási eljárás hivatott megállapítani az egyén büntetlen előéletét és megbízhatóságát. Ha úgy testileg, mint erkölcsileg az előzetes megállapítások alapján megfelel és ha az előírt létszám megengedi, úgy az illetőt behívják, hacsak közben ez iránti szándékát meg nem változtatta. A behívottak és szolgálni óhajtok újabb orvosi megvizsgálás alá kerülnek. Alkalmasságuk esetén az eskü letétele és kötelezőjük aláírásával a m. kir. vámőrség kötelékébe lépnek. Szolgálatuknak első 10 hónapja tisztán kiképzés és csak próbaidő. Ezen időn belül, ha az illető bármely oknál fogva nem felelne meg, vagy elbocsátását kérné, úgy rövid úton kiválik a vámőrség kötelékéből. További megmaradása esetén véglegesítettik. Nyugdíjkétségét 12 évi szolgálat után éri el. Ha ezen időn belül azonban 4 év 6 hónapi szolgálat után bocsájtatna el, úgy végkielégítésre tarthat igényt. Az egyénnek a szolgálati ideje alatti előmenetele képességeitől, vizsgáinak eredményétől, rátermettségétől és erkölcsi magaviseletétől függ.

A vámőrcsapatok kiképzése szintén ezen időben, nagyjában a jelenlegi kerületi parancsnokságok székhelyein veszi kezdetét.

A kiképzés fősúlya a fegyverkezésre és a határszolgálat ismertetésén volt. Ez utóbbiban a m. kir. pénzügyőrség volt a vámőrség segítségére, mely főképpen a jövedéki kihágásokat és az ezzel kapcsolatos teendőket ismertette. A szervezés és kiképzés munkálatai igen nagy szorgalommal és oly tempóban haladtak előre, hogy 1921. évi június 21., 22-én, már egy igen fegyverkezett, megbízható, hazafias érzésű fegyveres testület kerülhetett a mai szomorú trianoni határokra.

Úgy a vámőrtisztek, valamint a legénység nagy lelkesedéssel és munkakedvvel foglalta el határmenti állomásait, örülve annak, hogy a megmaradt csonka magyar föld-rész végeinek védelmében hazájának mielőbb hasznára válhatnak.

A határőrizet végrehajtását ellátó vámőr-őrsök ezen szolgálatukat a csonka végeken megmaradt csendőr-őrsöktől vették át, melyek ezt ott átmenetileg látták el.

A határra kihelyezett vámőrszerveknek az első időkben igen sok nehézségekkel kellett megküzdeniök. A jelenlegi határok nem voltak berendezve egy határszerv elhelyezésére. Sok helyen egy-egy vámőrs még csak nem is községbe, hanem egy tanyára vagy egyedül álló erdőörházba került, hol igen szűkös viszonyok között kellett a már ottlakókkal megosztani a szállást. A lakosság részéről meg éppen nem volt valami szívélyes a fogadtatás, a hatóságok részéről sem volt meg mindenütt a kellő támogatás. Ennek magyarázata egyrészt, hogy a lakosság nem tudott megbárátkozni azon gondolattal, hogy ezek végleges határaink maradhatnak, másrészt a forradalmakkal és határharcok-

kal sokat szenvedett vidék egy öt éves világháború után már nagyon megelégt mindennemű fegyveres testületet és kimondottan ellenszenvvel viselkedett vele szemben. Ezen ellenszenv különösen sok és többnyire alaptalan feljelentésekben nyilvánult, ami bizony nagyon megkeserítette az amúgy is küzdelmes szolgálatot. Különösen a forradalmi csapatok szolgáltattak ezen ellenszenvre okot. Az ország lerongyoltságára való tekintettel, a vámőrség felszerelése — ruházatát és fegyverzetét kivéve — eleinte hiányos volt. Ágyfelszerelését és bútorzatát csak a határra való kiérkezése után egy pár hónap múlva kapta meg. Elképzelhető, hogy egy öt éves háború, egy pusztító forradalom és az ezt követő román megszállás teljesen kifosztotta az országot, úgy hogy egy ilyen égetően szükséges új alatlaknak a felszerelése nagy és nehéz gondot okozott. A nagy nehézségek dacára a vámőrség gyorsan és szépen fejlődött, magatartásával pedig igyekezett a közvélemény megbecsülését kivívni. Midőn a lakosság is látta, hogy a vámőrség egy központiasan irányított és ellátott reguláris alakulat, hangulata vele szemben megváltozott. Ma már a vámőrségnek legtöbb helyen saját laktanyája van és azoknak a határmenti községeknek, melyekben elhelyezést nyert, csak előnyt jelent. Ma ezt már a lakosság is érzi és tudja.

A határvédelem és határszolgálatra rendelt m. kir. vámőrségnek központi vezetés szervei: a m. kir. pénzügyminisztérium XIX. osztálya és m. kir. vámőrség szemlélője. Csapatok a vámőrkerületek, vámőrszakaszok és vámőrsök. A vámőrkerület és szakaszparancsnokságok ellenőrzése és irányítása mellett a határszolgálat végrehajtó szervei a vámőrsök és az ezekhez szükség szerint beosztott vámőri utasellenőrző szervek. Tisztán határügyekben a vámőrcsapatok közvetlen a pénzügyminisztérium hatáskörébe tartoznak.

Itt megemlítem, hogy az m. kir. vámőrség tulajdonképeni hivatását „vámőr” elnevezése nem fedi teljesen, mert magának a határnak vám szempontjából való őrizete hivatásának csak egy részét határozza meg. Vám szempontjából is annak csupán őrizete, úgy mint a kisebb határszéli forgalom ellenőrzése, a csempészet meggátlása és felfedése tartozik szoros hivatásához. Magát az elvámolást és minden más ezzel kapcsolatos illetékezelést a m. kir. fővámigazgatóság hatáskörébe tartozó vámhivatalok végzik. Így vámenőrzés szempontjából a két szerv kiegészíti egymást. A vámőrség hivatását tulajdonképpen a „határőr” elnevezés fejezné ki hívebben, mely inkább foglalja magában mindazon köteleket, melyek a határőrizettel szorosan összefüggnek és amelyeket a vámőrség tulajdonképen ellát.

A vámőrség szolgálatát a fennálló törvények, rendeletek, utasítások és saját előjárói parancsa szerint önállóan teljesíti. Magáért a határért, annak sérthetlenségéért, védelméért és a kisebb határszéli forgalom személy-, áru- és terményforgalmának ellenőrzéséért, valamint a távolsági határforgalom ellenőrzéséért — azon határállomásokon, ahol ez hatáskörébe átutaltatott — elsősorban felelős.

Kisebb határszéli forgalom alatt a határzónában lakók forgalmát értjük. A határzóna pedig a határ mentén húzódó 10—15 km szélességű határsáv. Ugyanilyen mélységű határsáv húzódik, mint határzóna a szomszédos állam területén is. Így a két sáv, mely a határvonal mentén a két szomszédos állam területén fekszik kb. 20—30 km széles. Az ezen határzónán belül lakók érdekeit szerződésileg kellett biztosítani. Így jöttek létre Magyarországon és a környező államok között külön-külön megkötött egyezmények. A határzóna lakosai részére a határszéli útiigazolvány rendszeresített. Ezzel az átlépés mindazon mel-

*Egyik nemzetnek sincs joga ahhoz, hogy olyan szerződések szövegéhez ragaszkodjék, amelyek megsértik az igazságot, ártalmasak a béke érdekeire és ellene vannak a gazdasági és érdekeinek is. Még kevésbé szabad ilyen szerződések végrehajtását erőszakkal kikényszeríteni.*

LEON BLUM.



lékutakon lehetséges, melyre engedélyeztetett, illetve, mely az illető munkahelyéhez és elérendő céljához legközelebb esik.

Távolsági forgalom csakis útlevéllel az arra kijelölt úton lehetséges. Ezen utak minéműségük szerint vasúti vagy gépkocsiforgalomra is meg vannak nyitva.

Mindkét forgalom részleteiről leírásom folyamán még szó esik, megemlítését és meghatározását most csak annyiban tartottam szükségesnek, mennyiben azt a továbbiak megvilágítása megkívánta.

A vámörségnek a határszolgálatra vonatkozó teendőit eleinte csak különböző rendeletek szabályozták. Ezek tartalmuk szerint két főcsoportba oszthatjuk, úgymint vámzaksziak és útlevélrendészeti. Szolgálat a határzónára terjed ki, különösképen magának a határnak őrzetére: a kisebb határszéli forgalomnak megnyitott utak, valamint a távolsági forgalomnak megnyitott átkelő állomások forgalmának ellenőrzésére ott, ahol ezzel megbízott.

Azon tény, hogy Magyarország területének elszakítása folytán gazdasági erőit és ezzel létfeltételeit elvesztette, továbbá, hogy a környező államok politikája velünk szemben mondhatnám ellenséges, a határszolgálatnak különös fontosságot biztosít. Az eddig is vázolt körülmények pedig feltétlen indokoltá teszik, hogy ezen szolgálatot egy teljesen külön ezen célra szervezett megbízható fegyveres testület lássa el. Ezért a nemzet élni akarása nagy és súlyos feladatokat ró a vámörségre akkor, mikor mai szomorú helyzetében belső konszolidációjának és gazdasági életének védelmére, határaitra a vámörséget állítja. Ennek tudatában a magyar vámör szolgálatának és tudásának legjobbját adva, önérzetesen és feltétlen megbízhatóan állja meg őrhelyét hazája megcsónkított határain. Nem felejt el, hogy a határra kihelyezett exponált helyzete kifogástalan, példás magatartást kíván úgy szolgálatban, mint magánéletében. A Magyarországra be-, vagy kilépő idegen első és utolsó benyomását róla nyeri, az ő fellépéséből, magatartásából ítélt, helytelen magatartásával hazájának, testületének, valamint önmagának is árt.

A m. kir. vámörség, mint már említettem, a 6.200/M. E.—1921. évi kormányrendelettel állítottatott fel, mely intézkedés az 1922. évi I. törvény cikk 25. §-ában a következőkben nyert megerősítést:

„Tudomásul vétetik a kormánynak azon intézkedése, hogy a vámhatárok őrzésére a pénzügyi tárca keretében vámörséget létesített.” Egyben: „Felhatalmaztatik a Pénzügyminiszter, hogy a vámörség szolgálatát az érdekelt Miniszterekkel egyetértően rendeletileg szabályozhassa.”

Az 1922. évi I. t.-c. 25. §-ában nyert megerősítést megelőzően a már hivatkozott 6200/M. E.—1921. számú kormányrendelet alapján az érdekelt miniszterekkel egyetértően, a kormányrendelet végrehajtása tárgyában a többi kormányzati ágak szempontjából végzendő szolgálat ellátására a megállapodás megtörtént. Ezen tárca-közi megegyezés folyamánként adatott ki a vámörség szolgálatának végrehajtását tárgyaló 114.440/P. M.—1921. sz. rendelet. Ezen rendelet értelmében a vámörség által átruházott hatáskörben ellátandó szolgálatára nézve a m. kir. csendőrség részére kiadott szolgálati utasítás (Cs—1.) határozványai alkalmazandók értelemszerűen.

*Időpazarlással egyértelmű Európa adósságainak eltörlését javasolni, ha nem szabadítják meg Európát a békeszerződések és fegyverkezések rabláncaitól, amelyek pusztulását okozzák.*

BORAH SZENÁTOR.

Ezen szolgálati könyv a hosszú tapasztalat és célszerűség szerint kikristályosodott, alapos és így különösen az első idők járatlanságában kitűnő szolgálatot tett a vámörségnek.

A határszolgálat ellátását a tapasztalat, helyi viszonyok és egyéb körülmények szempontjából számos rendelet szabályozta, míg 1924-ben megjelent az első tisztán határszolgálatot tárgyaló szolgálati könyv, a „Határszolgálati Utasítás, I. rész.” (Kiadott a m. kir. pénzügyminisztérium 4444/P. M. 1924. sz. alatt.) Ezen rendelet az eddig e tárgyban kiadott rendeleteket hatályon kívül helyezi, illetve a határsértések, határesemények, valamint a határmenti fegyveres összetűzések esetében követendő szolgálati eljárást az érdekelt miniszterekkel egyetértően újlag szabályozza.

Ezt követik az 1500/P. M.—1925. évi, valamint az ezt kiegészítő 5500/P. M.—1927. évi pénzügyminiszteri rendeletek, melyek főképp az egyes vámörszakaszok és őrsők kiterjedését, azok határait, ezen belül az ellenőrzésük alá utalt és a forgalomnak átadott utakat, ezzel kapcsolatosan pedig az állóörségek és naponta kiküldendő járőrök számát határozzák meg.

A pénzügyi tárca szempontjából végzendő szolgálatot az 1924. évi XIX. törvény cikk szabályozza. (Kiadásra került, mint végrehajtási utasítás a Pénzügyminisztérium 92.000/P. M. 1926. számú rendeletével.) Ezen utasítás szabályozza a vámörség teendőit a pénzügyi tárca szempontjából, egyben pedig meghatározza ezen szempontból jogosítványait. Szabályozza továbbá a vámhivatalok teendőit, felsorolja a jövedéki kihágások eseteit és az ebben követendő eljárást. Magában foglalja még a kisebb és távoli határforgalom ellenőrzésével kapcsolatos teendőket stb. Ugyancsak tartalmazza a szomszédos államokkal kötött határforgalmi egyezményeket.

Az utazás ellenőrzését átruházott hatáskörben ellátó vámörszervek teendőit számos belügyi, pénzügyi és egyéb, az érdekelt tárcák szerinti miniszteri rendeletek szabályozzák, melyek egy úgynevezett útlevél rendészeti gyűjtőt képeznek.

A határzónában teljesítendő karhatalmi szolgálat ellátására a „Karhatalmi utasítás” határozványai mérvadóak, melyek szerint a karhatalmi szolgálat ellátása elsősorban magára a határra, átkelő pontokra és állomásokra szorítkozik.

A vámörség ezen bonyolult és sokoldalú tevékenységének útvesztőjében ma már egy igen jó vezetővel rendelkezünk Bulbuk Emil vő. őrnagy „Határszolgálat” című könyvének összeállításában, mely az idevonatkozó törvények, rendeletek és utasítások gyűjteményével a vámörség tagjai részére nélkülözhetetlen segédletet képez.

A m. kir. vámörség a határon a már említett 114.440—1921. P. M. számú rendelet értelmében szolgálatát valamennyi tárca érdekei szempontjából látja el.

Ezek nagyjában részletezve az alábbiak:

Valamennyi tárca szempontjából:

Határőrizet, határvédelem. Határsértések megakadályozása. Káros külbehatásokkal szemben való védelme. Kémkedés megakadályozása.

Pénzügyi tárca szempontjából:

Úgy a kisebb, mint a távoli személy- és áruforgalomnak vámjövedéki szempontból való ellenőrzése. A vámhátáron úgy a csempészés, mint más jövedéki kihágások fölfedése és megakadályozása.

A belügyi tárca szempontjából:

A távolsági forgalomnak megnyitott utakon ott, ahol azzal megbízott, az útlevél rendészeti teendők ellátása. A határon a közbiztonság és közrend fenntartása. Nem



kívánatos elemek belépésének megakadályozása. Működési területén az állambiztonság szempontjából veszélyes és káros mozgalmak fölfedése, hivatalból üldözendő bűncselekmények följelentése, politikai ügynökök megfigyelése, tiltott kivándorlásnak és az ezzel való üzérkedésnek meggátálása stb.

Ügyelni kell még arra is, hogy a körözött és elfogatóparancsal letartóztatni elrendelt egyének az ország határát át ne léphessék.

Ezenkívül közegészségügyi szempontból kötelessége felügyelni arra, hogy az erre vonatkozó szabályok betartassanak és az ily szempontból beléptetésre eltiltott állatok, növények vagy vetőmagvak az ország területére be ne kerülhessenek.

A kisebb határszéli forgalomban ott, ahol a vámoralakulatok székhelyén közigazgatási hatóság nincsen, a határszéli útiigazolványok kiállítása és minden más ezzel kapcsolatos eljárás a vámörségre hárul. A határszélnél kisebb határszéli forgalmáért — különben, mint már említettem — elsősorban felelős.

A már említett, a vámörség szolgálatát szabályozó rendeletek határozzák meg a vámörség szolgálati jogosítványait is.

Ezek a következők:

1. Figyelmeztetés.
2. Igazoltatás.
3. Feltartóztatás.
4. Elővezetés, őrizetbevétel.
5. Elfogás.
6. Letartóztatás.
7. Házkutatás.
8. Személymozgás.
9. Megbilincselés.
10. Fegyverhasználat.
11. Kikérdezés.
12. Tárgyak őrizetbe vétele.

Mint legfontosabbjáról, fegyverhasználatáról csak annyit jegyzek meg, hogy a fegyver használatának esetei azonosak a csendőrség fegyverhasználatával, azzal a különbséggel, hogy míg a csendőrségi fegyverhasználat egyes esetekben a fegyverhasználatot kötelezőnek mondja ki, addig a vámörségi fegyverhasználat csak jogos meghatározást ismer.

(Folytatjuk.)

## A nyomozás vezetője.

Írta: vitéz KUDAR LAJOS százados.

Nyomozó utasításunk a nyomozó szolgálatban — többek között — új fogalmat honosított meg, amit egyúttal jelen cikkem címéül is választottam: a nyomozás vezetőjét.

A gyakorlatban nem volt ismeretlen e fogalom az idézett utasításunk megjelenése előtt sem, de mert az örsök nyomozó járőrei az örs szervezetén kívül álló nyomozó alakulatoktól is kapnak most már személyes támogatást, ezért e fogalomnak utasításainkban való alkalmazása, jogainak és kötelességeinek bizonyos fokú kiegészítése szükségessé vált.

Foglalkozunk tehát vele egy kissé. Talán sikerülni fog bajtársaimnak a nyomozás vezetőjéről alkotott nézeteit egy-két gondolattal kiegészítenem, érdekes és sokirányú feladataira a figyelmet felhívnom.

Mielőtt a nyomozás vezetőjével foglalkoznánk, kiséreljük meg e fogalom meghatározását.

„Nyomozás vezetője”-nek nevezhetnők azt a rendőri hatósági személyt, vagy rendőri közeget, aki bűnygyben — amelynek felderítésére hivatott — a nyomozó cselekmények végzésére alárendeltjei felett a részletfeladatok tekintetében személyesen intézkedik és emellett a nyomozás teljesítésében is részt vesz. E meghatározásnál a Szolgálati Utasítás 394. pontját vettem figyelembe.

Kiseb nyomozási feladatok (kihágás, vétség) teljesítésére az örsparancsnok, egyéb szolgálattal összekapcsolva, az éppen sorra kerülő két (egy) csendőret jelöli ki, akiből járőrt állít össze. Ilyen esetekben a nyomozás vezetője a járőrvezető. Ő oldja meg a feladatokat, amiket a fentemlített kisebb jelentőségű bűncselekmény kiderítése a nyomozás vezetője elé állít.

Büntettek tudomásvételekor az örsparancsnok már azt fontolgatja, hogy melyik csendőret vezényelje ki nyomozó szolgálatba, mert ilyenkor már a nyomozásban jártasabb csendőrré van szükség. Esetleg egy második járőrt is ki vezényel az előbbi támogatására, önmagát pedig ellenőrző szolgálatba vezényli azért, hogy meggyőződhessek arról, vajjon helyesen indította-e meg a járőrvezető a nyomozást és van-e remény eredményre. Egyúttal, ha szükséges, a büntettről (nyomozati, vagy esemény-) jelentést tesz a nyomozó alosztályhoz.

Még az egyszerű büntettek esetében is tehát a járőrvezető marad a nyomozás vezetője.

Kényesebb természetű, súlyosabb, bonyolultabb büntettek nyomozására az örsparancsnok már önmagát vezényli — többedmagával — nyomozó szolgálatba s a nyomozás megindításával egyidőben a nyomozó alakulatokhoz és a szakaszparancsnokhoz is jelentést küld, aminek valószínű következményeként már nyomozó alosztálybeli támogatást is nyer. Ezekben az esetekben az örsparancsnok a nyomozás vezetője, még ha a nyomozó alosztálybeli támogató járőr vezetője rendfokozatban, illetve rangban idősebb is. (Nyut. 123.)

Közfeltűnést keltő, főbenjáró büntettek esetén hozzájuk csatlakozik még a szakaszparancsnok is. Ekkor már a szakaszparancsnok a nyomozás vezetője.

Ha pedig több örs, esetleg több szárny területére kiterjedő nyomozásról van szó, amit a nyomozó alosztály önállóan foganatosított, úgy az az örs-, vagy szakaszparancsnok, illetve az a nyomozó alosztálybeli járőrvezető (szolgálatvezető) lesz a nyomozás vezetője, akit a nyomozó alosztály parancsnoka kijelölt.

A csendőrségnél tehát a nyomozásvezető a járőrvezetőnél kezdődik és a szakaszparancsnoknál (esetleg a nyomozó alosztály szolgálatvezetőjénél) végződik.

A nyomozó alosztályok életrekeltésével egyidejűen azonban a Cs. 4. utasítás lehetővé tette azt is, hogy a nyomozó alakulatokhoz beosztott tisztok a helyszínre kiszállhassanak és bár a nyomozásban cselekvőleg részt nem vehetnek, a helyszínen a nyomozás vezetőjének (járőröknek) mindazt elrendelhetik, amire a Cs. 1. Utasítás alapján a csendőrség saját kezdeményezéséből is jogosult, illetve köteles és amit az — igen helyesen — a nyomozás „irányításának” nevez.

Ime tehát, a nyomozás vezetője nehéz nyomozásoknál nem áll egyedül, hanem támogatást, irányítást kap a nyomozó alakulatok tisztjeitől. Ugyancsak itt emlékeztetek arra is, hogy a nyomozásban megakadt járőrök az illetékes kir. ügyészségekhez (főszolgabírákhoz) is fordulhatnak, akiktől főleg oly nyomozó cselekmények foganatosítására kérhetnek felhívást, — indokolt jelentéssel — amiknek teljesítésére az Utasítások nem adnak módot.

Ezek szerint megismerkedtünk a nyomozás vezetőjének személyével, lássuk most már a teendőt. Éppen ez az



a kérdés, amelyről a nyomozó alakulatok működése óta gyűjtött tapasztalataimat közre óhajtanám bocsájtani abból a célból, hogy az e téren tett megfigyeléseimmel a nyomozás ügyének szolgálatát tehessek.

Vegyük azt az esetet, amikor egy főbenjáró büntett nyomozása végett a szakaszpáncsnok kiszállott a helyszínre. A nyomozó alosztály helyszínelővel és nyomozóval támogatja. Azért veszem ezt az esetet, mert ennek megbeszéléséből a többiekre is levonhatjuk a tanulságot.

Mikor a szakaszpáncsnok a helyszínre kiérkezik, rendszerint az a helyzet, hogy két-három járőr már megfordult a bűncselekmény helyszínén, annak őrzéséről is gondoskodott, tanúkikérdezéseket fogatosított, a bűncselekmény részleteit jól-rosszul ismeri, egyszerűen már nyomozó cselekményeket végzett.

A nyomozás vezetője, még mielőtt bármiféle ténykedést végezne, tüzetesen kérdezze ki a nyomozó járőreit, hogy mit végeztek addig. Gondosan vizsgálja meg és bírálja felül a járőrök adatait s azokat pedig, amelyeket kétséget kizáróan igazoltaknak lát, jegyezze fel magának. Sok későbbi felesleges munkától kiméli meg magát ezzel. Hangsúlyozom azonban, hogy tárgyilagos legyen, mert ha olyan „ez biztosan így van” vagy „biztosan ez a tettes” véleményekkel befolyásoltatja magát, hamar megadja az árát.

A járőrök jelentéseinek a meghallgatása után ellenőrizze az addig tett intézkedéseket, jelentéseket. A tapasztalat szerint mindig elmarad valami. Az első járőrök a nagyarányú bűncselekmény okozta első benyomásaik hatása alatt sokszor lényeges tennivalókról, körülményekről is megfeledkeznek. Egy órs egy ötszörös emberölést hat nap múlva, egy másik pedig az órs körletében történt árvízvet kiénc nap múlva jelentette be a nyomozó alosztálynak. Természetes, hogy az órspáncsnoknak felelnie kellett aztán érette.

Ezután tartson a nyomozás vezetője igen alapos helyszínelést, tekintet nélkül arra, hogy azt előtte már megtartotta-e valaki vagy sem. Erre az időpontra már valószínűleg kiérkezik a nyomozó alosztály helyszínelő készültége is, célszerű tehát azzal együtt helyszínelni. Nemcsak azért, mert az utasítás is így írja elő, hanem, mert az alosztályok helyszínelői már addig is személyenként legalább száz szakszerű helyszínelést fogatosítottak, foglalkoztatásuknak, kiképzésüknek javarésze helyszínelésből áll, különleges eszközeik is vannak, amelyekkel szabadszempellel fel sem fedezhető nyomokat képesek felkutatni és rögzíteni, természetesen tehát, hogy ebben a munkában elég nagy gyakorlatuk van már. A nyomozás vezetője tehát amellett, hogy a helyszínelőkkel együtt maga is helyszínel, adjon fel nekik kérdéseket egyes helyszíni adatok keletkezésének okáról, a helyszínen talált adatokból feltevések felállítására, következtetések levonására. Adjon nekik parancsot a szükséges mérések, vázlatok, fényképek, sőt esetleg a jelentés, vagy ténnyázat „helyszíni” rovatának elkészítésére is. Ne bízza reá azonban magát a nyomozás vezetője teljesen a helyszínelőre, mert az sok egyéb s főként helyi vonatkozású adatot nem ismer és így nem tudhatja, hogy különösen milyen adatok felkutatása lehet a fontos az esetben. Végül — mert a helyszínelő bevonulását is a nyomozás

vezetője rendeli el — legyen figyelemmel arra, hogy egy nyomozó alosztálynak csak két helyszínelője, de százon feüli őrs van. Általában egy-két napon túl ne tartsa vissza a helyszínelőket.

Nem árt, ha a nyomozás vezetője a helyszíneléskor nyert adatait összehasonlítja az előtte már ott nyomozott járőr adataival. Igy alárendeltjeinek tévedéseire hamar reá fog jönni és azok többé nem fogják őt befoiyásolni, de az is kiderülhet ebből az összehasonlításból, hogy a helyszínt valaki időközben megváltoztatta; ez esetben ennek oka után kell kutatni, mert lehet, hogy a létrehozott változás valakinek — talán éppen a tettesnek — érdekében állt s nem lehetetlen, hogy éppen ez fogja őt kézrejuttatni.

Az esti órák — amikor házkutatást, kikérdezést, helyszínelést amúgy sem lehet tartani, a pihenő megkezdése pedig még nem indokolt — különösen alkalmasak arra, hogy a nyomozás vezetője megbeszéléseket tartson. A megbeszélésbe vonja be a nyomozásban részt vett összes járőreit. Nem győzöm eléggé hangsúlyozni az ilyen megbeszélések fontosságát. Hallgassa meg ilyenkor a nyomozásban részt vett legfiatalabb csendőrének az adatait, véleményét, következtetését is, de mindent indokoltasson meg mindenkiel. Ne intse le fiatalabb bajtársainak első hallásra, talán együgyűnek látszó elképzeléseit és ami a fő, ne értékelje túl a saját képességeit. Soha se felejtse el a Nyut igazságát, hogy: „a bűncselekmények kiderítése nem egyeseknek, hanem a testületnek az érdeke”. A legfiatalabbnak is lehet élesen látó szeme, kitünő gondolata. De van ennek egy másik és igen fontos nevelőhatása is. Azzal ugyanis, hogy a legfiatalabb próbaesendőrt is meghallgatjuk, felkeltjük benne az érdeklődést, kutatási vágyat, az önérzetet, a nyomozási kedvet. A fiatal csendőr, akit a járőrvezető kizár a nyomozás munkájából, érdeklődés nélkül, elfásultán megy mellette, mint akit nem érdekel, hogy lesz-e eredmény, vagy sem. Azonkívül a fiatalok, midőn az idősebbek indokolt véleményeit hallják, ezzel sok ismeretre tesznek szert s végül, ha a bűncselekmény minden kis adatának birtokában lesznek, a később tudomásukra jutó és esetleg jelentéktelennek látszó adatot is kellően értékelni tudják. Nem egy esetben az volt az oka az eredménytelenségnek, hogy a nyomozó járőrök nem tudtak az egymás kisebb adatairól. Ezekben az esetekben a felületességen kívül még az is baj volt, hogy őket csak az érdekte, hogy ki a tettes. Ez a kérdés pedig sorrendben a legutolsó.

Ugyanitt hívom fel a nyomozásvezető figyelmét arra, hogy ha támogatására nyomozó alosztálybeli nyomozó is kint van, a megbeszéléseknél hallgassa meg ennek is a véleményét, feltevéseit, adat-bírálatát, következtetéseit, mert a nyomozók az alosztálynál számtalan nyomozási esetet beszélnek meg és nyernek oktatást az ezekkel kapcsolatos részletkérdésekben. Ne bízzák reá azonban magukat teljesen az ő véleményükre, mert fentiek ellenére tévedések az ő megállapításaikba is beleszűrhetnek.

Egyáltalán az a fontos, hogy senkit se becsüljünk le s magunkat ne becsüljük fel. Ne mondjuk mindenki másról, hogy nem tud nyomozni s ne intézzünk el senkit egy kézlegyintéssel. A nyomozó alosztálybelieknek sem szabad fölényeskedniök és a tudásukat túlnagyra tartaniök: az ő feadatak a segítség és a nyomozás vezetőjétől kapott parancsok végrehajtása, nem pedig a mindenkitől független, önálló ténykedés.

Nagyon természetes azonban, hogy ezeknek a megbeszéléseknek nem szabad zavaros és fegyelmetlen kupaktanácsá fajulniök. A vezetés, az intézkedés és a döntés joga akkor is a nyomozás vezetőjének a kezében legyen, ha egyes kérdésekre nézve alárendeltjeinek a véleményét ki-

*A békeszerződés revíziója érdekében meg kell a nemzeteknek egymással egyezniök, mert kétségtelen, hogy a tarthatatlan békeszerződésnek is részük van a világválság földidézésében.*

CAILLAUX.



kéri. Nem szótöbbséggel kell tehát eldönteni, hogy mit csináljunk, hanem a nyomozás vezetője, miután mindenkit meghallgatott, mindent mérlegelt, kiadja a parancsot, hogy: most pedig ez fog történni. Attól a pillanattól kezdve tehát, amint a nyomozás vezetője döntött és elrendelte a tennivalókat, nincs már helye további okoskodásnak vagy különvéleménynek, hanem mindenkinek csak egy igyekvete lehet: a kapott parancsot minél lelkiismeretesebben és minél jobban végrehajtani. Ehhez azonban, persze, az is szükséges, hogy a nyomozás vezetőjében meg legyen a szükséges önállóság és erély s hogy a hallott véleményeket önállóan mérlegelni és értékelni tudja.

Mikor tehát a fentiek szerint tartott megbeszélésen a nyomozás vezetője az aznapi összes részleteredményeket tökéletesen ismeri, a kialakult és elfogadhatónak talált feltevések tisztázására jelölje ki a járőröket és igazítsa el azokat részletesen. Így lesz képes a nyomozást helyes irányba terelni, vezetni és a tévedéseket a lehető legkisebb mérvre sorozni. Egyúttal pedig eléri azt is, hogy nem megy minden járőr a saját feje után s nem fecsérelnek időt hiábavaló dolgokra.

A legnehezebb, legfontosabb, a legkényesebb nyomozó cselekményeket a nyomozás vezetője fogatosítsa. Így pl. a leginkább gyanúsítható egyénnél ő tartson házkutatást, a legjobban gyanúsítható egyént, a leglényegesebb tanukat ő kérdezze ki. A szakértőket (mert rájuk a nyomozás során is szükség van) ő kérdezze meg, egyszóval azokat a nyomozó cselekményeket, amelyek a leglényegesebbek, ő végezze.

Ellenőrző kötelességét se hanyagolja el. Járőrök felülvizsgálásában, bűnjelek helyes csomagolásának ellenőrzésében legyen tevékeny.

Ha a nyomozott bűnyűben döntő vagy érdekes fordulat áll be, a nyomozás vezetője használja fel az első alkalmat arra, hogy a csendőrségi sajtóirodát kimerítően tájékoztassa a bpesti I. nyomozó alosztály útján. Fontos, hogy ez a tájékoztatás ne csak úgy mellékesen, a tényvázlat (feljelentés) megszerkesztése után történjék, hanem akkor, amidőn a tettes bűnössége a nyomozás vezetője előtt kétséget kizáróan tisztán áll. A közvélemény ugyanis állandóan tájékozódni kíván, ez pedig a csendőrségi sajtóiroda, illetőleg a kerületi nyomozó alosztályok útján nemcsak lehetséges, de igen kívánatos is. A sok hamis, ferde beállításnak csak úgy vehetjük elejét, ha a való igazságot minél előbb közöljük. Ne tartsanak attól a nyomozásvezetők, hogy jelentéseikkel veszélyeztetik a nyomozás érdekét, mert a csendőrségi sajtóiroda vezetője és a nyomozó alosztályparancsnokok mindig tudják azt, hogy a jelentésből a sajtóval mit közölhetnek, a fő az, hogy a jelentésben szereplő adatok a valóságnak megfelelően legyenek.

Amikor már a járőrök összegyűjtötték az adatokat, a tettes el van fogva, ki van kérdezve s a bűncselekmény tárgyi bizonyítékokkal támogatottan kiderítve áll, a nyomozás vezetője elrendeli a tényvázlat (feljelentés) megszerkesztését, a feleslegessé vált járőrök (nyomozó alosztálybeliek) bevonulására pedig parancsot ad. A tényvázlatot (feljelentést) vagy ő szerkeszti meg, vagy valakit megbíz a szerkesztéssel. Erre a célra egy nyomozó alosztálybeli nyomozót is visszatartathat. Mindenesetre azonban ő jelölje ki az anyagot, amiből a feljelentés készül. Ha a fogalmazvány elkészül, bírálja felül a tényállást, a tanúk előadásait és ha a kiderítésnél különös módon kellett eljárni, vagy ha egyéb szempontok szükségessé teszik, a „megjegyzés” rovat alatt fejtse ki a véleményét bőségesen. Tapasztalatom szerint a tényvázlatok (feljelentések) „Megjegyzés” rovatát a Szut. 463. §-ik alpontja alatt nyújtott igen nagy előnnyel a feljelentést szerkesztők

nem élnek, pedig itt nagyon sok mindent elmondhat a nyomozást vezető, amivel a nyomozás egyéb adatait alátámaszthatja.

Ha pedig a bűncselekmény kiderítetlen maradt, ne rövid egy-két sort irasson a nyomozás vezetője. Pl. „A járőröknek a minden irányban megkísérelt nyomozás ellenére sem sikerült a bűncselekményt kideríteni”. Ehelyett helyesebben teszi, ha az irattár részére az összes megállapított adatait részletesen leírja. Nem tudhatja, mikor veszi hasznát, azonfelül pedig, ha áthelyezik a nyomozásban résztvevő csendőröket, az utódokra visszamaradnak a már megállapított részleteredmények és nem lesznek a pótnyomozások olyan kilátástalanok. Sohase felejtse el a nyomozás vezetője, hogy ha a bűncselekmény kiderítésének a gyanúsított pusztá beismerése az egyetlen bizonyítéka, úgy a községi előljáróságot kérje fel a gyanúsított vallomásának részletes jegyzőkönyvi felvételére. (Ennél természetesen a nyomozásban részt vett csendőregyén ne legyen jelen). Ezt az eljárást akkor is célszerű követni, ha a tettes bűnösségét egyéb adat is bizonyítja. Ezzel ugyanis a nyomozás vezetője elejét veheti annak, hogy a gyanúsított a főtárgyalás folyamán kényszerre hivatkozhasson.

Befejezésül vessünk egy pillantást arra, hogy a nyomozás vezetőjétől mit követel a gyakorlati élet. A nyomozás vezetőjében elsősorban is meg kell lenniök mindazoknak a tulajdonságoknak, amelyeket a Szolgálati Utasítás a 409. és 410-ik pontjában a nyomozó csendőrtől megkövetel. Ezenfelül széles látókörűnek, jó szellemi képességűnek, gyors felfogásúnak, igen jó ítélőképességűnek, kiváló embeismerőnek, éles következtetésűnek, de amellet nyugodt, megfontolt és erélyes embernek kell lennie. Mert azokat a nehéz feladatokat, amiket egy nagyszabású bűncselekmény eléje állít, csak akkor képes megoldani, ha ezeknek a tulajdonságoknak birtokosa. Az ilyen nyomozásvezető előljáróinak és polgártársainak megbecsülését és elismerését méltán megérdemli.

Megkíséreltem nagy vonásokkal vázolni a főbb szempontokat, amiket egy nyomozás vezetőjének szem előtt kell tartania. Örömmre szolgálna, ha bajtársaim is hozzászólanának e kérdéshez és a maguk nézeteivel kiegészítenék az elmondottakat.

## A korszerű hatalom kérdéséhez.

Írta: VADÁSZY ISTVÁN őrnagy.

A korszerű karhatalom kérdéséről részben honvéd, részben csendőr bajtársaim részéről már ismételtelen jelentek meg közlemények. A Csendőrségi Lapok előző számaiban. Mielőtt a kérdés lényegének részletes megvitatásához szerény soraimmal én is hozzájárulnék, el kell ismerem, hogy cikkem megírásához ezekből az értekezésekből igen hasznos és értékes támpontokat szereztem.

Az a körülmény, hogy az egyes cikkírók különböző irányú elgondolásai külön-külön alapos indokolással is alá vannak támasztva, azt mutatja, hogy a kérdés kezelése körül a hozzáértésen kívül nagy megértés, az időszűrés felismerése és a lehetőségekhez mérten, az ideális megoldás szükségszerűsége kezd mindjobban megnyilvánulni.

Teljesen osztom a nézetet abban a tekintetben, hogy egy célszerűen megszervezett és összeállított karhatalom állandó fenntartásának szükségessége ma elvitathatatlan. Amivel ma számolni kell, az holnap hatványozottabb mértékben bekövetkezhet, akkor, ha a gondolkodásra túlsá-







előnyeiket tekintve a géppuskával szemben, célszerűbbnek tartom annál inkább, mert morális hatása is megközelíti a géppuskáét.

Jól védett helyen elhelyezkedett élő célok és tüzgépek ellenálló erejének megtörésére olyan fegyverrel kell ellátni a karhatalmat, amelyik görbített röppályája folytán megfelelő anyagi hatást tud elérni és emellett egy lövéssel is nagy erkölcsi hatást vált ki. Ez lenne a kis aknavető. Igaz, hogy az aknavető ma még egy kicsit nehézkesen mozog, s ez a körülmény megdolgozásra készlet abban a tekintetben, hogy egy olyan egységénél, amelynek feladatát mindig a gyors leküzdés jegyében kell megoldania, igénybe vegyük-e. Én a magam részéről mégis igénybeveendőnek tartom, mert az aknavető hasznosságát és nagy erkölcsi értékét ma már tények bizonyítják. Szerkezete a háború óta folyton tökéletesedik. Mint első sorban támadó és különleges célokat szolgáló fegyver, nem nélkülözhető már csak azért sem, mert olyan tüzérek kifejtésére van hivatva, amit más — gyalog karhatalmi egység szervezetszerű részül beosztható — könnyebb géppel nem lehet pótolni. Hordképessége a karhatalmi kívánalmakat teljesen kielégíti. Végül kocsizó talppal, vagy motorszállítással — különösen az általam e célra kiszemelt kis aknavető — gyorsan mozgó, gyorsan tüzkész s különböző helyen rövid időn belül alkalmazható fegyverré válik.

Ez alkalommal szólni óhajtok a nehéz géppuskákról is annál inkább, mert szervezetszerű beosztásuk kérdése már az előző cikkeken is érintve volt.

A nehéz géppuska feltétlenül korszerű, de ma még nem teljesen kiforrott fegyver. Igaz, hogy használhatóság tekintetében sokoldalúnak mondható, de sokféle feladat megoldását is kívánják vele elérni. A teljesítőképességének fokozására irányuló kísérletek kedvező eredménye dacára is főjellegzetessége és hatóereje azonban lövedékeinek erős átütőképességében rejlik. Feladata is csak az lehet tehát, hogy e tulajdonsága folytán erősebb páncélzaton vagy fedezéken vízszintes lövéssel hatást érjen el. Ha már most a karhatalmi alkalmazás szempontjából vizsgáljuk ezt a kérdést, arra a megállapodásra kell jutnunk, hogy ilyen részletfeladat megoldásának a szükségessége is előállhat ugyan, ha a lázadók egy csoportjának ideje volt arra, hogy erősebb fedezéket építhessen, páncélozhassa magát, vagy egy erősebb épületben helyezkedhessenek el, erre a célra azonban teljesen elegendőnek vélem az általam is rendszeresítendőnek gondolt két páncélgépkösi nehéz fegyverét képező két nehéz géppuskát. A páncélgépkösi helyi jellegű feladatainak egyike éppen az, hogy a gyalog erőket támogassa ott, ahol időnként szükséges. Ezt a feladatot a páncélgépkösi-raj a rajta levő két nehéz géppuskával megoldhatja. Hozzászámítva még a páncélgépkösi általános teljesítőképességét s figyelembe véve a nehéz géppuskák súlyát és a külön szállítással járó anyagi nehézségeket, úgy gondolom, hogy amilyen mértékben kívánatos a kis aknavető-raj szervezetszerű beosztása, éppen úgy mellőzhető még egy külön nehéz géppuskás egység beállítása. Mind a két fegyvernek más a feladata, egyik sem helyettesíthető a másikat, tehát egy gyakorlati értékkel nem bíró és megalkuvásszerű olyan próbálkozás, hogy valamennyi feladatot egyfajta géppel oldjunk meg, éppen olyan értéktelen lenne, mint a vezetés és mozgás hátrányát növelő felesleges megterhelés.

Megdolgozást igényel, hogy a karhatalmi egységet ellássuk-e szervezetszerűen kis lovas alegységgel vagy sem. Kétségtelen, hogy katonai szempontból számos olyan feladat van, amelyet tulajdonsága miatt lovassággal lehet

legjobban megoldani. Karhatalmi alkalmazásoknál azonban helyzeti okok ennek a lehetőségnek ellentmondanak, mert helységekben, városok belterületén lezajló harcoknál a lovasság alkalmazására a legritkább esetben kerülhet csak sor.

Figyelembe kell venni azonban azt a körülményt, hogy karhatalmi alkalmazás keretében a lovasság feladatai főképpen a harc előtt, de még inkább a harc után adódnak, másrészt pedig, hogy ezeknek a feladatoknak a megoldásánál a kis lovas egység nem mint tüzér, hanem főleg mint a lovasok esetleges kardhasználatát által is tetemesen fokozott lökőerő működhet igen hatásosan. Mint kimondottan alkalmi fegyvernem kerülhet tehát alkalmazásra olyankor, amikor a gyalog működő erő egyéb elfoglaltság, fáradtság és a mozgási lehetőségek folytán nem jöhet tekintetbe, a motorizált egységekkel való működés pedig a feladat természete miatt nehézkes és kevésbé hatásos lenne. Egy harcképtelenné tett vagy harc árán szétugrasztott, esetleg több irányba menekülő vagy visszavonuló csoport üldözése helységek külterületén vagy éppen külső terepen már olyan feladat, amelyet egy kis lovas egység hatásosan, gyorsan és most már humánusan tud megoldani. Itt már az utcai harcok következményeként előállott olyan folytatólagozó feladat elvégzése hárul a karhatalomra, amelyet harc nélkül, de erélyesen, gyorsan és tökéletesen kell elvégezni, hogy a szétugrasztott csoportok újabb összeverődésének vagy ellenállásának s ennek folytán újabb harcok lehetőségének elejét vegyük és hogy a szétugrasztott csoportok s főleg azok vezetői kézrekeríthetők legyenek.

Amint a mondottakból is kiviláglik, egy jellegzetes időbeli mozzanata van a karhatalmi harcoknak; az az időpont, amikor a karhatalmi erő a fegyveres lázadást harc árán már elnyomta, de még nem érkezhetett el az ideje annak, hogy a közbiztonság utasításszerű kezelését a közbiztonsági közegek, a járőrök nyomban átvehessék. Ez az időpont, helyesebben: időköz pedig veszedelmes és bizonytalanságot rejteget akkor, ha annak felhasználására időt engedünk azoknak, akiknek éppen erre van szükségük. Amint katonai szempontok az üldözés erőteljességét kívánják, éppen úgy fontos az a mi szempontunkból is, első sorban a megelőzés és az eredmény végleges biztosítása érdekében.

Rátérek a karhatalom szervezésének kérdésére.

Figyelembe véve a karhatalmi egységekkel szemben támasztott követelményeket, valamint azok működésének színterét, azt a következtetést vonhatjuk le, hogy a karhatalmaknak első sorban helységharcra kell felkészülni, felszerelve és kiképezve lenniük. Ami a helységen kívül történik, az csak részlete lesz az égés feladatnak s valószínűleg a könnyebb része. A helység harcok sajátosságait ismerve, gyakorlati következtetést vonhatunk le arra nézve, hogy egy önálló karhatalmi egység összeállításánál milyen irányelveket tartsunk szem előtt.

Helység harcban az ellenszegülők számáról, erejéről, különösen pedig azok és esetleges harceszközök elosztásáról nem lesz minden időpontban tiszta képünk. Jellegzetes tünet lesz időnkint a helyzet kétes ismerete. Ez érthető és természetes, tehát számolni kell vele. Főleg helyzeti okok miatt, de taktikai szempontból is meglepetésekre, rajaütésekre kell felkészülni. Olyan részletharcokra kell számítani, amelyek fegyverrel nem megoldhatóak, tehát teszik szükségessé, melyeknek minden tagja a közelharcban jártas s a közelharceszközök használatában teljesen kiképzett legyen. Az ilyen kis csoportok merész el-





*Endresz György* százados „Justice for Hungary” (Igazságot Magyarországnak!) nevű repülőgépén az óceánon át Amerikából Magyarországra repült; ezzel nemcsak a nevét tette világszerte ismertté, de a magyar igazságnak is nagy szolgálatot tett. *Endresz* százados *Bitai Gyula* századossal a Justice for Hungary-n május 21-én a mátyásföldi repülőtérrel Rómába repültek, hogy résztvegyenek az óceánrepülők kongresszusán. Gépük a római repülőtér közvetlen közelében, pontosan meg nem állapítható okból, lezuhant s a két repülő hősi halált halt. Repülőinket Rómában világraszóló végtisztességadásban részesítették, majd holttestüket hazaszállították és május 25-én Budapesten a Kormányzó Ur Öföméltósága jelenlétében százezernyi tömeg megható és hazafias részvéte mellett, rég nem látott pompával eltemették. Képünk *Endresz György* (jobbról) és *Bitai Gyula* századosokat közvetlenül a mátyásföldi repülőtérrel való elindulásuk előtt ábrázolja, amin *Lázár Andor* ny. honvédelmi államtitkár, az OTT elnöke, üdvözlí őket.

határozása s a gyorsasággal párosult erélyes — szükség esetén kíméletlen — eljárás az egyedül célravezető.

Az itt röviden vázoltakkal eléggé alátámasztva látom azt az elgondolást, hogy karhatalmi egységeknél a szervezés és a kiképzés alapegysége a raj lenne.

A raj, mint a karhatalmi harc alapegysége úgy állítandó tehát össze, hogy egyesítse magában a tűz és a mozgás lehetőségeit, ütőképes, anyagilag kellően felszerelt és részletfeladatokra önállóan alkalmazható legyen. Ezért láttam el minden rajt golyószóróval és minden raj második félraját kézigránátokkal, az utóbbit természetesen olyan mértékben, hogy a súlymegterhelés jelentéktelen legyen. Az egyes rajok második félrajai tehát mint egyszerű puskás félrajok szerepelnek. Ezek megfelelő beosztással úgy állíthatók össze, hogy belőlük minden pillanatban közbiztonsági szolgálatra kész járőrök válhatnak ki anélkül, hogy az a szervezés megbontására vagy a század többi részének esetleges újabb fellépésére (harc-készségére) különös hátránnyal lennének. Amint arra már a lovasegység alkalmazásánál is rámutattam, ilyen közbiztonsági szolgálatot teljesítő járőrök kiküldésével a karhatalmi harcok alatt számolni kell, szükséges tehát, hogy kéznél legyenek. Célszerűnek látom erről már eleve gondoskodni az által, hogy ezek a járőrök a puskás félraj számszerű összetétele által már előre meghatározottnak. A szakaszok három ilyen egyenlő rajból állának, a század pedig három teljesen egyenlő szakaszból.

A szervezetszerűen beosztandó nehéz fegyverek (tűzgépek) elosztását a következőképen gondolom:

*Egy páncélgépköcsi szakasz* (áll két páncélgépköcsi rajból, mindegyik egy-egy nehéz géppuskával is felszerelt páncélgépköcsiből).

*Egy kis aknavető szakasz:* (áll két rajból 1—1 kis aknavetővel).

*Egy lovasszakasz:* (áll három, esetleg két rajból, csupán lovas felszereléssel).

Annak dacára, hogy katonai szervezés szerint a szakasz a legkisebb tiszt által vezetett egység, a karhatalmi csoport alegységeiként szereplő páncélgépköcsi és kis aknavető rajok parancsnokaiul is tisztet állítanak be. Ennek indoklására sok érvelni lehet felhozni. Elegendőnek tartom azonban rámutatni, hogy a tűzgépek helyes harcászati vezetése, azok értékének kihasználása, a helyégharcoknak a terepharcásztól merőben eltérő, lényegesen nehezebb jellege s végül a karhatalmi harc célja és lefolyása mind olyan körülmények, amelyek kis egységeknek vezetésénél is nagy követelményeket támasztanak. Mindezen kívül emellett szólnak a kiképzési, parancsnoklási stb. viszonyok is.

Ezen szempontok által vezéreltetve, a páncélgépköcsi és aknavető szakaszok parancsnokát az egyik raj, míg a beosztott tisztet, — aki egyúttal szakaszparancsnok helyettes is — a másik raj parancsnokául gondolom. Így megosztott működés mellett felesleges tisztli létszámszaporítás



nélkül is elérhető, hogy a gépegység tisztí vezető alatt fog állani.

A karhatalmi egységek gyors továbbítására legelőkéletesebb megoldásként nézetem szerint is a gépkocsiszállítás jöhet tekintetbe. E tekintetben a Csendőrségi Lapok folyó évi 5. számában a Réczey Ferenc vkszt. százados úr által mondottakon kívül csak azt tartom szükségesnek külön kiemelni, hogy ha egy ilyen anyagi ellátás — költségfedezet híján — csak részben vagy fokozatosan lenne megoldható, elsősorban a nehéz fegyverek részére szükséges szállítóeszközök állítandók be technikailag tökéletesen és teljes számban. A gyalog egységek szállításának kérdése ideiglenesen is megoldható.

A karhatalmi csoport részletes szervezetét az ábra mutatja.

Egyes helyeken a viszonyokhoz képest karhatalmi szakaszok felállítása is elegendő. Ez az elgondolt tervezési mód mellett nehézség nélkül keresztülvihető s az egyes szakaszok szükség szerint elláthatók akár páncélgépkocsival, akár kis lovassegítséggel, esetleg kis aknavetővel. Az ilyen módon létesült „kombinált század” már egy teljesen önálló karhatalmi egységet képez.

A puskásszázad rajai részére szükséges lőszer és közelharceszközök a rajokat szállító tehergépkocsin lennének, ezek szállítására tehát külön járművek nem szükségesek. Egyébként az ábrán feltüntetett karhatalmi csoport vonata két mozgókonyha-gépkocsiból, két eleség-gépkocsiból állana. A kisebb karhatalmi egységek („kombinált század”) vonata megfelelően csökkenne.

Az aknavető szakasznál löszerkocsit nem állítottam be, mert az aknavetőrajok részére elgondolt egy-egy teherkocsi a raj egész állományát, a vetőt és az ahhoz szükséges löszermennyiséget is szállíthatja.

A parancsnoki raj, illetve félrajok állománya a következő lenne:

*Karhatalmi csoportparancsnoki raj:* 1 tiszt, mint sgt., 4 jelentő motorkerékpáros, 1 őrnök-segédmunkás, 1 kürtös, 1 parancsnoki személygépkocsivezető, 2 tisztiküldönc.

*Puskás századparancsnoki raj:* 1 szolgálatvezető, 1 összekötő altiszt, 1 századparancsnoki motorkerékpáros, 4 jelentő motorkerékpáros, 1 őrnök-segédmunkás, 1 kürtös, 1 tisztiküldönc.

*Puskás szakaszparancsnoki félraj:* 1 szpk. helyettes, 1 jelentő motorkerékpáros, 3 jelentőfutó, 1 tisztiküldönc.

*Lovas szakaszparancsnoki félraj:* 1 szpk. helyettes, 2 jelentő lovas, 1 vezetőkló parancsnok, 1 kürtös.

*Páncélgépkocsi szakaszparancsnoki félraj:* 2 jelentő motorkerékpáros, 2 tisztiküldönc.

*Aknavető szakaszparancsnoki félraj:* 2 jelentő futó, 1 összekötő altiszt, 1 tisztiküldönc.

Az egészségügyi szolgálat ellátására a csoportnál 1 eu. altiszt és 4 sebesültvivő. Alkalmazás esetén az orvos közvetlen segéd személyzetével esetenként lenne kirendelendő.

Elgondolásomnál igyekeztem szerény személyi és anyagi keretek között maradván is olyan gyakorlati értékű megoldást adni, amely semilyen irányban nem esik a teljes teljesítőképesség rovására. Meggyőződésem, hogy egy ilyen méretek között megszervezett karhatalmi egység a kiképzési és létszámviszonyokkal is különösebb nehézség nélkül összeegyeztethető, állandósítható és alapos, főleg az összműködésre irányuló kiképzés esetén olyan biztos erőt képvisel, hogy nagyobb méretek tervezésének gondolatát aggodalom nélkül el lehet ejteni.

A tökéletes működés rátermett alparancsnokok beosztásával biztosra vehető, s a hatalmas erőt képviselő kis csoport pedig csak növekedik értékében, ha olyan parancsnoka lesz, aki válságos helyzetekben is hideg marad és okosan cselekszik.

A korszerű karhatalom kérdését tárgyaló egyik előző cikkben vitéz Horváth Győző vkszt. alezredes úr szótvetette az őrsöknek golyószóróval, vagy géppisztollyal és automata-puskával való felfegyverezését.

Ennek a kérdésnek a részletes megvitatása hosszabb időt venne igénybe, ezért erre már nem terjeszkedem ki. Miután azonban mint különálló egyéni elgondolás emelkedett ki a téma keretében, — ezt engedik sejtetni a cikkíró úr befejező szavai is — azt hiszem, sokak részéről felmerülhet az az érzés, hogy a kérdésnek más oldalról való megvilágítása is kívánatos lenne. Különösen az őrsök hivatásával együttjáró szolgálati és magánkörülmények, a szolgálatteljesítés sajátosságai, az őrsök belső életviszonyai és végül a kiképzési lehetőségek mind olyan körülmények, amelyeket tekintetbe kell venni. Csak ezek után lenne végérvényesen elbírálni, hogy hasznos-e lenne-e egy ilyen megoldás.

## Nyomozóink.

írta: SZLADEK BARNA ny. százados.

Amióta ember él a földön, bűn van és bűnözés.

Miért?

Az egyik hegy halálhozó látát okád, a másik életet jelentő szentet ad.

Miért?

Magasztos, égbeszálló erények születnek az egyik ember lelkében, sötét bűnök fogannak a másikéban.

Miért?

Néha egy és ugyanazon lélekben is csodálatos keveréke lappang az erénynek és a bűnnek. A kettő sokszor tusázik egymással s nem mindig az erény kerül ki győztesként. Száz és száz rúgóját ismerjük a jónak és a rossznak, száz és száz meghatározás van arra, hogy mi a bűn, mi az erény, mégsem fogjuk ezeknek a fogalmát soha tökéletes pontossággal meghatározni. Nem tudunk elég mélyen behatolni az emberi lélek mélységeibe, nem tudjuk kifürkészni annak olykor csodálatosan magasan szárnyaló, olykor visszataszítóan alantas titkait. Nem ismerjük saját magunkat sem. Csupa titokzatosság veszi körül létünket és bele kell nyugodnunk abba, hogy kérdéseket felelet nélkül hagy a Természet, de nem ad reájuk határozott feleletet az emberi bölcsesség sem.

Vannak azonban tételek, amelyeket örökérvényűeknek és megmásíthatatlanoknak fogadott el az emberiség s amelyek világosan és megingathatatlanul öröklődtek át ránk.

Amióta „család” van és „társadalom” s amióta a társas közösség kialakította az „állam”-ot, azóta általánosan elfogadott tétel, hogy mindenki felelősséggel tartozik azért, amit tesz vagy elmulaszt, mert e felelősség nélkül semmiféle társas közösség el nem képzelhető.

Az erény is az emberi lélekben születik, a bűn is. A bűn azonban — sajnos — inkább elválaszthatatlan az embertől, mint az erény. A társadalom a bűnöző embert felelősségre vonja, ennek a felelősségrevonásnak pedig legfőbb motívuma — érthetően — a társadalom védekezése. Önvédelem.

A bűn elválaszthatatlan az embertől. Ahol ember él, ott van bűnözés és lesz is mindaddig, amíg meg nem születik az emberfeletti ember, akiről Nietzsche álmodozott





Mussolini és az olasz repülőtisztek búcsúja Endresz és Bitai századosok koporsóitól a római pályaudvaron.

s akinek gyarlóságtól mentes, bűn és hiba nélküli lelke be-leplántalódik majd az emberek millióiba s amikor az utódok is mind, mind emberfeletti emberek lesznek, tehát amikor az egész világ emberfeletti emberekből fog állani.

Odáig azonban még hosszú az út. Egyelőre a jelenben élünk.

Ez a jelen pedig — legalább is a szó szerinti értelemben vett jelen — semmi biztatót nem mutat, hogy a Nietzsche-féle álom hamarosan valóra válhatik. Ellenkezőleg.

A jelen a bűnözésnek olyan szédületesen nagyméretű horoszkópját mutatja, amilyenre az emberiség történetében még nem volt példa. Az utolsó két évtized nemcsak, hogy meghagyta a régi bűnözések mindenféle fajtáját és módját, de ez alatt a két évtized alatt új bűnök, új bűnözők születtek. Valutacsempészekről, siberekről árdrágítók-ról, kokainárusokról keveset hallottunk azelőtt. A kassai emberevő cigányok, a tömeggyilkos Landruk, Rey-ek, Kürten Péter-ek, a tiszazugi arzénos asszonyok, a sorozatos vasúti merényletek, a tömeges megvesztegetések, panamák, sikkasztások, de főként azok méretei, javarészt az utolsó 20 esztendő szüleményei.

A bűnözésnek azonban nemcsak számbeli és minőségbeli mérete, de véghezviteli technikája is olyan gyors iramban fejlődött, a bűncselekmények elkövetésének olyan új eszközeivel s módjaival állunk szemben, amelyekre külön fel kellett készülniök azoknak, akiknek hivatása a bűn üldözése. A bűnözés így is mindig előbbre jár valamivel, mint az üldözése. Ez természetes; előbb születik meg az újfajta bűnözés vagy egy bűnnek újszerű véghezvitele, mint a védekezés ellene, mint annak eredményes üldözése. A haditechnikában is mindig előbb gyártják a lövedéket,

amely áthatol a meglévő védőpáncélon s csak azután jön az új védőpáncél, amely a legújabb lövedéknek ellenáll. Így van bűnügyi téren is a bűnözők világa s a bűnt üldözők között, így megy ez a világon minden téren és mindenféle tekintetben s hol szomorú, hol örvedetes, hogy ebben az örök versengésben nincs megállás. Amint a bűnözés módja változik, formálódik és tökéletesedik, ugyanúgy kell ezekhez hozzáilleszkedniök a bűnt üldöző és megtorló módszereknek is. Szünetet nem lehet tartani, mert minden szünet, minden kényelmeskedés, minden maradiság, minden csökönyös ragaszkodás a multhoz, előnyt jelent az ellenfél számára.

A háború alatt és főként háború után elkövetett nagyobb szabású cselekmények elgondolása és keresztülvitele sokszor olyan tökélyt, felkészültséget mutat, hogy az üldöző hatóságokat nap-nap mellett nehezebb és nehezebb feladatok elé állítják. A hatóságok eredményes munkájának legnagyobb ellensége s egyben a bűnözés leghathatósabb támasza a többé-kevésbé mindenütt, de egyes államokban különösképen a katasztrófálisan mutakozó munkanélküliség. Bűnözőkké lettek olyanok is, akiket nem hajlamuk, hanem a hosszú nélkülözés vitt erre az útra. Ezen segíteni, itt vetni gátat a bűnözésnek, nem a bűnözést üldöző hatóságok feladata, hanem azoké, akik szorgalmuk és egyéni vagy intézményes szerencsésük, esetleg mindkettő következtében gazdagok lettek s akiknek megvan a lehetőségük arra, hogy új munkaalkalmakat teremtsenek, s azzal a nem szokásos, a kényszer-bűnözőket viszaráncigálják a lejtőről. Sajnos, az aranyborjú imádata gátolja a tiszta látást, tompítja a józan ész szavát s valóban a mai idők, a mai társadalom



tragédiája, hogy soha annyi aranyat gyümölcsözetlenül nem hevertettek, mint mostanság, amikor minden pénztek bele kellene injekciózni az öt világrész gazdasági életének lomha, beteg vérkeringésébe. Ez csökkentené a bűnözést is. Sajnos, józan észet keveset lehet várni a világot mozgató erőktől.

\*

A bűnről és bűnözésről eltérőek lehetnek a vélemények, aszerint, amint egyesek az akarat szabadságában hisznek, avagy azt korlátozva látják, abban azonban világossá vált, hogy az anarchisták számításba nem jöhető kis csoportjától eltekintve — hogy a bűnt üldözni s a bűnöst felelősségre vonni kell, bármelyek legyenek is a motivumok, lelki, erkölcsi vagy anyagi rügek, amelyek a bűnözőt a bűncselekmény elkövetésére készítik.

Hogyan történik a bűnözők üldözése?

Kik hivatottak erre?

Miképpen látják el ezek a feladatukat?

Hogy ezekre a kérdésekre feleletet kapjunk, vessünk először futólagos pillantást a multra s csak aztán foglalkozunk a jellel.

Minden államközösség a maga módja és lehetősége szerint igyekszik a bűnözésnek minél magasabb gátat emelni. Bennünket természetesen a saját hazánk érint legközelebről és érdekel leginkább s azon belül is a saját területünk.

Az 1848/49-iki szabadságharc leverése után vette át Magyarországon a közbiztonsági szolgálatot az akkor felállított s még ezredbe alakult cs. kir. csendőrség.

Az osztrák zsandárt csak másodsorban érdekelte a tolvaj és lóköto. Főérdeklődése azok felé irányult, akik nem akartak megválni a vitézkötéses csizmanadrágtól, a zsinóros magyar dolmánytól, akikről besúgók azt a hírt hozták, hogy még mindig Kossuth-bankókat rejtegetnek az almáriumban s lopva tartott összejöveteleiken sírva vigadásuk közben azt huzatták a cigánnyal, hogy:

„Kossuth Lajos azt üzenté...”

Ilyenkor lecsaptak rájuk a zsandárok.

Ezért — nem csoda — az osztrák zsandár gyűlölt lett. Látásuk Aradot, Kufsteint juttatta a búsuló honfiak eszébe.

Fellélegzett az egész ország, amikor a kiegyezés után, 1867-ben ezeket a csendőrezredeket felszaltták. A közbiztonsági szolgálatot a vármegyénként szervezett polgári őrségek látták el helyettük, amelyek azonban mint közbiztonsági intézmény nem váltak be. Ez volt a pandúr-korszak.

...Tele betyárromantikával, pandurt gúnyoló nótával, kevés eredménnyel. Ha sikerült is egy-egy betyárt elcsípni, az rendszerint olyan volt, akitől mint kivénhedt hasznavehetlentől maga a banda akart megszabadulni. A pandurintézmény szervezete nélkülözött minden alaposágot, minden korszerűséget, működése ennek megfelelően rossz és eredménytelen volt. A futóbetyárok garázdálkodásai mind aggályosabbá tették a közbiztonságot. Az állandóan hanyatló közbiztonsági viszonyok arra készítették Tisza Kálmán akkori belügyminisztert, hogy 1876-ban a közös hadügyminisztérium fennhatósága alól a magyar kormány által átvett cs. kir. 10. csendőrpáncsnokságból megalakított m. kir. erdélyi csendőrpáncsnokság mintájára kifejlessze a mai csendőrséget.

Az 1881. évi III. t.-c. alapján újjászervezett csend-

őrség feladata lett a közcsend és biztonság fenntartása mellett a bűnügyi nyomozó szolgálat ellátása is.

A m. kir. csendőrségről, amely köteletségének hű és páratlanul lelkes teljesítésében legerősebb vára a jogrendnek és közbiztonságnak, osztatlan elismeréssel emlékszik meg az egész ország. Bethlen István gróf, volt miniszterelnök szavai szerint: „Hazánk legremekebb alkotása és egyik elsőrendű tényezője.”

A kakastollas magyar csendőr fogalom lett.

\*

De most 1932-öt írunk.

Amint fentebb említettem, a közcsend és biztonság fenntartása mellett a bűnügyi nyomozószolgálat ellátása is — amennyiben területileg ille'ekes — a csendőrség feladata.

Fel kellett vetni a kérdést:

Megfelel-e az egyenruhás, kakastollas csendőr minden tekintetben, minden téren azoknak a követelményeknek, amelyeket a bűnügyi nyomozó szolgálat vele szemben a jelenben és jövőben támaszt?

Nem.

Kriminalisztikai szempontból az egyenruhás, kakastollas csendőrség kiöregedett. A bűnöst, aki félóra alatt négyszer-ötször változtathatja külsejét, aki — hogy csak a vasútnál maradjak — Magyarországon reggelizik, Ausztriában ebédel s este már Németországban vagy Csehországban van, az 1881-es csendőr ma már nem érheti utól. Kivételekről, szerencsés véletlenekről nem beszélhetünk, mert egy ország közbiztonságát nem lehet véletlen, vagy szerencsés eshetőségekre alapítani.

Miért hordunk hát egyenruhát és miért viseljük a tollas kalapot?

Azért, mert nem azt mondtam, hogy a csendőrség mint intézmény elavult és idejét multá, hanem csak azt, hogy az egyenruhás csendőr bizonyos kriminalisztikai követelményeknek nem tud minden esetben teljes mértékben megfelelni.

Azért továbbá, mert a kriminalisztikai szempontokon kívül még vannak más fontos tényezők is, amelyek viszont egyenesen megkövetelik, hogy a csendőr villogó szurronnyal, respektust keltő külsőben jelenjék meg a közönség szeme előtt és ne mint havelokkos, sportsapkás Scherlok Holmes, makrapipával a szájában. Ezek a tényezők politikai, pszichológiai és egyéb természetűek.

Az egyenruhás, kakastollas csendőr nem csípheti nyakon az álnév alatt utazó nemzetközi szélhámost, ezért van szükség a polgári ruhás nyomozóra. A polgári ruha zsebe viszont hiába van tele ismétlőpisztollyal, — nem képes pótolni a piroshajtókás, ezüstgombos egyenruhában, a félelmetes szuronyban és a respektábilis kakastollban rejlő dekoratív és demonstratív erőt.

Más szavakkal: a bűnügyi nyomozószolgálat terén adódnak esetek és alkalmak, amikor egy egész csendőrszázad sem ér fel két ügyes, polgári ruhás nyomozóval, viszont elképzelhető olyan eset is, amikor a rend és közbiztonság fenntartását hatásosabban szolgálja egy két főből álló, keménykötésű járőr, mint két tucat detektív. Tehát: szükség van a kakastollas csendőrrre, de szükség van a polgári ruhás nyomozóra is.

---

KI TUDJA?

Mi a „celibátus”?





Endresz György és Bitai Gyula századosok temetése: Ágyútalpakon viszik a két koporsót az Opera előtt. (Schäffer felv.)

Módot kellett tehát találni, hogy a két ellentétes irányú, de kétségbevonhatatlan szükségszerűség valamilyen megoldást nyerjen. Itt közvetlenül meg kell jegyezni, hogy nem az egyenruha és a polgári ruha szembeállítását a lényeg, a fősúly nem a polgári ruhán, illetve nem csak a polgári ruhán fekszik. A polgári ruháznak és az egyenruhának szembeállítását inkább csak szimbolikus jellegű, amikor a csendőrség régebbi és újabb alakulatairól beszélünk.

Meg kellett teremteni a csendőrség kebelén belül azt a szövetet, amely kiképzésénél, speciális szervezeténél és technikai felkészültségénél fogva kéznél van akkor is, amikor olyan bűncselekményt kell felderíteni, amelynek kontúrjai nem egy örs, nem egy vármegye körletére, sőt sokszor nem is egy országra, hanem olykor az egész kontinens területére kiterjeszkednek. Emlékezzünk Biatorbágyra!

Kellett egy szerv, amely minden helyi jelentőséget meghaladó bűnygyben teljesen korszerű felszereléssel siet az örsbeli bajtárs segítségére, aki minden tudása, becsületes igyekezete mellett is csak az örsbeli adottságok igen szűk körében mozoghat. Más szóval: alkalmassá kellett tenni a csendőrséget arra, hogy a hivatása területén adódhat bármilyen nehéz feladatnak is meg tudjon felelni; hogy ne legyen a közbiztonságnak semmiféle tennivalója, amelynek ellátására a csendőrséget alkalmatlannak nyilváníthatják. Ez nemcsak a közbiztonságnak volt érdeke, hanem a csendőrségnek magának is, még pedig létérdeke. Mert ami elavul, azt újjal, jobbal szokták pótolni.

A csendőrség azon életbevágó reformjának szükségéről, amit a nyomozó alakulatok felállítása jelentett, meg voltak mindazok győződve, akik a dologgal behatób-

ban foglalkoztak s akik nyitott szemmel szokták kísérni a világ folyását. A szükségszerűség felismerésétől a megvalósításig azonban még nehéz az az út. Ezernyi akadálya van annak, hogy egy tervbevetett reform csakugyan keresztül is vezetessék. Ez általánosságban érvényes minden reformtörökvésre, amióta a föld forog és általában az a fő jellegzetessége minden reformnak, hogy ha csak egy kicsit is, de rendszerint elkésve érkezik, mert túlsokan állanak az útjába. Annál örvedetesebb, hogy ez a szabályszerű jelenség a csendőrségi nyomozó alakulatok felállításánál nem következett be, mert dacára minden nehézségnek, minden akadálnak, a csendőrségi nyomozóalakulatok várakozáson felül gyorsan születtek meg és kezdték meg működésüket. 1926-ban még csak halványan körvonalazott terv, 1927-ben már tárgyalások folynak és 1928-ban megalakult 1 nyomozó osztály és csendőrkerületenként 1—1, összesen 7 nyomozó alosztály kerete.

A belügyminisztérium VI. b. osztálya által előterjesztett javaslat és kidolgozott tervezet alapján megkezdődött a szervezési munka, egyidejűleg a kiképzés és 1930. év elején már rendelkezésre állott a kiképzett tisztikar és legénység. A szűkre szabott anyagi keretek nem engedték meg, hogy minden kerület székhelyén megkezdje működését az alosztály s ezért egyelőre csak Budapesten, Szombathelyen, Szegeden és Debrecenben, majd valamivel később Pécsen állítottak fel alosztályt. A székesfehérvári és miskolci kerületnél a nyomozó alosztályok most vannak felállítás alatt, addig a szomszédos kerületek nyomozó alosztályai végzik a számukra kijelölt különleges munkát.

„Különleges”. — A szót ki kell emelni, mert a csendőrségi nyomozó alosztályok szolgálata különleges.



Nem arra vannak hivatva, hogy minden községben, minden alkalommal beleavatkozzanak a területi csendőrs munkájába. Erre semmi szükség nincs, mert a rendszeresen adódó és ismétlődő munkát a legtöbb esetben az őrsök maguk is kitűnően, kifogástalanul el tudják végezni.

A nyomozó alakulatok feladata ott kezdődik — ismétlésbe kell bocsátkoznom — amikor olyan bűncselekmények kiderítéséről van szó, amelyek meghaladják a helyi jelentőséget és olyan természetű bűnügyek nyomozásánál, amelyeknek kiderítése különleges szakképzettséget vagy technikai felkészültséget igényel. Amikor tehát az őrsök — e különleges szakképzettséggel, vagy technikai felkészültséggel nem rendelkezvén — rá vannak utalva a nyomozó alosztályok segítségére.

Most pedig ismerkedjünk meg közelebbről a nyomozó alakulatokkal.

A nyomozó osztály: parancsnok, — segédtsízt, — sajtóügyek, — politikai ügyek, — motorügyek előadójából és összekötőtisztből áll, utóbbi a csendőrség és államrendőrség között a nyomozó szolgálatban megkívánt személyes kapcsolatot fenntartani és a szükséges összműködést biztosítani hivatott.

(Folytatjuk.)

## A kártalanítás kérdése ártatlanul szenvedett letartóztatás és büntetés eseteiben.

Írta: ZSOLDOS BENŐ bpesti kir. ítéltáblai bír.

Polgári bűnvádi perrendtartásunk 576—589. §-aiban szabályozott kártalanítási eljárás — mint azt az e kérdésben kifejtett bírói gyakorlat mindinkább nyilvánvalóvá teszi — sok olyan kérdéssel áll kapcsolatban, melyet mindazoknak, kik a bűnügyi nyomozás s általában a bűncselekmények felderítése terén gyakorlatilag foglalkoznak, okvetlenül ismerniök kell. A „Csendőrségi Lapok” olvasói ugyanis valamennyien ismerik büntető perjogunknak a BP. 576. §-ában meghatározott azt a rendelkezését, amely szerint az állam által adandó kártalanításra van igénye annak, akit a bíróság a vád alól jogerősen felmentett, vagy akivel szemben a bűnvádi eljárást jogerősen megszüntette és pedig akkor, ha az illető bűnvádi eljárás alá vont egyén a bíróság részéről elrendelt előzetes letartóztatást vagy vizsgálati fogságot olyan cselekmény miatt állotta ki, amelyet nem ő követett el, vagy amely egyáltalában nem is volt elkövetve, vagy végül amelyet a vádlott elkövetett ugyan, de a törvény értelmében nem bűncselekmény.

Olvasóink tájékoztatására már ehelyütt szükséges kiemelni azt, hogy a bűnvádi perrendtartásnak a kártalanításról szóló rendelkezései — mint azt a kir. Kúria is már régebben megállapította — csakis a polgári büntetőbíróság előtt folyamatban volt ügyben alkalmazhatók. Ellenben a katonai büntetőbíróság hatáskörébe tartozó bűnügyben eszközölt letartóztatásból kifolyóan még akkor sincs helye a BP. szerinti kártalanítási eljárásnak, ha a letartóztatást polgári bíró eszközölte is.

Hogy az ártatlanul fogságban tartott vagy büntetett egyénnek a kártalanítási igénye mire terjed ki, erre nézve a törvény (BP. 580. §. második bek.) akképen rendelkezik, hogy megfelelő készpénzbeli kárpótlásra, továbbá arra az összegre, melyet az elítélt pénzbüntetés és bűnügyi

költségek gyanánt fizetett, ama tárgyak értékére, melyeket az 1878. évi V. t.-c. 61. §-a alapján tőle elkoboztak és annak a munkának tiszta jövedelmére, melyet az elítélt a helytelenül megállapított szabadságvesztés-büntetés tartama alatt kiérdemelt. A bíróság, — mely a kártalanítás megállapítására szolgáló adatokat hivatalból kinyómozza, — minden kártérítési kérelem felett, mely a BP. 581. §-a szerint a jogerős megszüntető határozat vagy felmentő ítélet kihirdetésének, illetőleg kézbesítésének napjától számítandó hat hónap alatt ervényesítendő — feltétlenül köteles nyomozást tartani és nem utasíthatja el a kérelmet —, a kártalanítás iránti igényjogosultsága kérdésében való határozathozatal azonban mindenkor a Kúria hatásköréhez tartozik, a kártalanítás összegét pedig a kir. Kúria határozata alapján az igazságügyminiszter állapítja meg.

Ami a kártérítési igény fennforgásának kérdését illeti, e részben a bírói gyakorlatból hozok fel itt néhány esetet. A Kúria egy konkrét esetben megállapította a kártérítési igényt annak részére, akit a rendőri hatóság a kir. törvényszék részéről hasonló nevű személy ellen kibocsátott nyomozólevél alapján tévesen helyezett előzetes letartóztatásba, — ilyen esetben annak megállapítását, hogy az illető nem azonos a nyomozólevéllel keresett személlyel, az ellene folyamatba tett eljárás jogerős megszüntetésének kell tekinteni.

A Kúria helyet adott a kártalanítási igénynek, mikor a vádlottat a terhelt társának terhelő vallomása alapján helyezték vizsgálati fogságba és a kir. ügyészség a főtárgyaláson azért ejtette el a vádat, mert a terhelt társnak egymagában álló vallomását megcáfoltak találta, sőt ama vallomásért, mint tudva valótlan állításért, a terhelt társ ellen vádat emelt, amely ügyben aztán a bűnösséget meg is állapították.

A kiállott előzetes letartóztatásért és vizsgálati fogságért való kártalanítási igénynek szintén hely adott olyan esetben, mikor súlyos gyanúkok forogtak fenn arra nézve, hogy az elhaltat a vádlottak ölték meg, — ámde másrészt az orvosok véleménye szerint az sincs kizárva, hogy az illető természetes halállal halt s így nem nyert megállapítást, hogy az a bűncselekmény, mely az eljárás tárgyát képezi, valóban elkövetett-e?

A Kúria már több határozatában kimondotta, hogy kártérítés illeti meg a vádlottat olyan esetben, mikor őt valamely bűncselekmény gyanúja alapján előzetes letartóztatásba helyezték és a kir. ügyészség a főtárgyaláson azért ejtette el a vádat, mert tanúk bizonyítják, hogy a vádlott a vádbeli cselekmény elkövetésének időpontjában annak színhelyétől távol volt, vagy p. o. olyan esetben is, mikor a jogerős felmentő ítélet megállapítása szerint nem merült fel bizonyíték arra nézve, hogy az a nő, akin a vádlott magzatelhajtási műveleteket vitt véghez, akkor valóban teherben lett volna.

Az újabb bírói gyakorlatnak figyelemreméltó álláspontja az, melyet a Kúria idevonatkozó döntése alapján bíróságaink ma már általában követnek a kártalanítás kérdésében, — hogy a bizonyítékok hiánya miatt felmentett vádlott által kitöltött előzetes letartóztatás vagy vizsgálati fogság a kártalanítási igény megállapításának alapjául nem szolgálhat.

*Hiába mutatjuk ki magunkról az engedelmes, „jó fiút” itt csak egy segít, ha önmagunkban bízva, a magyar erő jogán visszavesszük azt, amit tőlünk elvettek.*





Endresz György ravatala a Hősök Emlékköve előtt. (Schäffer felv.)

Egyébként azokat az eseteket, amelyekben a kiállott előzetes letartóztatásért vagy vizsgálati fogságért kártalanítás nem igényelhető, a bűnvádi perrendtartás 577. §-a határozza meg. Ezek az esetek pedig: 1. ha a vádlott szökést kísérelt meg vagy megszökött, 2. ha hamis önfeljelentést vagy hamis beismerő vallomást tett és 3. ha a tett nyomait elsimítani, tanut vagy vádlott társát hamis vallomásra, szakértőt hamis vélemény adására bírni, vagy a vallomástételtől, illetőleg a véleményadástól visszatartani törekedett.

Legújabb bírói gyakorlatunknak megfelelően a Kúria elutasította a kártérítési igényt egy olyan vádlott esetében, aki a csendőr elől megszökött és elrejtőzött. — egy másik döntés értelmében pedig az, aki a csendőrök előtt beismerő vallomást tesz, — a kiállott vizsgálati fogságért kártalanítást nem követelhet. A kártalanítási igény elutasítása történt olyan konkrét esetben is, amidőn a vádlottat a hamis közokirat használatának büntette címén emelt vád alól a BP. 326. §-ának 2. pontja alapján azért mentették fel, mert nem találták bebizonyítottának, hogy ő készítette volna azt a hamisítványt, amelyet használt, vagy hogy annak hamisítvány-jellegét tudta volna és így nem nyert megállapítást, hogy a bűncselekményt más követte el.

Hogy olvasóink előtt teljesen tisztán álljon egy olyan eset, melyben az állam által adandó kártalanítás — ártatlanul szenvedett büntetésért — törvényszerű alapon igényelhető: vázlatosan ismertetem itt példaképpen egy a maga idejében úgy a közvélemény, mint a jogi irodalomban is nagy feltűnést keltett bűnper anyagát, mely a maga nemében egyúttal jellegzetes példája a magyar büntető igazságszolgáltatásban — hála Istennek — nagyon

ritka és kártalanítás alapjául is szolgálható bírói tévedésnek is.

Egy makói elmebajos fiatal asszonyt, ifj. Köteles Mihályné szül. Joó (Katalint 1875 szeptember végén a lakásán felakasztva találták. Teljes homály fedte akkor azt, hogy gyilkosság történt-e, vagy pedig a szerencsétlen asszony önmaga vetett-e véget az életének? Az 1875 szeptember 29-én kiállított halottkémi jelentés megállapítja az akasztás tényét és hogy a holttesten külső erőszak nyomai nem láthatók.

A megindított vizsgálat folyamán a férjnek, ifj. Köteles Mihálynak a beismeréséből és Bódi István vallomásából az látszott megállapíthatónak, hogy a férj a már hosszabb idő óta elmebeteg feleségét megúnvá, elhatározta, hogy az asszonyt kivégezteti. Előbb már két ízben is meg akarta mérgezni szerezésével, de az asszony nem vette be a mérget. Majd ezután szép szerével rávette Bódi Julist és özv. Erdélyi Juditot, hogy akasszák fej a szerencsétlen teremtést, megígérve nekik, hogy a gyilkosság véghezviteléért 50 forint készpénzt és két köböl búzát kapnak tőle és Bódi Julist kiházásítja, sőt a felakasztáshoz még jó erős kötelet is adott nekik.

Ifj. Köteles Mihály azonban a bűnper végtárgyalásán a leghatározottabban visszavonta a vizsgálat folyamán tett beismerő nyilatkozatát és kijelentette, hogy ő a felesége kivégzésére senkit fel nem bízott és ha vádlottársai az asszonyt csakugyan felakasztották, azt az ő tudta és beleegyezése nélkül tették. Ezenfelül a pótvizsgálatnál kiderült, hogy a vádlott letartóztatásakor Makó és Vásárhely környékén igen erősen el volt terjedve az a meg nem cáfolt hír, hogy a fiatal Köteles Mihályt beismerése előtt a csendőrök megkínózták.



— A többi vádlottak lelkét azonban még egy, teljes két évvel azelőtt végrehajtott gyilkosság súlyos vádja is terhelt. 1873. év tavaszán ugyanis, mint az a már teljesen befejezett vizsgálat alatt kétségtelenül bebizonyult: Szokolyi István hőmezővásárhelyi tehető fiatal gazdát a fejére mért fejszeceapásokkal agyonverték.

Bódi István és Nagy János nem is tagadták, hogy ők az erősen ittas Szokoly Istvánt, mikor ez a kocsmából egyedül távozott, meglesték és a sötétben előbb Bódi István Szokolyt a már előre elkészített fejszével kétszer fejbeütötte, Nagy János pedig, aki már a kocsmában észrevette, hogy Szokolynál sok készpénz van s a gonosztettre amazokat is reábiztatta, — a földről felemelkedő Szokolyt megfogta és lenyomta, mire aztán Bódi az áldozatot még egyszer fejbevágta a fejszével és annak ötven forintját a zsebéből kivette.

Az egyesített két bűnperben aztán a szegedi kir. törvényszéknek 1876. október 25-én kelet ítélete Bódi Istvánt a Joó Katalinon elkövetett rablógyilkosságban mint közvetlen tettest, Bódi Julist a Joó Katalinon elkövetett bérlyilkosságban, valamint a Szokoly Istvánon elkövetett rablógyilkosságban, mint közvetlen tettest, Erdélyi Juditot ugyanebben, mint bűnrészeset, ifj. Köteles Mihályt a feleségén: Joó Katalinon elkövetett házastársi gyilkosságban mint értelmi bűnszerzőt, Nagy Jánost pedig a Szokoly Istvánon elkövetett rablógyilkosságban, mint közvetlen tettest bűnsőknek mondotta ki és Bódi Istvánt kötéltálati halálra, Bódi Julist és Erdélyi Juditot húsz-húsz évi, hetenkint egynapi közmunkával szigorított börtönre, Nagy Jánost és ifj. Köteles Mihályt pedig életfogytig tartó börtönre ítélte.

A kir. ítélőtábla Bódi Julist, Erdélyi Juditot és ifj. Köteles Mihályt egyenként húszévi, Nagy Jánost pedig tízévi börtönre ítélte, a Bódi István halálbüntetését ellenben helybenhagyta.

Legfelsőbb bíróságunk, a kir. Kúria aztán Bódi Julist, ki az ítélet megállapítása szerint a tett napján 20 éves, 5 hónapos és 10 napos volt, szintén *kötéltálati halálra* ítélte és a halálbüntetést elsősorban Bódi Julison, másodsorban pedig Bódi Istvánon rendelte végrehajtani. Ugyanez az ítélet Erdélyi Judit börtönbüntetését 15 évi tartamra leszállította, míg a többiek büntetéseit helybenhagyta.

A bűnperre vonatkozó további hiteles adatokból megtudjuk aztán, hogy a halálra ítélt Bódi István a tábla ítéletének kihirdetése alkalmával, 1879. március 5-én a szegedi törvényszék előtt önként azt a meglepő kijelentést tette, hogy ifj. Köteles Mihály *teljesen bűntelen* és eddig őt hamisan vádolta, mire az anyja, Erdélyi Judit ezt kiáltotta közbe: „Nem igaz, hazudol!” Ezt a kétségtelenül fontos epizódot azonban a bíróság Köteles Mihállyal szemben már egyáltalában nem vette figyelembe. De egyik bűnös sem került a hóhér kezébe.

Bódi István, az egyik halálra ítélt. 1879. júliusában, Erdélyi Judit pedig ugyanezen év szeptemberében *meghaltak* a börtönben. A halálra ítélt Bódi Julis királyi kegyelemből kikerülte a kötelek s büntetését a legfelsőbb kegyelem húszévi súlyos börtönre változtatta.

A szegény Köteles Mihály hosszú ideig hasztalan kopogtatott perújítási kérelmekkel az összes bírói fórumoknál. Teljes *kilenc évi* raboskodás után azonban végtére is kiderült a *teljes és kétségtelen ártatlansága* és 1885-ben végérvényes *felmentő* ítélettel visszanyerte a legtévésőbb alapon majdnem egy évtizedre elvett szabadságát...

## A közigazdálkodásról.

Írta: KARIKA KÁLMÁN tiszthelyettes (Mór).

Közvetlenül a forradalmi idők után vonultam be a csendőrséghez. A Vértes hegység aljában épült tiszta magyar községbe kerültem. Igazi Isten háta mögötti falu volt ez, ahol mindent betakar a csend. Bajtársaim szívesen fogadtak, csak a legidősebb csendőr — szolgálhatott már vagy három éve — húzott ki egy fiókot az asztalból s rámutatva a rengeteg vaskos könyvre, azt mondta, hogy: „Látja, ezt mind meg kell tanulni!” Jó öreg csendőrszokás ez a próbacsendőrre való ráíjesztés, én sem menekültem meg tőle. De nem nagyon ijedtem meg. Gondoltam, ha más megtanulta, én is meg fogom tanulni.

Másnap bemutatták nekem a közigazdálkodás vagyonát. Már amennyire azt a néhány libát, kacsat, egy pár árva tyúkot, 4—5 házinyulat és egy sovány malacot vagyonnak lehet mondani. Harmadnap egyedül maradtam otthon az őrsparancsnokkal, aki azt parancsolta, hogy keressék a nyulaknak ennivalót, mert éhesek s ha gondozom őket, akkor a magamét gondozom, mert nemcsak az öregebb csendőröké a vagyon, hanem az enyém is. Ennek a kijelentésnek nagyon megörültem. Mindig azt hallottam, hogy aki nem dolgozik, ne is egyék, én pedig akkor az őrsön még nem dolgoztam semmit, nem is fizettem még s máris jogos vagyont mondhattam a magaménak, ha nem is egészben, de részben. Ez nagyon jó érzéssel töltött el és szilárd talajt adott az őrsön a talpam alá, tehát a közigazdálkodásnak köszönhetem, hogy az egyébként még idegen környezetben is gyorsan otthon találtam magamat. A pirosszemű, sovány nyulacskák nem is sejtették, hogy egy gazdájukkal több akadt, de gondjukat is viseltem.

Azóta eltelt egy sor esztendő. Megismertem a közigazdálkodás jó és gyöngye oldalait. Annyi bizonyos, hogy a nőtlen legénység a család melegét csak a közigazdálkodások útján kaphatja meg. A szétszórt étkezés szétszórtná a bajtársiasságot, amellet drága pénzen rosszat kellene ennünk. Ha ellenben jó a közigazdálkodás, akkor úgy étkezünk, ahogyan éppen akarunk s a családias, terített asztalról is magunk gondoskodhatunk. A terített asztal mellett ismerjük meg egymást minden tekintetben s ha csak nem vagyunk egészen emberkerülő emberek, meg is szeretjük egymást és később is mindig szívesen gondolunk vissza fiatal korunk közös bajtársi asztalára.

Megállapodhatunk tehát abban, hogy a közigazdálkodás üdvös, sikerült intézmény, mégis többször tapasztaljuk, hogy egyes bajtársak nincsenek vele megelégedve. Nekem az a meggyőződésem, hogy az elégedetlenségnek majdnem minden esetben maguk a közigazdálkodás tagjai az okai. Példa erre a Cs. 20. utasításnak az a rendelkezése, hogy a gazdálkodás körül előforduló munkák végzésére minden vagyonrészese egyformán köteles, amit egyes helyeken nem lehet a valóságban is megtalálni. Vannak, akik nem várják, hogy munkát kapjanak, hanem megkeresik azt s el is végzik rendesen, szívesen, vannak azonban olyan részese is, akik mindenféle munkától húzódoznak. A szegény gazdálkodásvezető nem szaladgálhat folytonosan minden semmiséggel az őrsparancsnokhoz, inkább megcsinálja hát a más dolgát is ő maga. Különösen, ha idősebbekről

*A magyarnak, hogy valami legyen Európában, egyedül magyarnak kell lennie; ez dicső és nemes öröksége.*

GRÖF SZÉCHENYI ISTVÁN.





A budapesti „József nádor” 2. honvéd gyalogezred május 26-án tartotta ezrednapját. Május 25-én este zenés takarodó, majd a Sashegyen táborüz-előadás; 26-án pedig Kormányzó Úr Ő Főméltósága jelenlétében táborig mise volt, amelyet dísz-ebéd és különféle ünnepi versenyek követtek. A Nagymagyarország jegyében lefolyt, rendkívül sikerült ünnepségeken ezrekremlő közönség vett részt. A díszebéden Ő Főméltóságára *kézdivásárhelyi Nagy Gyula* ezredes, ezredparancsnok mondott felköszöntőt.

van szó. Ez az engedélkenység azonban a végtelenségig mégsem mehet, mert ha a gazdálkodásvezetőnek a többiek nem segítenek, egymaga legfeljebb jó gazdálkodásvezető lehet, de egyúttal jó csendőr is már nem tud lenni. El kell hanyagolnia az önképzését, a szolgálatát s ennek nem egyszer szomorú következményei vannak reá nézve.

Az utasítás említett rendelkezésének tehát érvényt kell szerezni minden közzgazdálkodásnál a gyakorlatban is. De ne várjunk mindent az utasítástól a közzgazdálkodásnál, mert ennek az intézménynek mégis csak a bajtársiasság a legelső és legfőbb alapja. Ahol a kölcsönös kímélet megvan, ott megy minden rendesen utasítás nélkül is, ahol azonban nincs meg a bajtársias egyetértés, ott hiábavalók az utasítás rendelkezései. A kellő egyetértésnek még az sem lehet akadálya, hogy különböző korú és rendfokozatú részesek kerülnek össze egy közzgazdálkodásban. A Csendőrségi Lapokban is nem egyszer olvashattuk a tanácsot, hogy az idősebbek ne éljenek vissza idősebb-voltukkal, de a fiatalabbak legyenek előzékenyek az idősebbekkel szemben. Ha ez kölcsönösen megvan, akkor a középút magától kialakul. Azzal természetesen még így is számolni kell, hogy egyformák nem vagyunk, tehát a munkát sem végezzük egyformán. Kicsi eltérésekre, különbségekre azonban nem kell adni semmit, mert ha fél-szemmel mindig csak azt nézzük, hogy a másik egy ásónyomot nem vett olyan mélyen, mint mi, akkor sohasem lesz békesség, sem egyetértés. Az ilyesmit centiméterre kimérni nem lehet.

Azt is megmondja az utasítás, hogy lehetőleg olyan ételeket kell főzni, amelyek valamennyi tag izlésének megfelelnek. Különösen nagyobb létszámú őrsön azonban ezt

nem lehet úgy betartani, hogy egyik-másik tag kívánsága figyelmen kívül ne maradjon. Volt alkalmam hallani azt a zűrösvart, ami az egyik gazdálkodásvezetőnek erre vonatkozó kérdését követte az egyik őrsön. Mindenki mást és mást akart ebédre, csak abban az egyben egyeztek, hogy mind jobbat és drágábbat kívánt, mint amire futotta. Pedig az étkezést komoly férfinek úgy kell felfognia, hogy enni kell ugyan, de az már nem olyan fontos, mit eszünk. „Ezt szeretném”, „azt nem szeretem”, nem férfihez illő, hanem iskolásgyerekhez. A csendőrnek mindent szeretnie kell, ami tápláló s ami rendesen el van készítve.

Nem tehetek róla, de én valósággal lenézem azokat a gyomorimádó felnőtt embereket, akik már reggel arra kíváncsiak, hogy mit fognak ebédelni s aszerint van jó vagy rossz kedvük, hogy az ebéd jó lesz-e vagy rossz. Mert hiszen az természetes ugyan, hogy egy jó kacsacomb jobban csiklandozza az ember orrát, mint a kelkáposztafőzelék, de ezt már csak akkor szabad észrevenni, amikor az étel ott van az asztalon s akkor sem szabad belőle nagy dolgot csinálni. Megfigyeltem, hogy a legderekből férfiak ebéd után fél-órával már zavarba jönnek, ha megkérdezik őket: mit ebédeltek? Nem emlékeznek rá. A válogatás, a csámcsogó konyhaszimatólás nem férfihez s különösen nem csendőrhöz méltó, gyerekes, rossz szokás, amiről azonban könnyű leszoknia. Szegény gazdálkodásvezetők, de sokkal könnyebb lesz akkor a helyzetük!

A napibetétek összege nincs most általánosságban meghatározva, aszerint kisebb vagy nagyobb, hogy az őrsállomás milyen gazdálkodást tesz lehetővé. Hibák aztán természetesen itt is előfordulnak. Az egyik őrsön pl. fejenként 60 pengőt vételeznek be havonta napibetétek címén. Az



idegen járőrök ezen az örsön napi 2 pengő 40 fillért fizettek az étkezésért, pedig ennyiért majdnem a vendéglőben is étkezhetek volna. Ahol ilyen túlzás van, ott a közgazdálkodás vezetésében van a hiba.

Másik oldala ennek a kérdésnek a más örsbeliek étkezése. Lapunk utóbbi számaiban ehhez a kérdéshez érdekes hozzászólásokat olvastam és én is az olvasottakat tapasztaltam. Az, hogy az idegen örsbeliek magasabb napibetéteket fizetnek, egészen természetes, mert a pénzük nem fekszik a gazdálkodásban s a kockázatát sem viselik. Mégis sokan vannak, akik ezt nem akarják megérteni, pedig kölcsönkenyér visszajár s ha az ő örsükre megy idegen járőr, az is többet fizet.

De van itt egy másik kérdés. Egy igen jól álló közgazdálkodással rendelkező örsre bevonult a kórházból egy csendőr, 14 napi szolgálatmentességgel. Jóérzésű ember lévén, nem akarta ellopni a napokat, elvégezte tehát a két hét alatt az összes házkörüli munkákat. Napokat töltött azzal is, hogy a közgazdálkodás tengerijét letördelte, tehát nemcsak a többiek helyett dolgozott a szolgálatmentessége idejében, hanem még napszámot is megtakarított. A napibetéteket mégis húsz százalékkal felemelten fizette. Miért? A 45 pengő étkezési alap bőségesen elegendő lett volna, a százalékokat mégis meg kellett fizetni. Ez az eset is azt bonyolítja, hogy olyan utasítást, amelyik minden közgazdálkodásra, minden részletében egyformán alkalmazható, nem lehet kiadni, sok részletkérdést a kölcsönös belátásnak és a helyi viszonyoknak kell szabályozniok. Az említett esetről természetesen surlódások keletkeztek s tulajdonképpen mindkét félnek igaza volt, a közgazdálkodásnak, még a szolgálatmentes csendőrnek is. Igazán igaza azonban mégis az utóbbinak. Ezekből a surlódásokból pedig legtöbb kára a bajtársiasságnak van.

Vagy nézzük azt az esetet, amikor az olyan bajtársak, akiknek a hozzátartozói megszállott területen élnek, kivesszik a szabadságukat. Haza többnyire nem mehetnek, az örsön kívül tehát senkijük sincsen, akinél a szabadságukat eltölthetnék. Maradnak hát az örsön s mert szabadságon vannak, felemelt napibetétek mellett vesznek részt az étkezésben. Hiszen igaz, hogy nem mennek szolgálatba, de mégis olyan furcsa íze van annak a húszszázalékos többletnek, amit tulajdonképpen a saját otthonukban, a saját asztaluknál kell megfizetniök. Nem volna-e vajjon helyesebb azt mondani ezeknek a bajtársaknak, hogy ha már sehova sem mehetnek, érezzék magukat a szabadságuk alatt is otthon az örsükön, pihenjenek, szórakozzanak, próbáljanak hontalanságukban is a trianoni nyomás alól kicsit szabadulni, a többiek, akiknek van hol eltölteniök a szabadságukat, nem kívánják tőlük a felemelt napibetéteket? Anyagilag ez alig jelentene valamit a közgazdálkodásnak, bajtársilag viszont megteremné a gyümölcsét.

Ugyanez áll arra az esetre, ha valamelyik bajtársnak szobafogságot kell az örsön töltenie. Amit elkövetett, annak a büntetését megkapta, ez így van rendjén, de miért kell ezt az ebédnél és vacsoránál is külön megfizetnie?

Kényes dolog, de meg kell említenem azt is, hogy egyes altisztek nejei az örsfőzőnél szemben valóságos fölé- és alárendeltségi viszonyt szeretnének bevezetni. Mindenki tudja, hogy az örsfőzőt nem lehet katonai fegyelem alatt tartani s nála csak az a fontos, hogy jól és takarékosan főzzön, azontúl pedig mindenkivel szemben tisztességesen viselkedjék, éppen

úgy, mintha akárhol másutt szolgálna, nem örsön. Ha ennek eleget tesz, akkor kár hiúsági vagy egyéb hasonló okokból belekötni, mert ennek csak az a vége, hogy egyik örsfőzőnő megy a másik után, a közgazdálkodás konyháján örökös a bizonytalanság és a cselédközvetítőnek a közgazdálkodás egész szép összegeket fizet ki.

Az örsfőzőnő körül gyakori a tagok hibája is. Egyesek közvetlenül az örsfőzőnőnek mondják el a kifogásukat, panaszukat az étkezéssel szemben, ez aztán a gazdálkodásvezetőt sokszor kényelmetlen helyzetbe hozza. A gazdálkodásvezetők általában több megértést s kíméletet érdemelnének. Követelni könnyű, teljesíteni azonban a követeléseket nehéz, mert pénzbe kerül. A gazdálkodásvezető bajtársi szívességre vállalkozik, mikor ezt a feladatkört betölti, nem megnehezíteni, hanem megkönnyíteni kell tehát a helyzetét. A folytonos kifogásokkal, bosszantásokkal csak kedvét szegjük s ennek természetes következménye az, hogy nem foglalkozik szívesen ezzel a feladattal, immel-ámmal vezeti a gazdálkodást, amivel nemcsak magának, hanem a közgazdálkodás minden egyes tagjának árt.

Én nem tudom rendszerbe foglalni és kimerítően leírni mindazt, ami a közgazdálkodásokkal kapcsolatban figyelemre érdemes, csak a legáltalánosabb hibákat igyekeztem szóvátenni abban a reményben, hogy ennek a mindnyájunk számára fontos kérdésnek a tökéletesebbé tételéhez valamivel így is hozzájárulhatok. Akinek lenne még mondanivalója, szóljon hozzá.



## CSENDŐR LEKSZIKON.

**105. kérdés.** *A sértett a gyanusítottól különféle használt bútordarabokat megvásárol. Mikor a sértett már a bútorok vételárát is kifizette s a bútorok eluvarozására kerül a sor, a gyanusított egy karosszék visszahagyását kéri két hétre. A sértett ebbe beleegyezik; mikor azonban két hét múlva a karosszék visszaadását kéri, a gyanusított ezt megtagadja azzal, hogy míg az általa megrendelt új karosszék el nem készül, a kapott karosszékot vissza nem adja. Büntelendő cselekmény gyanúja forog-e fenn?*

**Válasz.** A gyanusított cselekményében a sikkasztás minden tényeleme fellelhető. Kétségtelen idegen ingóságról van szó, amelyet a gyanusított jogosan csak addig tarthatott birtokában, ameddig a megkötött haszonkölcsönszerződés megszabta. E határidő után nincs joga többé rendelkezni a sértett ingóságával, nincs joga kizárnia a sértettet a tárgy használatából. Mikor ezt tette, oly cselekményt követett el, amely a jogtalan eltulajdonítás fogalmával egyértelmű.

A gyanusított a vád ellen bizonyára akként fog védekezni, hogy nem volt szándékában a dolgot eltulajdonítani, hanem csak a haszonkölcsön-szerződés hatályát hosszabbította meg önkényesen. Szívesen megtéríti a kárát a sértettnek s hajlandó a tárgyat visszaadni.

Lehetséges, hogy a bíróság a védekezés mérlegelése után felmentő ítéletet hoz, a jogtalan eltulajdonításra irányuló szárdék hiányában. A csendőr mindenesetre helyesen jár el, ha a cselekményt feljelentés tárgyává teszi, mert ilyen, a magánjog és büntetőjog határain álló esetekben a bűvádi felelősség mérlegelése a bíróság dolga.

## KI TUDJA?

*Ki találta fel a varrógépet?*



**106. kérdés.** *A községben meginduló szociáldemokrata pártmozgatom egyik vezetője egy ház utcai fatára kiakasztja a szociáldemokrata párhelyiséget jelző táblát. Minthogy a járőr tudása szerint a pártszervezet még meg nem alakult s a tábla kiakasztása pusztán a meginduló mozgatom élénkítését akarja elérni, levélethez-e a kiakasztott táblát s ha igen, milyen törvényes rendelkezés alapján?*

**Válasz.** Politikai pártok szabadon alakíthatnak pártirodákat, ha a pártirodában csak a pártszervezéssel kapcsolatos tennivalók folynak (személyi adatok összeírása, csatlakozások bejelentése, pártigazolványok kiállítása, a szervezéssel kapcsolatos megbeszélések stb.). Gyűlésszerű tömegesebb megbeszélések már a gyűléstartás fogalma alá esnek. Nem szabad a pártirodát kaszinószerűen sem használni (újságolvasás, szakközös, kártyázás stb.). Ha a pártiroda a fentebb meghatározott keretekből kilép, tiltott gyűléstartás gyanújába esik, ezenkívül mint alapszabályok bemutatására kötelezett egyesülés teszi ki magát közigazgatási eljárásnak.

Mindéből következik, hogy a közigazgatási hatóságoknak törvényes kötelességük a pártmozgalom minden szabadsága mellett is az ilyen pártirodáknak, párhelyiségeknek nevezett alakulatok működését figyelemmel kísérni s ha a fennálló jogszabályokba ütköző jelenségeket látnak, megfelelőleg intézkedni.

Nézetünk szerint jogosan követelheti meg a rendőri hatóság a politikai pártalakulatoktól, hogy megalakulásukat, párhelyiségük címet, vezetőségük névsorát és programjukat az illetékes helyi rendőrhatalóságnak bejelentésük, mert ezzel a rendőrhatalósági ellenőrzést megkönnyítik és elháríthatják magukról a gyanút, hogy titkos, jogosulatlanul működő egyesületekről van szó, tehát megmenekülhetnek a tények nem ismeretéből eredő felesleges zaklatásoktól. Erre a bejelentésre azonban a fennálló szabályok szerint a politikai pártok nem kötelezhetők. A rendőrhatalóság felhívásának megtagadása esetén azonban jogosan helyezhető kilátásba, hogy az ellenőrzés fokozott mértékben fog megtörténni.

Ezek előrebocsátása után foglalkozhatunk a felvetett cégtábla-kérdéssel. Ha a pártiroda megalakult s működik, szervezetnek tekinthető intézősége van, a cégtábla kihelyezése nem esik kifogás alá. Ha azonban a cégtábla valami esirájában levő elgondolás szüleménye csupán, kifogásolható, mint a közönség megtévesztésére irányuló cselekmény. Akkor is kifogás alá esik, ha a pártiroda a fentebb vázolt működési kerettel össze nem egyeztethető tevékenységet fejt ki. A cégtábla eltávolításának kérdését vigye azonban a csendőr ilyenkor is az elsőfokú közigazgatási hatóság elé, jelentésbe foglalva észleleteit és véleményét. A saját hatáskörben való intézkedést azonban kerülnie kell, mert politikai vonatkozásról van szó s mert minden kétséget kizáró jogszabály az ilyen esetre nincsen.

**107. kérdés.** *A gyanúsított egy lakóház utcai szobájának ablakszemét kődobással betöri. Milyen büncselekményt követett el?*

**Válasz.** Ingatlan dolognak nevezzük általában a telket s mindazt, ami a telkekkel szerves kapcsolatban van. A telkekkel szerves kapcsolatban van a ház, amelynek alkatrésze az ablak. Az elkövetett cselekmény tehát a Btk. 421. §-ába ütköző ingatlan vagyongorulás vétsége, ha a kár több, mint 10 P. Ha a kár alul van a 10 P-n, a cselekmény a Kbt. 127. §-ának 2. bekezdésébe ütköző tulajdon elleni kihágás. Mindkét eset főmagánvád tárgya. Az eljárás a kir. járásbíróhatóság hatáskörébe tartozik.

**108. kérdés.** *A gyanúsított a mezőn kazalba rakott polyvából 5 P értékűt ellop. Milyen büncselekményt követett el?*

**Válasz.** A polyva (pelyva) a gazdasági termény fogalma alá tartozik, tehát a mezőről ellopása 60 P-t meg nem haladó értékben az 1894:XII. t.-e. 93. §-ának a) pontjába ütköző kihágás.

**109. kérdés.** *A gyanúsított betér a sértett vendéglőjébe s ott ebédet és két palack bort fogyaszt el 6 P értékben. Fizetésre kerülve a sor, a gyanúsított a fizetést oly megokolással tagadja meg, hogy a sértett ugyanakkora összeggel tartozik neki s ezt csak így tudta behajtani. Mily büncselekmény gyanúja forog fenn?*

**Válasz.** A gyanúsított cselekménye a csalás vétségének tényelemeit tünteti fel. Hogy a sértett valóban tartozik-e neki s hogy eljárásával büncselekmény célzata nélkül polgári perútra tartozó önbíráskodást gyakorolt-e, ennek megítélése a bíróság dolga.

**110. kérdés.** *A gyanúsított uradalmi intéző az uraságtól azt a megbízást kapja, hogy az uradalom magtárában levő 250 q*

*búzát ossza szét a jelentkezőknek az új termés után esedékes visszafizető kötelezettséggel. A gyanúsított a megbízást oly módon hajtja végre, hogy csak 230 q búzát oszt ki, azt állítva, hogy csak ennyi készlet volt a magtárban. 20 q búzát titokban elad s a befolyt pénzt saját céljaira forrítja. Mily büncselekményt követett el?*

**Válasz.** Minthogy a fennforgó esetben külön megbízás folytán a magtárban levő búzamennyiség a gyanúsított intéző rendelkezése alá, tehát bírlalátába került, a 20 q búzával való jogtalan rendelkezése sikkasztás.

A cselekmény a szolgálati viszonyra tekintettel magánindítványra üldözendő.

**111. kérdés.** *A járőr leszálláson azt észleli, hogy egy rendőri felügyelet alá helyezett egyén borozgat és kártyázik a lakásán több vendége társaságában. Jogában áll-e a járőrnek a lakásba behatolni s az ott levő, általa nem ismert egyéneket igazoltatni?*

**Válasz.** Önmagában véve az a körülmény, hogy a rendőri felügyelet alá helyezett egyén borozgat és kártyázik a lakásán, nem gyanús ugyan, de a Szut. 307. pontja alapján fel-lephet a csendőr a társaságban levő ismeretlen egyének igazoltatása végett, mert a rendőri felügyelet alá helyezett egyén megfigyelése és ellenőrzése kellő hatállyal és szakszerűséggel csak úgy történhetik, ha az őrs tisztában van azzal is, kik tartoznak az illető szűkebb társaságba.

**112. kérdés.** *Tarthat-e házkutatást a járőr a rendőri felügyelet alá helyezett egyén lakásán anélkül, hogy az illetőt büntett vagy vétség alapos gyanúja terhelné?*

**Válasz.** A rendőri felügyelet alatt álló egyén ellenőrzésének a Szut. 363. pontja értelmében feltűnés nélkül és tapintatosan kell történnie. Ezzel az irányelvvel nem lenne összeegyeztethető, hogy a csendőr büntett vagy vétség gyanúja nélkül is házkutatást tarthatna az ilyen egyén lakásán csupán azon az alapon, hátha valami kislül a házkutatás eredményeként. Ha a csendőr ellenőrzése pontos, lelkiismeretes és szakszerű, juthat olyan adatok birtokába, amelyek büntett vagy vétség alapos gyanúját ölthetik magukra s így a Szut. 437. e) pontja alapján a házkutatásra törvényes alapot nyer. Ha ilyen adatai nincsenek, a házkutatás felesleges zaklatás.



## TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

### Biztosítási csalás kísérletének nyomozása.

Írta: ZOMBORI ISTVÁN törzsrőrmester (Szeged).

(Nyomozták: Takács Péter, Köves András törzsrőrmesterek, Kovács Imre és Juhász István csendőrök a kiskunfélegyházi őrsről. Támogatta: Zombori István törzsrőrmester nyomozó és Mónus János tiszthelyettes daktiloszkóp és helyszínelő, a szegedi nyomozó alosztálytól.)

A mai nehéz gazdasági helyzet a bűnöző statisztikát erősen emeli. Olyan egyének foglalkoztatják a nyomozó hatóságokat, akik egyébként a régi boldog világban megállták helyüket, de a mai nehéz viszonyok között, talán gyenge jellemüknél fogva, könnyen bűnbe hagyják magukat sodortatni.

Ezek az alkalmi bűnözők nem oly megrögzöttek, mint a hivatásos vagy szokásszerű bűnözők világának tagjai, de mégis veszélyesek. Igen gyakran a biztosítási



csaláshoz fordulnak, mint olyan eszököhöz, mellyel könynyű szerrel vélnek, jogtalan vagyoni haszonhoz juthatni. Ezeknél az ügyeknél a tettes rendszerint sértettként szerepel, ilyenkor a nyomozónak az a feladata, hogy a ravaszmódon beállított helyszínt, a megtévesztés céljait szolgáló adatokat biztos szemmel megvizsgálja, azok hamis voltát éles logikával felismerje és bebizonyítsa. Ilyen esetet szándékozom az alábbiakban leírni.

Szojka Rudolfné 1932 február 29-én reggel a kiskunfélegyházi örsön bejelentette, hogy Majsajakabon (kiskunfélegyházi örskörlet) levő fűszerüzletének udvar felől ajtáját ismeretlen tettesek befestítették és az üzletben levő árukat, kevés kivételével, mind elvitték. Kára: 1,588.16 P.

A bejelentett áruk között a fűszerüzletekben elképzelhető összes cikkek szerepeltek, a vasportól — a mazsolaszőlőig. Az árumennyiség súly szerint 12 q 87 kg-ot tett ki.

Az örs az ügyet a nyomozó alosztálynak azonnal jelentette. Az alosztály a helyszínére Mónus János tiszt-helyettest, mint helyszínelőt és daktiloszkópust, engem pedig mint nyomozót rendelt ki.

A fűszerüzlet utcasarkon levő épületben van, utcai ajtaja egy térre nyílik. A telek kerítéssel van körülvéve, egy mellékutcába nyíló kapuval. Sértett előadása szerint a tettesek ezen a kapun át hatoltak be az udvarra és onnan a konyhán keresztül az üzletbe. Így a tetteseknek a kaput, a konyhaajtót és a konyhából nyíló üzlet ajtáját kellett kifeszíteniök, hogy az üzletbe juthassanak.

A helyszínelést két részre osztva fogom tárgyalni. Külső helyszínnek nevezem el ezúttal azt a területet, amely az épületen kívül fekszik, belső helyszínnek pedig az épület belsejét.

Először a külső helyszínelést kezdtük meg, ami a kapu, kerítés, udvar és kertek átvizsgálásából állott. A kapu, sértett előadása szerint, kulccsal kettőre volt zárva. A kétszárnyú kaput a jelek szerint benyomás útján nyitották ki. A kinyitásnak ez a módja azonban csak úgy lehetséges, ha valaki a belülről elhelyezett és a kapu egyik szárnyát a küszöbhez rögzítő tolozárát előzőleg felhúzta. A tolozár kívülről való felhúzásának minden jele (fúrás, ásás) hiányzott, így azt következtettük, hogy a tettesek valamelyikének először be kellett jutni az udvarra, hogy ezt a műveletet végrehajthassa. A kapu 30 cm széles deszkatetejét teljesen sértetlen por- és moharéteg borította. A kapu kátránnyal volt bemázolva s a mázolás olyan volt, hogy még az is meglátszott, ha az ember az újját végighúzza rajta. Ennek ellenére nem találtunk azon kapaszkodás vagy csúszás nyomát, ami pedig a bemászásnak elmaradhatatlan következményét képezte volna. Az udvart a kaputól kétoldalt falkerítés, a kertek körül szeges drótkerítés övezi. A falkerítés teteje három sor cseréppel fedett, amin végig vastag, sértetlen hóréteget találtunk. A drótkerítés mentén, belül és kívül lábnyomok után kutattunk és ruhafoszlanásokat kerestünk, amiknek szintén vissza kellett volna maradni, ha ott valóban bemászás történt. Nyomot, ruhafoszlanást nem találtunk, a talajt a kerítés mentén mindenütt sértetlen hóréteg borította.

A belső helyszínelés a következőket eredményezte:

*A munkanélküliség lehet általános világjelenség, de a magyarság rettenetes nyomora és munkanélkülisége a legszorosabb összefüggésben áll a Felvidék, Erdély és a Bánát elvesztésével.*

Az udvarra nyíló konyha- és kamraajtót kulcsra kétszer bezárva, de nyitott állapotban találtuk. Az ajtó ilyen módon — benyomással, illetve befestítéssel — való kinyitásának feltétlenül az ütközővas megrongálását, vagy kiszakadását kell eredményeznie. A konyhából nyíló üzletajtót szintén ilyen állapotban találtuk. Az ajtókon feszítési nyomokra nem bukkantunk. Az ütközővasakat alaposan megvizsgáltuk, de azok minden sérülés nélkül szilárdan álltak a félfában. A konyhaajtó ütközővasának alsó sarka régi törést mutatott. Sértett előadta, hogy ő a betörést követő reggel az ütközővasat kiegyesedve találta. Ilyen helyzetben az a kettőre bezárt zárrekeszt valóban el is engedhette. Sértett azt is állította, hogy ő az ütközővasat — nehogy valakinek a ruhájába beleakadjon — kézzel a rendes helyére visszanyomta. Az ütközővas közel van a falhoz és azon régi meszelés nyomai voltak láthatók, sőt a sarkában vastag mészréteget is találtunk, aminek a hajlítástól feltétlen le kellett volna pattognia. A vason a hajlítástól friss törési nyomnak is kellett volna keletkeznie, mivel köztudomású, hogy az ilyen zár befogadására szolgáló vasalkatrészek öntöttvasból készülnek, melyek könyökben már egy-kétszeres hajlítgatásnál is felületi töréseket mutatnak.

A konyhából nyíló üzletajtó ütközővasát sértett — állítása szerint — a konyha padlóján találta meg és azt kalapáccsal visszaverte a helyére. Az ütközővasat és környékét nagyítóüveggel pontosan megvizsgáltuk, de feszítési nyomot nem találtunk. Az ütközővasak külső része szintén meszes és rozsdás volt, de azon a kalapácsütés nyomait nem találtuk, már pedig a mészrétegnek és rozsdának a kalapácsütésektől feltétlenül le kellett volna pattognia a vasról.

Az üzlethelyiség 6×4 m nagyságú. Ebből nyílik sértett hálószobájának üveglabkos ajtója. A hálószobában a betörés éjjelen sértett, a férje, egy 17 éves cselédleány, egy 8 éves és egy 2 éves gyermek aludt. A kisgyermek ahhoz volt szoktatva, hogy lámpavilágnál aludjék és így az üvegajtó előtt, az üzletben levő kiszolgálóasztalra éjjeli lámpát szoktak helyezni, mely éjjel állandóan, így a betörés éjszakáján is égett. Így az üzlet és a hálószoba az üvegajtón keresztül meg volt világítva. Sértett előadása szerint a hálószoba ajtájában belülről szokott állani a kulcs. Reggel azt kívülről találta, amit valószínűleg a tettesek műveltek, de mégsem zárták rájuk az ajtót, mert azt nyitva találták. Az üzletből az utcára két, a konyhából pedig egy ablak nyílik. Ezeket az ablakokat a tettesek szétdarabolt zsákokkal függönyözték be. Érdekesnek találtuk, hogy a tettesek éppen a hálószoba üvegajtóját nem függönyözték be, pedig felfedeztetésre és meglepetésre inkább a hálószoba felől számíhattak. A függönyül szolgáló zsákokat megvizsgáltuk és azok között egy B. J. monogrammos zsákot találtunk, mire sértett azt mondta, hogy azt valószínűleg a tettesek hozták magukkal, mert nem az övé.

Mivel nagymennyiségű, több mint 12 q súlyú árurolt volt szó, sértettnél érdeklődtünk, hogy azok pontosan hol voltak az üzletben tárolva.

A polcokat, melyeket vastag porréteg borított, átvizsgáltuk. A porréteg kb. 150 különböző nagyságú doboz és 5—10 kg-os papíresomag nyomait mutatta. A papíresomagok helyein egértől megrágott búza- és zabszemeket találtunk. Sértett ezzel szemben azt adta elő, hogy ezeken a helyeken csomagokban festékáru és fűszerek voltak elhelyezve. Az üzlet padozata poros, söpörtlen állapotban volt. Innen öt zsák mennyiségű só, rizs és ga-



bonanemű eltűnése volt bejelentve, ezzel szemben a padlón csak 2 zsák elhelyezési nyomát találtuk. Ugy a zsákok, mint a dobozok és papírcsomagok körül elterülő porréteg sértetlen volt, vonszolási nyomokat nem mutatott. Ebből azt következtettük, hogy a tettesek igen nyugodtan dolgozhattak, mert ha sietős lett volna a munkájuk, akkor a csomagok leszedésének és a zsákok vonszolásának nyomait a porréteg feltétlenül mutatná.

Sértett üzlete 1931 október 14-ei kezdett a betörés ellen 10 évre, 6000 pengő értékre volt biztosítva. A biztosítási díjat sértett rendszeresen fizette.

Az eddig összegyűjtött adatokat vizsgálat alá vettük, rendeztük, bírálhattuk és feltevéseket állítottunk fel. Az adatok biztosítási csalásra mutattak. Ebbe a feltevésbe csak a B. J. monogrammos zsák nem illett bele. Következő feladatul sértett viszonyainak, az üzlet forgalmának és az üzletben elhelyezett áru mennyiségének megállapítását tűztük ki, mivel a feljelentés szerint minden áruból feltűnően nagy mennyiség hiányzott. Bizonyítani akartuk, hogy az ellopottnak jelzett árumennyiség egyáltalában meg sem volt. Így pl. 10 kg mazsola, 4 kg kakaó, 3 kg tea, 8 kg csokoládé és ehhez hasonló tételek szerepeltek az eltűnt áruk jegyzékében. Ilyen mennyiségek egy falusi kis szatócsüzlet raktári készletében sem igen fordulnak elő, ezért a Hangya szövetkezet üzletvezetőjét, mint szakértőt, kikérdeztük az ottani forgalmi viszonyokra és szokásos árukészletekre vonatkozólag.

Megállapítottuk, hogy a falu legnagyobb forgalmú üzletében, a Hangya szövetkezetnél mazsolaszőlőből legfeljebb 2 kg, kakaóból 2 kg, csokoládéból 2—3 kg szokott lenni. Ezekre a cikkekre különben sincs nagy szükség, mert az egész faluban csupán két tanítócsalád fogyaszt kakaót, azok pedig mindketten a Hangya szövetkezet vevői. A falusinép csak nagyobb ünnepek alkalmával szokott kismennyiségben sütemény készítéséhez kakaót használni. A nagyforgalmú „Hangya” szövetkezet teát pl. még a múlt évben hozatott 2 kilót, amiből jelenleg még 1 kilogrammnyi készlete van. Az 1 kg tea tehát két télre elég volt. A sértett üzletét, úgy forgalma mint árumennyisége szempontjából szintén ellenőriztük és megállapítottuk, hogy az üzletnek igen csekély forgalma és kis árukészlete volt, úgy hogy a szokásos só és rizs beszerzési mennyisége 20—25 kg-ot is alig tett ki, mázsás tételek beszerzése alig hihető.

Felkutatunk egy tanút, aki sértettnek 1931 augusztus havában fűszerkereskedősegéje volt, mikor sértett az üzletét megnyitotta. Ez a tanu előadta, hogy sértett az üzlet megnyitásakor mindössze kb. 30 pengőt fektetett árukba. Csak olyan árukat szerzett be, melyek egy falusi szatócs üzletben mindennapi cikket képeznek. Elmondta, hogy az üzlet igen üres volt. Üres dobozokat és 5—10 kg-os papírcsomagokba becsomagolt búzát és zabot helyeztek el a polcokon, amikre kívülről különböző árúneveket írtak fel. A feliratokat ő készítette. Ilyen viszonyok között sértett üzletét 1931 október 14-én betörés ellen biztosította. Előadta, hogy a biztosítás megkötésénél ő is jelen volt, a biztosító ügynök az áru mennyiségéről és minőségéről nem győződött meg, megelégedett azzal, hogy a polcok szépen tele vannak rakva.

A sértett személyi ügyei és magánviszonyai megállapítására kiküldött járőrünk eközben megállapította, hogy sértett férjének egy darálómalma és két cséplőgépe van. Az egyik cséplőgépet és a darálómalmot 1928. évben vásárolta hitelbe és arra még több mint 12.000 pengő tartozása van. Az egyik budapesti malomszerelő Rt. 1932 február 16-án 5000 pengő erejéig végrehajtást is akart ellene foganatosítani. A végrehajtást úgy akadályozták meg, hogy egy bizonyos összeget lefizettek, 1500 pengő részlet lefize-

tését pedig 1932 március 15-ére ígérték. A betörés időpontja egybevetve a közelgő törlesztési határidővel feltevé-sünket még jobban alátámasztotta.

Sértettet kikérdeztük s az eddig beszerzett adatokat e'lebe tártuk, de ő tagadta, hogy része volna a betörésben. Határozottan kitartott amellett, hogy a bejelentett árumennyiség tényleg megvolt. Így ezek beszerzésének igazolására térünk át. Előadta a sértett, hogy folyószámlát nem vezet, mert nagyjórésben készpénzért vásárol, de megállapítottuk, hogy csupán két, egy kiskunfélegyházi és egy kecskeméti cégnél szerzi be áruit, ahol szintén nagyobb összegű fizetési kötelezettsége áll fenn.

Sértett előadta, hogy a betörés éjjelen, éjjél után 2-kor arra ébredt, hogy kocsin indul el a kapuja elől. Erre kifutott az udvarra és ott elszórt dohány- és fűszerneműt talált, a kapu pedig nyitva volt. Visszafutott az üzletbe, látta, hogy ki van fosztva, mire alvó hozzátartozóit felármázta. Férje kocsin azonnal Kiskunfélegyházára indult, (12 km távolság) az örsre, ezzel szemben csak 6 órakor érkezett. 4 teljes óra, 12 km-es útra még gyalogosember számára is sok. Gyanakodtunk, hogy Szojka nem ment közvetlenül az örsre, ezért ilyen irányban és nyomozást indítottunk. Megállapítottuk, hogy Szojka először annál a biztosítási ügynöknél járt, aki a biztosítási kötvényüket csinálta s csak azután ment be az örsre. Tehát nem is annyira a betörés bejelentését, mint inkább a biztosítási ügyeletet tartotta fontosnak.

A kiskunfélegyházi cégnél megállapítottuk a sértett által eddig vásárolt áru mennyiségét és azt összehasonlítottuk az üzletben megmaradt árukészlettel. Némely hiány mutatkozott, melynek előkerítésére sértett és édesanyja lakásán házkutatást foganatosítottunk, ami eredménnyel is járt, mert a hiányzó mennyiségű árut elrejtve fel is találtuk.

Feltaláltunk 80 kg búzát és zabot és egy csomó papírcsomagot, amelyek belsejében búza- és zabszemek voltak, külsejükön pedig a legkülönbözőbb áruk címei díszeltek.

A papírcsomagokat bemutattuk a volt segédnek, ki azokon saját írását felismerte. A padlason több mint 100 db üres dobozt találtunk, melyeken jóllátszó kéznyomokat fedeztünk fel, ami azt árulta el, hogy a dobozokat nemrég hordták oda, mert különben a rajtuk levő porréteg sértetlen lett volna.

Kellő bizonyítékaink állottak már ugyan rendelkezésünkre, de a „B. J.” monogrammos zsák még mindig tisztázatlanul állott. Hiába érdeklődtünk ilyen nevű egyén után, a szűkszavú és tanuskodástól féltő falusi néptől támpontot sehonnan nem kaptunk. Így kénytelenek voltunk a környéken lakó összes B. J. kezdetűs egyéneket összeírni, aminek fél napi munka után meg is lett az eredménye. Ezek között volt Barna János is, kinek személyében azután megtaláltuk a zsák tulajdonosát, ki a felmutatott zsákot sajátjának ismerte fel. Előadta, hogy a zsák cséplés alkalmával eicserelődés folytán került sértetthez és azóta nem kapta vissza.

Ezek után az összes eddig tisztázott adatokat sértett elé tártuk és kikérdeztük. Beismerte, hogy a betörést ő

*Ha valaha Európa tudatára ébred, hogy tulajdonképpen mi történt Magyarországon a civilizáció ellen, hogyan darabolták fel ezt a szép, régi országot, akkor csak egyetlen kiút áll meg: „Igazságot Magyarországnak!”.*

LORD SYDENHAM.



eszelte ki és maga is hajtotta végre, kivéve a búzacso-  
gok eltávolítását és kiürítését, melynél a cse'édleány is se-  
gédkezett neki, midőn férje a csendőrségre ment a betörést  
bejelenteni. Elmondta, hogy éjjelkor felkelt, kinyitogatta az  
üzletajtókat, az üzletben széthányt mindent, azonban az aj-  
tókat nem rongálta meg, mert azzal zörgést idézett volna  
elő. Itt azonban nekünk más feltevésünk volt, mert a biz-  
tosítási kötvény pontos átnézése alkalmával azt olvastuk,  
hogy a társulat az ajtókon, ablakokon, szekrényeken, és zá-  
rakon okozott károkat nem téríti meg. (Ez egyébként  
majdnem minden betörés elleni biztosításnál megszokott ki-  
kötés. Ezért bajtársaim figyelmét ezzel kapcsolatosan fel-  
hívom arra, hogy ha egy betörésnél a rongálás okozta kár  
csekély, úgy a biztosítási csalás lehetőségére mindig gon-  
doljanak. Természetesen csak akkor, ha a sértett, betörés  
ellen biztosítva volt.)

Végül még annyit jegyzek meg, hogy sértett nyo-  
mozásunk befejezése után egy héttel terjedelmes be-  
adványt intézett előljáró parancsnokságunkhoz, mely-  
ben új nyomozást kért az ügyben; ezért nem ártott  
minden adatnak, többek között a B. J. jelzésű zsáknak  
is alaposan utánanézni, mert így minden adat kétsé-  
get kizáróan tisztázást nyert s nem maradt fenn két-  
ség aziránt, hogy önbetörésről volt szó.

\*

A kriminalisztika tanításai szerint minden nyomozás legelső feladata annak tisztázása, hogy történt-e egyáltalán bűncselekmény és ha igen: milyen. Ennek a szabálynak helytállóságát semmi sem bizonyítja jobban, mint a biztosítási csalási célzattal elkövetett cselekmények. Ennek a kérdésnek eldöntésénél az alapos, részletes, hozzáértéssel végrehajtott helyszíni szemle képezi a legmegbízhatóbb eszközt. Az ilyen helyszíni szemle napvilágra hozza az adatokat. Az adatok bírálataival a gondolkozó fő meg tudja különböztetni a leghetőségesebbt a lehetetlentől, a valót a hamistól és így képes a lejárásodott cselekményt a valóságnak megfelelően rekonstruálni. Felületes, hozzá nem értő nyomozómunka mellett ez nem fog sikerülni. Következmény: tévedés a „mi történt” kérdésre nyert válasz tekintetében, ami viszont a második és legfontosabb, a „ki a tettes” kérdés szempontjából a nyomozás teljesen helytelen irányba való terelődését eredményezheti. Ennél az esetenél például valószínűleg csavargók vagy kőborcigányoknak, nem létező bűncselekménnyel való meggyanúsításához és a kiderítetlen bűncselekmények szaporításához vezetett volna.

Az ismertetett bűneset nyomozása egyébként alkalosság, kriminalisztikai érzék és logikus gondolkodás szempontjából iskolapéldául szolgálhat.

## Nyilatkozat.

Kijelentem, hogy az 1931. év október havában Győrött tett oly értelmű kijelentésem, miszerint a Misoga Sándor cs. és kir. udvari szállító, egyenruházati cég (Budapest, IV., Váci-utca 56.) rossz üzletmenet következtében üzemét rövidesen megszüntetni készülne, tévedésen alapszik és egyáltalán nem felel meg a valóságnak. E téves kijelentésemet őszintén sajnálom, s kérem azt meg nem történnel tekinteni.

Budapest, 1932 május.

Binder Ármánd.



## Üzenet túlról.

*A Maros partján állok s haligatom a hömpölygő folyó halk szavát. Egy ember ingujjra vetközve kaszál a tulsó parton. Szabályos időközönként belevágja kaszáját a magas fűbe. Néha megáll s feni a kaszáját. Ilyenkor rámnéz.*

*Egy magyar szentöl-szembe velem a sok közül. Azok közül, akiknek melléről letépték a vérrel szerzett kitüntetést s kezéből pedig kiittotték a kardot, amit ezer éven át becsülettel forgatott a világ minden tájéka felé. Azok közül, akik a világ egyetlen nációjánál sem voltak alábbvalók s most a legalávalóbb is parancsol nekik...*

*Rámnéz a Maroson át és — érzem — kérdez a tekintete:*

*— Mit nézel és miért csak nézel már tizennégy esztendeje? Neked még mindig mindegy, hogy Arad várában oláh kiürtös fű takarodót? Hogy Kolozsvár külföld a számodra s hogy Kassán idegen földben nyugszik Rákóczi? Hogy Komárom várában turul helyett kuvik tanyázik s*

A csendőrség legrégebb, legmegbízhatóbb és legolcsóbb bevásárlási helye

**Kedvező fizetési feltételek!**

# TRIBON

**RUHÁZATI RT.  
BUDAPEST,  
VIII. KER., ÜLLŐI-ÚT 14.  
TELEFON: J. 392-85 ÉS J. 312-97.**

Egyenruhászövetek, bélésárúk, női és férfi fehérneműek, selyem-, kötött- és szövöttárúk, kesztyű, harisnya, paplan, cipő.

**Előleget nem kell fizetni.**

**Járőrszolgálatba vigyen magával Weiss Manfréd konzervet!**

A konzervfajtákat, azok árait és megrendelési nyomtatványokat lásd „Csendőrségi Lapok” 1. évi márc. 1., márc. 15. és máj. 1. számokban, illetve azok mellékleteiben.

**Weiss Manfréd Első Magy. Konzerv és Ércárugyár Rt. Bpest, IX., Máriássy-u. 1.**



hogy Szabadka, Zombor utcáin tilos a magyar szó? Még mindig mindegy?

— *Vagy nem érzitek, hogy várunk? Nem halljátok az ittmaradt szülők, testvérek hívását, nem látjátok, hogy évről-évre nagyobb és kietlenebb a vetetlen magyar ugar, minden nappal több és több az elrabolt iskola, az üres magyar templom s a porbadöntött szobor?*

*Igy beszélt hozzám a magyar némán, onnan a Maroson túlról. És így beszél Hozzád, Bajtárs, a másik magyar Északról, Délről és Nyugatról, mert van belőlük bőven mindenütt.*

*Mikor merünk már egyszer a szemükbe nézni s eléjük állani: itt vagyunk! Mikor indulunk meg már egyszer a nagy boldog kézzorításra?*

*Néhány nap múlva, június 4-én tizenkét esztendeje, hogy Trianonban nekünk szegezték a békeszerződésnek nevezett gázágokat. Szentelj Bajtárs június negyedikén legalább egy röpke pillanatot az elszakított testvéreknek. Égesse lelkedbe Páris gyalázatát az évforduló még mélyebbre, még kitörülhetetlenebbre, hogy még keserűbben és még jobban összeszorított ököllel tudja a szeme közé nevetni annak, aki azt merészelt követelni tőled, hogy még tiszteld is ezt az ocsmányi ítéletet.*

*Küldj egy-egy gondolatot elszakított testvéreinknek Kelatre, Nyugatra, Északra és Délre, üzenj nekik, csak annyit, hogy élünk és nem felejtünk!*

*Ne a keserű gyász, nem a lemondó fájdalom, hanem a magyar akarat, a magyar vitézség és a magyar feltámadás ünnepe legyen június negyediké!*

Boda István tiszthelyettes  
(Budapest).

— 0 —

**Inséges családok gyermekeinek segélyezése.** A drégelypalánki örs hét főből álló női és nőtlen legénysége rászorult iskolagyermek részére 1931 november 1-étől 1932 május 18-ig 126 kg kenyeret, összesen 50 P 40 fillér értékben szolgáltatott ki a helybeli pékmester útján.

A csendőrség 1932. évi első negyedévi közbiztonsági tevékenységének statisztikája. 1932 január, február és március hónapokban a csendőrség — működési területén — összesen 24.824 (21.393) büntett, vétség és 34.215 (33.960) kihágási esetben folytatott nyomozást. A lefolytatott nyomozások a büntettek és vétségeknél 24.486, a kihágásoknál 34.176 esetben vezettek eredményre. 338 büntett és vétség, továbbá 39 kihágási esetben a nyomozás még folyik. A nyomozásokkal kapcsolatosan a csendőrség összesen 2602 (2152) egyént vett őrizetbe és 73.319 (68.200) egyént jelentett fel különböző törvénysértések miatt. Az elkövetett büntettek és vétségek közül 8332 (6018) lopás, 3426 (3449) rágalmas és becsületsértés, 3043 (3298) testisértés, 1563 (2070) csalás, 1440 (987) orgazdaság és bűnpártolás, 1447 (1282) sikkasztás, zártörés és hűtlen kezelés, 762 (795) vagyonrongálás, 947 (685) gyújtogatás és tüzeset, 506 (423) magánlaksértés, 468 (340) ember élete elleni bűncselekmény, 321 (255) rablás és zsarolás, 446 (295) okirathamítás.

43 (85) pénzhamisítás. A még fennmaradó szám az egyéb büntettek és vétségek között oszlik meg. A zárójelben levő számok a múlt év első negyedének statisztikáját mutatják.

**Beutalások a hévízi és balatonfüredi csendőrségi gyógyházakba.** A június 5-én kezdődő gyógyidőszakra beutaltak: **Hévizre:** Tisztek: Vlaszaty Béla ezredes és neje, Sztenszky Lajos ny. áll. ezredes és neje, Szendrői Béla őrnagy, Molnár Henrik g. százados, vitéz Csoór Dezső g. százados, Szücs János g. százados és neje, Kuhn Ottóné g. alezredes özvegye és Erzsébet leánya, Sigmund Lázár őrnagy özvegye. — **Legénység:** Kemény Pál alhadnagy és neje, Horváth Sándor I. tiszthelyettesnek neje és leánya, Pozsonyi Gábor g. tiszthelyettes és neje, Bögözi Mihály ny. áll. törzsrőmester és neje, Nagy Lázárné ny. áll. alhadnagy neje, Borbás Márton ny. törzsrőmester neje, Kovács Lajos III. tiszthelyettes neje, Szöcs Gábor tiszthelyettes neje, Baranyai György tiszthelyettes neje, Tiboly István ny. áll. tiszthelyettes neje, Györgypál Albert alhadnagy, Takács Ferenc tiszthelyettes, Németh János I. tiszthelyettes, Podnevár Mihály tiszthelyettes, Marosi Gyula tiszthelyettes, Farkas Lajos tiszthelyettes, Németh István XV. tiszthelyettes, Nagy János II. tiszthelyettes, Kovács Gábor tiszthelyettes, Koma József tiszthelyettes, Nagy D. István IV. tiszthelyettes, Bankó Sándor g. tiszthelyettes, Zsiboráts István ny. áll. tiszthelyettes, Simon József ny. áll. tiszthelyettes, Csuvár Imre patkolófőmester, Takács Vince II. törzsrőmester, Tárnok Pál ny. áll. törzsrőmester, Szécsi Ignác törzsrőmester. **Balatonfüredre:** Tisztek: Doberdói Bánlaky (Breit) József ny. áll. m. kir. altábornagy, Dr. Schmitz Rezső ny. áll. hadbíró-tábornok, Rutkay Arnold ezredes és neje, vitéz Papp Dezső m. kir. honvéd ezredes, Nagy Kornél ny. áll. honvéd ezredes, Nemes Glatz Ödön ny. áll. ezredes, Barényi Ferenc alezredes és neje, Altorjai Lőrinc Ignác ny. alezredes és neje, Bászler János ny. áll. alezredes és neje, valamint leánya, Hieronymi Lajos őrnagy és neje, valamint fia, vitéz Liptay László őrnagy, Argay Ferenc ny. őrnagy és leánya, Meczner Ágoston százados és neje, Spielberg Gyula százados és neje, vitéz Kudar Lajos százados és neje, Csaba Zoltán g. százados, Takács János hadnagy, Kubass Mihályné ezredes özvegye, Petrás-Kamerer Gyuláné alezredes özvegye, Holck Lászlóné őrnagy özvegye, Gergely Ferencné százados özvegye. — **Legénység:** Wolf Mózesné tiszthelyettes özvegye, Farkas Józsefné ny. g. tiszthelyettes neje, Hodossy Istvánné csendőr özvegye, Imre Ferencné tiszthelyettes neje, Beneze János ny. áll. tiszthelyettes és neje, Kálmán Jónás ny. áll. tiszthelyettes, Berkes József alhadnagy, Turi József alhadnagy és neje, Serfőző Mihály tiszthelyettes, Bartha Mózes alhadnagy és neje, Boros Miklós g. tiszthelyettes és neje, Fűzi György tiszthelyettes, Váci-Nagy János tiszthelyettes és neje, Nagy Sándor Károly ny. áll. tiszthelyettes és neje, Szilvássy Gyula alhadnagy, Csákány József törzsrőmester és neje.

**A Ludovika Akadémia vívő- és céllövőversenye.** A Ludovika Akadémia vívő- és lötemében május 5-én délelőtt bonyolították le vitéz Szinay Béla tábornok, m. kir. csendőrség felügyelője, a Ludovika Akadémia volt parancsnoka által alapított vándordíjas kardvívás és lövészetből álló összetett versenyt, melynek eredménye a következő: 1. *Koós György* III. éves akadémikus (pisztolylövésben első, vívásban negyedik), 2. *Gerő Pál* III. éves (6-2), 3. *Kalándy Taszilo* III. éves (2-7), 4. *Demján Károly* IV. éves (3-10).

**Camerle Raymond százados adományai a szombathelyi csendőrségi bünygi múzeum részére.** *Camerle Raymond* századosnak a közlekedési balesetekről írt könyve a közeljövőben meg fog jelenni. A könyv tervezése és előkészítése folya-

### A ruhaszövet minősége bizalom dolga.

Egyedül csak a szövetet előállító posztógyáros képes tényleges garanciát nyújtani arra, hogy valóban nemes tisztagyapjút használ fel; csak ő tudja, hogy a szövetben belül milyen értékek vannak. A tartós minőséget tekintve árakban is csak az elsőkézből minden közvetítő drágitásától mentesen, a posztógyártól közvetlen történő vásárlás nyújt igazi előnyöket. Posztógyárunk állandó szerződéses szállítója, mértékzabóságunk pedig a m. kir. csendőrség részéről — évek óta egyedülállóan — ismételt **okirati elismerésben** részesült **állandó szerződéses** felruházója. Tekintse meg örsére küldött mintáinkat. Kívánságra más mintákat is díjmentesen küldünk és kedvező fizetési módokat adunk.

**TRUNKHAHN**

Posztógyár és Ruhagyár Rt.

Magyarország katolikus kézben levő egyetlen posztógyára. Üzemben 1922 óta 300 munkással.

Budapest, I., Lenkei-út 117.

**Az egész világon  
legjobban bevált,  
legelferjedtebb írógép a**

**REMINGTON**



mán Camerle százados összegyűjtötte a gépjárműveknél használt gumiabroncsok mintáit. Ezt az értékes és Középeurópában egyedülálló gyűjteményt, mely a személy-, teherautóknál és a motorkerékpároknál használatos összes gumiabroncsok mintáit magába foglalja, Camerle százados a szombathelyi csendőrségi bűnügyi múzeumnak ajándékozta. Könyve ezen gumiabroncsmintákat rajzokban tartalmazni fogja, addig is szükség esetén, ha nyomozásoknál valamely gépjárműnyomókból a gépjármű azonosságát kell megállapítani, úgy erre vonatkozólag a szombathelyi csendőrségi bűnügyi múzeum a gyűjtemény birtokában szakvéleményt tud nyújtani.

Sopronban felavatták a hősök emlékére emelt zászlóárbcot. A napokban ünnepség keretében avatták fel Sopronban a Széchenyi-téren emelt zászlóárbcot, melyet a nyugat-magyarországi harcokban elesett hősök és a népszavazás emlékére emeltek. Az ünnepségen résztvett *József Ferenc* kir. herceg és a TESZ országos vezetősége. Az avató beszédet *Gerecs Szaléz* bencés tanár mondta. A város valamennyi harangjának kongása közben vette az árbcot a város gondozásába *Thurner Mihály* polgármester.

Járőr megtámadása és fegyverhasználat. A bakonybéli örs állományába tartozó *Sarang Lajos* törzserőrmester és *Horváth Lajos* őrmesterből állott járőr május 15-én Porva községben, az ottani búcsú és táncmulatság közben összeverekedett tömeget oszlatta szét. A verekedők megtámadták a járőrt. Horváth őrmester puskáját és Sarang törzserőrmester kardját megragadták. A járőr tagjai fegyvert használtak és három ottani lakost könnyebben megsebesítettek. A csendőrök nem sérültek meg. A járőr a zirci örsről 2 főből álló segélyjárórt kért és ennek segítségével a rendet helyreállította. Az ügyben a kivizsgálás megindult.

Közlekedési baleset. *Kiss Gyula I.*, a szegedi V. kerületi törzséhez tartozó tiszthelyettes május 8-án Klárafalva községben magánmotorkerékpárjával elütötte *Palotás István* 8 éves kis fiút. A sérültet a mentők a szegedi klinikára szállították. Sérülése orvosi vélemény szerint 20 napon alul gyógyul. *Kiss* th. nem sérült meg. A baleset ügyében a kivizsgálás megindult.

Dicséretetek. *A m. kir. csendőrség felügyelője dicséret okirattal látta el: dr. vitéz Kecskés József főelőadó bírót*, mert, mint a debreceni VI. csendőrküldési parancsnokának ügyőse, több éven át igen nagy szakértelemmel és körültekintéssel kiválóan eredményes és hasznos tevékenységet fejtett ki; a székesfehérvári II. kerület legénységi állományából: *Györke Lajos g. tiszthelyettes*, mert hosszú csendőrségi szolgálati ideje alatt általában, de különösen 15 éven át, mint irodai segédmunkás a gazdasági és számviteli szolgálattal kapcsolatos teendőit mindenkor igen eredményesen látta el; *Ifi István g. tiszthelyettes*, mert 23 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt általában, de különösen 15 éven át mint irodai segédmunkás a gazdasági és számviteli szolgálattal kapcsolatos teendőit mindenkor igen eredményesen látta el; *Kanizsai György g. tiszthelyettes*, mert hosszú csendőrségi szolgálati ideje alatt általában, de különösen 14 éven át mint irodai segédmunkás a gazdasági és számviteli teendőit mindenkor igen eredményesen látta el; *Mészáros Ferenc tiszthelyettes*, mert hosszú csendőri szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat teljesítése, vezetése és irányítása tekintetében, nemkülönben mint őrsparancsnok alárendeltjeinek helyes nevelése, oktatása és fegyelmezése terén mindenkor nagy szorgalmat és eredményes tevékenységet fejtett ki; a debreceni VI. kerület állományából: *Zajdon Vilmos alhadnagyot*, mert hosszú csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat teljesítése, alárendeltjeinek nevelése, vezetése és fegyelmezése terén igen hasznos és eredményes tevékenységet fejtett ki; *Béla*

*Mózes alhadnagyot*, mert hosszú csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat teljesítése, alárendeltjei nevelése, vezetése és fegyelmezése körül igen hasznos és eredményes tevékenységet fejtett ki; *Tóth János* gazdasági tiszthelyettes, mert hosszú csendőrségi szolgálati ideje alatt, de különösen mint irodai segédmunkás a gazdasági és számviteli teendőit mindenkor igen eredményesen látta el; *Király László tiszthelyettes*, mert hosszú csendőrségi szolgálati ideje alatt a különféle alkalmazásokban a közbiztonsági szolgálat teljesítése, valamint alárendeltjei nevelése és vezetése terén mindig igen hasznos és igen eredményes tevékenységet fejtett ki; *Király János tiszthelyettes*, mert hosszú csendőrségi szolgálati ideje alatt különféle alkalmazásokban a közbiztonsági szolgálat teljesítése, alárendeltjei nevelése és vezetése terén mindig buzgalommal és eredményesen működött; *D. Hegedűs János tiszthelyettes*, mert hosszú csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatban, majd pedig mint irodai segédmunkás teendőit lelkiismeretes pontossággal, példás kötelességtudással és igen jó eredménnyel végezte; *Kádár István tiszthelyettes*, mert hosszú csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat teljesítése, alárendeltjeinek nevelése és vezetése körül mindig hasznos és eredményes tevékenységet fejtett ki; *Balázs András tiszthelyettes*, mert mint járőrtárs a m. kir. postakincstár sérelmére 25.000 pengő kárértékben elkövetett lopási eset nyomozásánál járőrvezetőjét fáradságot nem ismerő szívós kitarással, kiváló eredménnyel támogatta s ezzel a tettesnek az igazságszolgáltatás kezére való juttatását, valamint a kár megtérülését nagyban elősegítette.

*A m. kir. debreceni VI. kerület parancsnoka dicséret okirattal látta el: Cs. Szabó István* törzserőrmestert hosszú csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat teljesítése körül kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért; *vitéz Fenyves Imre tiszthelyettes* hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat teljesítése, alárendeltjei nevelése, vezetése és fegyelmezése körül kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért, nemkülönben példás magaviseletéért; *Mihály János* törzserőrmestert hosszú csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatban kifejtett buzgó és eredményes tevékenységéért; *Nagy Sándor III.* törzserőrmestert hosszú csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatban kifejtett buzgó és eredményes tevékenységéért; *Zsóka István* és *Palizs Sándor* törzserőrmester-őrsparancsnokhelyetteseket hosszas csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálat teljesítése, alárendeltjeik nevelése, vezetése és fegyelmezése körül kifejtett igen

## Csendőrségi szállító!

Khaki posztó, Loden, szintartó gyapju, a legerősebb strapára, méterje — — — — — 15' — P  
Ugyanaz „Herkules Loden” minőségben — — — — — 17. — „  
Khaki kamgarn, szintartó, tiszta gyapju — — — — — 18' — „  
Ugyanaz extra finomban — — — — — 22' — 25. — „  
Csendőrkalap-toll, valódi kakastoll, csak dupla, dus kivitelben van raktáron, tollforgókkal együtt 7.60 „

a 41 év óta fennálló és a csendőrségnél elismert

# MÁRER

EGYENRUHÁZATI INTÉZETÉBEN

Budapest, VIII., Baross-tér 9, a Keleti p. u. érk. oldalán  
Telefonszám: József 321—78

Egyenruhák külön mérték után 3—6 havi hitelle.

Egyenruha-szabóságom és sapkaműhelyem a helyzinen személyes szakképzelt vezetésem mellett működik.

Ha jó és megbízható árut szállít,

## hirdessen a Csendőrségi Lapokban!

Hirdetése eredményes lesz!



buzgó, eredményes tevékenységükért; *Husztli Imre* és *Oláh Sándor* törzsrőrmestereket hosszas csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálatban kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységükért; *Pataj János* tiszthelyettest hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat teljesítése, alárendeltjei nevelése, vezetése és fegyelmezése körül kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért; *Oláh József* törzsrőrmestert hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén, majd mint szárnyszerű segéd munkás teendőinek ellátása körül ernyedetlen kitartással, igen nagy szorgalommal kifejtett lelkiismeretes tevékenységéért, nemkülönben példás magaviseletéért; *Kiss Sándor III.* törzsrőrmester-őrsparancsnokhelyettest hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat teljesítése, alárendeltjei nevelése, vezetése és fegyelmezése körül kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért; *Nagy Sándor I.* tiszthelyettest hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat teljesítése, alárendeltjei nevelése, vezetése és fegyelmezése körül kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért; *Szilágyi Lajos* törzsrőrmestert hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatban kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért, nemkülönben példás magaviseletéért; *Petőfi István* törzsrőrmestert hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatban kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért, nemkülönben példás magaviseletéért; *Pető István* törzsrőrmestert 1930. évben észlelt államellenes szervezkedésnek 18 napon át tartó megfigyelése, nyomonzése, a vezetők és tagok kiderítése és elfogása körül fáradhatatlan buzgalommal, kitartással, kiváló szakértelemmel teljesített tevékenységéért, továbbá csoportvezetőjének hathatós támogatásáért; *Kiss Lajos* törzsrőrmestert az 1931. évben elkövetett 7 rendbeli betöréses-lopás tetteseinek 54 órán át szakszerű és leleményes tevékenységgel történt kiderítéséért; *Tokár Lajos* őrmestert, egy tüzeset alkalmával a lángokban álló épületből saját élete és testi épsége kockázatásával a vagyonmentés körül kifejtett bátor és átlagon messze felülemelkedő és példás magatartásáért.

A debreceni VI. kerület parancsnoka nyilvánosan megdicsérte: *Kendi Benedek*, *Kenéz Sándor* és *Antal Sándor* törzsrőrmester-őrsparancsnokhelyetteseket hosszas csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálat teljesítése, alárendeltjeik nevelése, vezetése és fegyelmezése körül kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységükért; *Győrfi Sándor*, *Simon József*, *Orbán Lajos*, *Fekete István I.*, *Kemecsei Imre*, *Zsady László*, *Keckeméti Mihály*, *Vida Antal*, *Gombos Gyula*, *Maysi Tamás*, *Kolysz József*, *Pető Botaszár*, *Kiss Lajos I.* és *Kolozsi János* törzsrőrmestereket hosszas csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálatban kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységükért; *Bagi Sándor* és *Szűcs János II.* törzsrőrmester-őrsparancsnokhelyetteseket hosszas csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálat teljesítése, alárendeltjeik nevelése, vezetése és fegyelmezése körül kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységükért; *Dobos György* tiszthelyettest hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat teljesítése, alárendeltjei nevelése, vezetése és fegyelmezése körül kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért, nemkülönben példás magaviseletéért; *Farkas Ferenc*, *Gerzsenyi György*, *Botos Pál*, *Bakk József*, *Jakab Béla*, *Papp Mihály* és *Bezzeg Sándor* törzsrőrmestereket hosszas csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálatban kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységükért; *Fekete József II.* törzsrőrmestert évekkel ezelőtt kiderítetlenül maradt bűncselekmények közül 11 eset kinyomozása, a bűnjelek felkutatása és biztosítása körül nagy szorgalommal, kiváló ügybuzgalommal kifejtett eredményes tevékenységéért, továbbá a vonatkozó feljelentések gon-

dos és tökéletes megszerkesztéséért; *Lakatos Imre* törzsrőrmestert az 1931. évben elkövetett 7 rendbeli betöréses-lopás tetteseinek 54 órán át tartó szakszerű és leleményes kinyomozásánál járőrvezetőjének hathatós támogatásáért; *Szabó Agoston*, *File Gábor* és *Ungvárszki József* őrmestereket egy tüzeset alkalmával a vagyonmentés körül tanusított eredményes tevékenységükért és járőrvezetőjük hathatós támogatásáért.

A m. kir. Honvédtisztek Országos Tudományos és Kaszinó Egyesülete elhatározta, hogy a világháború hareterein hagyományos magyar vitézséggel és emberfeletti önfeláldozással küzdött magyar katonának örökké élő írásos emléket állít. Ennek a célnak elérésére díjat tűz ki egy pályaműre. A pályamű magyar lelkeket nemesítő és magyar szíveket erősítő tanulságos és kegyeletes olvasmánya legyen a magyar ifjúságnak és minden hű magyarnak. Legyen az a magyar történelmi erkölcs nagyra nevelője; fűtse nemzeti érzés, gyújtsa elszánt, hősi szellemet a magyar lelkekbe. Olvassuk ki abból a magyar katona dicsőséges szerepét és tragikus sorsát. Lásuk meg benne a hatalmas lendülettel támadó és a lövészárkokban elszánt szívóssággal védekező magyar katona nagszerű erőnyeit. Mutassa meg a mű azt is, hogy összefogva magyar lelku vezetőivel, a magyar katona a legnagyobb szélyben is leküzdhetetlen hős maradt. Tanuljanak az újabb magyar generációk a világháborúban önfeláldozó hősiességgel küzdött elődeiknek élményeiből; erősítse az a nagy megpróbáltatások közepette már-már csüggedésre hajló lelkeket. Zrínyi szavaival élve, a magyar vitézek dicsőséggel földbetemetett esztendői és azok nagy lelkei ne hagyják a nemzetet aludni. A m. kir. Honv. Tisztek Orsz. Tud. és Kaszinó Egyesülete vitéz gyergyószentmiklósi Kary Béla-pályadíj címen pályázatot hirdet az alábbi tárgyra: „A magyar katona a világháborúban”. A jutalom 1000 pengő. A jutalmat a tud. bizottság tagjaiból alakítandó bírálóbizottság azon legjobbnak talál, önálló forráskutatás alapján írott, magas irodalmi színvonalon álló munka szerzőjének ítéli oda, kinek munkája a kitűzött magasztos célnak teljesen megfelel. A pályamunka terjedelme 8–10 nyomtatott ív legyen. A pályázók beküldött munkájukat csak jelíggel lássák el és ahhoz jelíggel ellátott borítékot esatoljanak, amelyben nevüket és lakcímüket közölik. E boríték leragasztandó és jelzés nélküli pecséttel zárandó le. A pályamunkát 1933 május hó 1-ig az egyesület ügyvezető igazgatójának címezve kell beküldeni. Később beérkező munkák tekintetbe nem vehetők. A pályázni szándékozók a pályamű megírásához szükséges egyéb felvilágosítást, irányelveket megjelölésért, útbiztosítás stb. a Kaszinó igazgatóságánál nyerhetnek. A pályadíjat elnyerő munka a Kaszinó egyesület tulajdonába jut. A munka össze-



## 58. MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMI SORSJÁTÉK

17 ezer nyereményt sorsolnak ki 250.000 aranypengő értékben

Főnyeremény **40.000** aranypengő

Nyeremények:

20.000 P, 10.000 P, 2-szer 5.000 P, 4-szer 2.500 P, 6-szor 2.000 P, 10-szer 1.000 P, melyek mind készpénzben fizetotnek ki.

## Húzás június 7-én.

Sorsjegyárak:

Egész P 3.—

Fél P 1.50

Kapható minden bank, sorsjegyárutónál és dohánytözsében. Postai rendeléseket a pénz előzetes beküldése után azonnal teljesít a M. Kir. Pénzügyigazgatóság, Budapest, V., Szalay-u. 10.

### Családi ház építésére

### Építkezés betetezésére

### Házvásárlásra

### Kamatos kölcsönök kicserélésére

### Házhely vételére

10–15 éves törlesztéssel

**kamatmentes B. I. B. kölcsönt adunk**

Személyes érdeklődés d. e. 9–1-ig, d. u. 3–6-ig  
Videkieknek levélben:

**Budapesti Ingatlanbank R.-T.**

Budapest, VII., Rákóczi-út 10. szám — Telefon: 34–6–05. Alapítva 1906.



állítás és részletei tekintetében szükséges felvilágosításokat az Egyesület ügyvezető igazgatója adja meg.

**Nyáralás tisztí és alitszi családoknak.** Felnőttek napi 4.50 pengőért, tíz éven aluli gyermekek 2.50 pengőért teljes ellátást kapnak, napi négyzeri étkezéssel György-üdülon, festői helyen, a Duna közelében, magaslati fekvéssel. Közéleti érdeklődésre levélben közöl özv. *Letső Jenőné*, György-üdülon, u. p. Tát, Esztergom m.

**A MEFHOSz utazási iroda** a nyár folyamán ismét megrendezi az olesóságáról közismert külföldi tanulmányújtait. Kéthetenként indulnak csoportok Párisba. Ugyanazak csoportok mennek Konstantinápolyba, Dalmáciába, Ausztriába, Felvidékre és két hónapra a díjoni nyelvkurzusra. Prospektust az érdeklődőknek készséggel küld a MEFHOSz utazási iroda (Budapest, IX., Ferenc-körút 38. fsz. 2. Telefon.: Aut. 872-74. Hivatalos órák d. u. 4-7-ig).

**Örsparancsnokká kinevezetett:** a szegedi V. kerületben *Forgács József* tiszthelyettes, a helvéciai örsre.

**Előléptek:** *A budapesti I. kerületben törzsrőmesterré:* Kiss Imre II., Kemecsi Sándor, Biró István, Simon Gábor és Bankó János őrmesterek; *őrmesterré* Sz. Tóth Antal, Madarász Béla, Pásztor József, Bakos Ferenc, Bathó Miklós és Muczi József esendőrök; *a székesfehérvári II. kerületben törzsrőmesterré:* Kovács János I. és Dömötör Imre őrmesterek; *őrmesterré:* Sebestyén József, Horváth József II., Köllner Ferenc, Molnár László, Halmos (Hibácskó) József, Széles József, Virág Béla és Szekeres András esendőrök; *a szombathelyi III. kerületben gazdasági tiszthelyettesé:* Takács János II. törzsrőmester; *törzsrőmesterré:* Fritz István, Magyar (Mazsolits) Sándor, Horváth Ferenc, Herceg (Hergovits) István és Megyesi József őrmesterek; *a pécsi IV. kerületben törzsrőmesterré:* Bognár Imre, Harmath Ferenc, Gónczy Antal, Papp István I., Márki Kálmán, Kovács (Schmidt) Adám, Tüske József, Várnagy (Veiner) Imre, Udvari Gábor, Tavali György, Csuha Ferenc, Kapus János, Vinkovics József és Horváth József III. őrmesterek; *őrmesterré:* Csillag Vendel, Matók János, Hegyi István, Molnár Béla és Deák Vendel esendőrök; *a szegedi V. kerületben törzsrőmesterré:* Sebestyén Péter, Juhász József, Dobor József és Mészáros János IV. őrmesterek; *őrmesterré:* Törőcsik Pál, Utasi László, Varga György, Báró Dezső, Száhl Károly, Gyüre Mátyas és Kovács János esendőrök; *a debreceni VI. kerületben törzsrőmesterré:* Kuk Ferenc őrmester, *őrmesterré:* Kertész Miklós II., Kató Ferenc, Kulesár Miklós, Pető Kálmán, Suller Márton, Turner Antal, Tóth János, Béres Illés, Mléh Mihály, Solymos Tamás, Kálmánhelyi András, Nagy Károly II., Buzekó Sándor, Kolozs Sándor, Jeges János, Ajler József, Kiss István III., Cséke Zsigmond és B. Tóth Imre esendőrök; *a miskolci VII. kerületben törzsrőmesterré:* Tóth András, Tóth Sándor II. és Jobbágy Kálmán őrmesterek; *őrmesterré:* Söti János esendőr.

**Házasságot kötöttek:** *a székesfehérvári II. kerületben:* dr. Bertics Gyula főorvos Bezdég Magdolna-Mária úrhölgygel Székesfehérvárott; Menyhárt Vendel törzsrőmester Nagy Vilmmával Sorkikisfalud községben; *a szegedi V. kerületben:* Szöllösi Mihály tiszthelyettes Kohajda Eszterrel Kiszomborban; Greksa Ferenc tiszthelyettes Vég Máriával Keckeméten és Komlós József tiszthelyettes Milus Máriával Cegléden; *a debreceni VI. kerületben:* Boros Károly törzsrőmester Fekete Rozáliával Hajdusámsonban és vitéz Kulesár József tiszthelyettes Topa Ilonával Sápon.

**Halálozás.** A kaposi örs állományába tartozó *Bokor János* őrmester május 11-én 6 óra tájban szolgálati fegyverével a laktanyában szívenlőte magát és azonnal meghalt. Az öngyilkosság oka eddig ismeretlen. Felderítése végett a kivizsgálás folyamatban van.

**Csendőrségi Közlöny 9. szám. Személyes ügyek. Kormányzó elhatározások.** A Kormányzó Úr Ö Főméltósága április 11-én kelt magas elhatározásával: *Fischer József* m. kir. tábornokot, a m. kir. Belügyminisztérium VI-c. osztályának vezetőjét, ezen szolgálati állása alól felmenteni és *Csiba István* m. kir. esendőrezredest, a m. kir. Belügyminisztérium VI-c. osztályának vezetőhelyettesét ezen osztály vezetőjévé kinevezni méltóztatott. — **Miniszteri rendeletek:** Kinevezetett: *Kézdizsent.éleki Voloncs István* alezredes, a Belügyminisztérium VI-c. osztályának vezetőhelyettesül. — Ideiglenes nyugállományban meghagyattak: *Balogh Gyula* miskolci VII. és *Butyok János* budapesti I. kerületbeli ideiglenesen nyugdíjazott tiszthelyettesek. — *Nyarády Domokos* budapesti I. kerületbeli százados régi magyar nemessége és a „Toldalagi” nemesi előnév használatához való joga igazolva van. — A belügyminiszter *Dulics Pál* próbacsendőr családi nevét „Denes”-re, *Mik János* tiszthelyettes családi nevét „Márton”-ra, *Csukovics János* tiszthelyettes és kiskorú gyermekei családi nevét „Csillag”-ra, *Reisinger József* próbacsendőr családi nevét „Révész”-re, *Stimer János* őrmester családi nevét „Sütő”-re, *Balaicz József* törzsrőmester és kiskorú gyermekeinek családi nevét „Erdős”-re és *Püliczár Sándor* tiszthelyettes családi nevét „Pintér” névre változtatta át. — **Szabályrendeletek:** 1931. évi XX. törvénycikk a gazdasági versenyt szabályozó megállapodásokról. — Csendőrségi zsebkönyv adataiban változások. — Csendőrségi nyugdíjjáruelálap zárszámadása és vagyommérlege. — Ideiglenes Ruhagazdálkodási Utasítás 14. §-ának helyesbítése. — Havidíjasok és egyéb polgári alkalmazottak illetményeinek további csökkentése. — Jelentések korlátozása. — Országgyűlési előzők fegyelmi fenytő hatalmának szabályozása. — Képesítéshez kötött iparágakban és a gyári üzemekben foglalkoztatható tanoncok legmagasabb létszáma. — Növényvédelmi szerek forgalmának szabályozása. — Faiskolai természetvények árusításának szabályozása. — Virágzó gyümölcsfák arzénos porozásának tilalma.

**Csendőrségi közlöny 10. szám. Személyes ügyek.** A Kormányzó Úr Ö Főméltósága magas elhatározásával *Fischer József* tábornok nyugállományba helyezését a saját kérelmére megejtett-felülvizsgálat alapján elrendelni méltóztatott. — **Miniszteri rendeletek.** Áthelyeztetett *Ludmann István* százados, a szombathelyi III. kerület előadótisztje segédtszti minőségben a belügyminisztérium VI-b. osztályába. — *Dé-musz Árpád* százados a pécsi IV. kerületből előadótisztzi minőségben a belügyminisztérium VI-b. osztályába. — Tartósan vezényeltetett: *Stróbl Pál* százados, a belügyminisztérium VI-b. osztályának segédtszti előadótisztzi minőségben ugyan-ezen minisztérium VII. osztályába. — A belügyminiszter okiratilag megdicsérte: *Vitéz Józsa József* budapesti I. kerületbeli alhadnagyot a m. kir. posta kárára elkövetett, közfel-tűnést keltó betöréses lopás tettesének fáradságot nem ismerő kitarással és leleményes körültekintéssel párosult széles-körű, alapos nyomozás során történt kiderítéséért és az elfogott tetteseknek az igazságszolgáltatás kezére való juttatás-áért; *Demény Sándor* budapesti I. kerületbeli tiszthelyettes az állami és társadalmi rend felforgatására irányuló szervez-kedés szívós kitarással, széleskörű szaktnudással és lelemé-nyes körültekintéssel történt leleplezéséért és ebből kifolyó-

Van szerencsém a m. kir. csendőrség i. t. tagjai-nak szíves tudomására hozni, hogy mint a „PANNO-NIA” egyenruházati és felszerelési cikke árúháza tulaj-donosának (Steiner Zsigmond) volt cégvezetője, önállósítottam magam.

Felhívom nb. figyelmüket az örsökre már kiküldött árjegyzékemre, amelyben a felsorolt cikkeim úgy minőség, mint kivétel tekintetében a legjobb, árúim a hasonló árúházak árúinál lényegesen olcsóbbak.

## „ELITE”

divat és egyenruházati felszerelési cikke árúháza

Cégtulajdonos: **ALMÁSI ISTVÁN**

**Budapest, VI., Nagymező-u. 38.**

Telefon: 21-4-83.

Postatak. csekkszám: 16.909



**PUCH** és eredeti  
**STEYR WAFFENRAD**

kerékpárok a csendőrség  
részére legalkalmasabbak

**PUCH MŰVEK RT. Budapest, VI., Lehel-u. 25.**





lag elfogott 22 egyénnek az igazságszolgáltatás kezére juttatásáért; *Talabér József* budapesti I. kerületbeli őrmestert tetteért és fegyveresen ellenszeggült orvvadászok elfogásánál járőrvetetője hathatós támogatásáért. — Végleges nyugállományba helyezettek: *Szűts István II.* székesfehérvári II., *Dénes Pál* szegedi V. kerületbeli ideiglenesen nyugdíjazott tiszthelyettesek. Ideiglenes nyugállományba helyezettek: *Farkas Károly* székesfehérvári II., *Váczi Nagy János* debreceni VI., *Császár István* budapesti I., *Varró Bálint* budapesti I., *Fülöp Sándor* szombathelyi II., *Bakos József* székesfehérvári II., *Cseke Lajos* székesfehérvári II., *Tóth József* székesfehérvári II., *Szalay István II.* pécsi IV. kerületbeli tiszthelyettesek, továbbá *Takáts Lajos* szombathelyi III. és *Tordai Pál* budapesti I. kerületbeli gazdasági tiszthelyettesek. — Ideiglenes nyugállományban meghagyottak: *Nagy József*, *Lévai Gábor* és *Sándor Péter* miskolci VII. kerületbeli ideiglenesen nyugdíjazott tiszthelyettesek. — A belügyminiszter *Szoboda Rezső* ezredes és kiskorú gyermekei családi nevét „Szádny”-ra, *Szumkó Ferenc* őrmester családi nevét „Szabolcs”-ra, *Koller Dezső* tiszthelyettes és kiskorú gyermekeinek nevét „Komoly”-ra, *Schreiner József* törzsőr-mester családi nevét „László”-ra, *Golubics József* törzsőr-mester családi nevét „Gémes”-re, *Pujesek József* őrmester családi nevét „Pálos”-ra, *Weiner Gábor* őrmester családi nevét „Boros”-ra, *Drahó Gábor* őrmester családi nevét „Bérczes”-re, *Fritz Jenő* próbaesendőr családi nevét „Fenyves”-re, *Meilinger Lajos* próbaesendőr családi nevét „Magyar”-ra, *Kizmann György* törzsőr-mester és kiskorú gyermekeinek családi nevét „Kérlész”-re, *Reiner Ferenc* tiszthelyettes és kiskorú gyermekeinek családi nevét „Révész”-re, *Reider Mátyás* esendőr családi nevét „Várnagy”-ra, *Ruper István* törzsőr-mester családi nevét „Harmat”-ra, *Klausz János* őrmester családi nevét „Kardos”-ra, *Sinólak István* törzsőr-mester családi nevét „Somlyós”-ra és *Badics Imre* esendőr családi nevét „Szabados” névre változtatta át. — Szabályrendeletek. Ideiglenes Ruhagazdálkodási Utasítás egyes rendelkezéseinek megváltoztatása. — Görömböly-tapolcai fürdőkülönítmény működésének megkezdése. — Róm. kath. vallású esendőregények illetékes egyházi joghatóságának megállapítása. — Szabadkán megjelenő „Napló” című sajtótermék terjesztési tilalmának hatálytalanítása. — Gépjármű ismertetőjele Man-szigetén (Nagybritannia). — Tengerészeti könyveknek a határátlépés alkalmával útlevélpótló okmányként elfogadása. — Ilk kisközségnek az északi határkerületbe történt felvétele. — Kereskedelmi és ipari árusítás vasárnapi munkaszünetének a filléres gyorsvonatok közönségére való tekintettel részleges felfüggesztése. — Ipolydamásd községben postaügynökség újbóli felállítása. — Mátranóvák községben postaügynökség megszüntetése.

**Ki tud róla?** *Belső Károlyné* ramoscai (u. p. Senyeháza) lakos nő kéri azon esendőregényeket, kik fiáról, *Belső Gyuláról* — ki már 8 éve a csendőrségnél szolgál és azóta nem adott hírt magáról — tudnak, szíveskedjenek címét vele közölni.

*Beszéán János* szerelő soffőr (Budapest, VII. ker., Dohány-utca 86. földsz. 3) kéri azon esendőregényeket, kik nagybátyjáról: *Máté György* törzsőr-mesterről — ki legutóbb Szegeden és Héjjasfalván szolgált — tudnak, szíveskedjenek címét vele közölni.

*Várnagy Imre* őrmester (abádszalóki őrs, Szolnok megye) kéri azon bajtársakat, kik *Négyesi Lajos* ny. őrmester vagy járásőr-mester hollétéről tudnak, szíveskedjenek címét vele közölni.

*Baranyi István* bajai (Kenderes-utca 18. szám) alatti lakos kéri azon esendőregényeket, kik rokona, *Baranyi József* bácsföldvári születésű, állítólagos őrmestertől tudnak, szíveskedjenek a címét vele közölni.

Csendőrségi tollforgót árusít, köt. javít *Fekete Imre ny. törzsőr-mester, Kunszentmiklós*. Árak és munkadíjak: szép, új dísztoll, válogatott tollból: 10 P, szolgálati tollforgó nagyság szerint 5–6 P, régi toll átkötése 1 P, pótlással 2 P, beküldött új toll vágása és megkötése pótlás nélkül 3 P, pótlással 3 P 50 f. A postaköltséget a megrendelő viseli.



### Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk. — A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük, de tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad utánnomatni. — Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megeímezett és válasz-bélyeggel ellátott borítékot mellékel. — A közleményeket kérjük a papírnak csak egyik oldalára, félhasábosan, írógéppel vagy jól olvasható kézírással írni; olvashatatlan kézírással nem foglalkozunk. — Tizenöt gép- vagy kéziratos hasábnál hosszabb kéziratot csak előzetes megegyezés után fogadunk el. — A cikkeket mi korrigáljuk, korrekturelevonatot csak kivételes esetekben adunk. — Szerzőink különnyomataikat közvetlenül a Stádium-nyomda igazgatóságától (Budapest, VI., Rózsa-utca 111.) szíveskedjenek megrendelni, amely azt velünk kötött szerződésének árszabása szerint köteles elkészíteni. — Szerkesztői üzenetben mindenkinek válaszolunk, de a kérdező teljes nevét, rendfokozatát és állomáshelyét tüntesse fel. — Névtelen levélre nem válaszolunk. — Kéziratok sorsáról csak szerkesztői üzenetben adunk választ. — Aki levelet ír, vagy közleményt küld be nekünk, kísérje figyelemmel a szerkesztői üzeneteket. — Levelet nem írunk, bélyeget tehát felesleges beküldeni. — Jellegül legcélszerűbb kisebb helység nevét vagy útjegyjű számot választani. Annak, aki jellegét nem jelöl meg, nevének kezdőbetűi és állomáshelye alatt válaszolunk. — Közérdekű kérdésekre a „Csendőrség Lekszikon” rovatban adunk választ. — Előfizetni csak legálább félévre lehet. — Előfizetést csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges vagy nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. — Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert a felszólítás költségét külön felszámítjuk. — A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.342. számú postatakarékpénztári csekkaszámájára befizetni. — A szerkesztők a szerkesztőségben ünnepnapok kivételével 15–18 óráig találhatók. Szolgálati beosztási helyeiken a lap ügyével nem foglalkoznak. — A lap részére szánt közleményeket, leveleket stb. nem a szerkesztők nevére, hanem a szerkesztőségnek kell címezni, így: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Bösörmeényi-út 21. szám.”

Tiszagát. Hivatalos jelleggel készült s kizárólag erre a célra használható, különben is csak annyi példány készült belőle, amennyire szükség volt. Szándéka derék dolog, a külső-

# A nemzeti hadsereg és az államrendőrség

számos tagja bizonyítja, hogy uniformisát, ruháját a tökéletesen kitisztítja és a kopási fényt eltünteti.

1 doboz 2 ruhára 90 fillér  
Kapható mindenütt!



LUXOFAG vezérképviselőt  
Budapest, V., Ferenc József-tér 5.  
(Gresham-palota). Telefon: 825-63, 811-51



ségek kerülése azonban régi és nagyon is bevált csendőrerény. Érzéseit azzal juttathatja legméltóbban kifejezésre, hogy minél tökéletesebben él a szolgálatnak.

**Honvagy.** A jelenlegi szolgálati minőségében egyelőre nem juthat el a kívánt helyre, mert ott az nem lesz még most rendszeresítve. Várjon türelemmel, még elég fiatal ahhoz, hogy minden vágyát elérhesse. A felállítás kérdése tárgyalás alatt áll, remélhetőleg hamarosan meglesz.

**Perint.** Sável Kálmán (nem Ede) ny. ezredes címe: Budapest, VIII., Baros ucca 47. sz. Czelber Jenő nem fordul elő.

**Vitéz 1331.** Nem lehet kivenni a levélből, hogy miféle iskola iránt érdeklődik. Irja meg érthetően, miről van szó.

**10.891.** A szemle költségek átalányozását — ami a szakaszparancsnokra is vonatkozott —, a 45.550—Eln. VI. c. 1932. sz. B. M. rendelet eltörölte s visszaállította a szemle költségek elszámolásának régi rendszerét. A szakaszparancsnok szemle költségeit az 1925. évi 9. sz. Csendőrségi Közlönyvel kiadott 156.600/VI. b. 1925. sz. B. M. rendelet 7. §. 4. p. d.) alpontja szabályozza, ez a rendelkezés azonban a szemle költségek átalányozása idejében nem volt érvényben, viszont most, hogy az átalányozás megszűnt, automatikusan újra érvénybe lépett. A saját szakasz területén tartott szemlék után tehát a szakaszparancsnok vezénylési pótdíját számítanak fel, nem napidíjat. Az említett rendelet 2. §. 1. p. d.) alpontja intézkedik azokra az esetekre, amikor a szakaszparancsnok esetről esetre elrendelt szolgálati ügyködést végez más szakasz területén. Hyenkor napidíj illeti meg. Kivizsgálás, vagy nyomozás esetén fordulhat ez elő, olyan esetben azonban, amikor a szakaszparancsnok egy másik szakasz ideiglenes vezetésére általában kap parancsot, szintén csak a vezénylési pótdíj illeti meg.

**Tiszavárkony.** 1. Választ a lekszikon rovatban kap. 2. A Szut. 293. pontjának utolsó mondata megmondja, hogy az utánportyázás az ellenőrzések előírt számába beszámít. Hogy azután az ellenőrzés éjjelinek, vagy nappalinak számít-e, azt az a közlemény dönti el, hogy az őrsparancsnok a járőrt takarodó után illetve ébresztő előtt vagy ébresztő után ellenőrizte-e? Ha az ellenőrző a járőrrel nem találkozott, akkor az utánportyázással teljesített ellenőrzés aszerint számít éjjelinek vagy nappalinak, hogy a teljesített szolgálati órák nagyobb fele éjjelre esett-e vagy napra? Ez persze nem szabály, csak gyakorlat. 3. A szolgálati havifüzetet nem lapszámozzák. Előre megszámozni nem is lehetne, mert nem lehet tudni, hány ív telik meg, az utólagos számozásra pedig nincs szükség.

**F. I. Törm., Hosszúpályi.** Címét helyesbítettük. Elfizetése f. évi augusztus 31-én jár le.

**33. 1.** Ezt a kérdést lapunk f. évi 5. számában megjelent 55. lekszikon válaszunkban részletesen megtárgyaltuk. 2. A Szut. a veszélyesség ilyen fokozati meghatározását nem tartalmazza ugyan, de nem is szükséges, mert a dolog természetéből jön, hogy a szokásos-büntettes a közbiztonságra általában veszélyesebb, mint a rovott előéletű. A szokásos büntettes megjavulása ugyanis — mint a Szut. mondja — nem való-

színű, éppen ezért nevezzük „szokásos” büntettesnek, vagyis olyanoknak, akiben a csendőrnök szüntelenül ellenfelet kell látnia, aki tehát minden alkalmat felhasznál a bűnözésre. A rovott előéletűek viszont az erkölcsi romlottságban idáig általában még nem jutottak el, tehát a közbiztonságra is kevésbé veszélyesek az előbbieknél. Valakit csak azért, mert szokásos büntettesnek ismerjük őt, elfogni nem lehet. Szükséges ehhez, hogy a Szut. 45. §-ában meghatározott valamelyik feltétel meglegyen. 3. Még nem jelent meg, ha sor kerül reá, kihirdetjük. 4. A tábornoki kar rendfokozatai: tábornok, altábornagy, gyalogsági, lovassági vagy tüzérségi tábornok, aszerint, hogy a gyalogságtól, a lovasságtól vagy a tüzérségtől való-e a ki-nevezést. 5. A rendfokozatok azonos, tehát kölesönös tisztelet-adással tartoznak egymásnak. Különbség közöttük az, hogy a vezérkari szolgálatot teljesítő századosnak még külön iskolát kell végeznie és vizsgát kell tennie, szolgálati alkalmazás és előléptetés tekintetében pedig más elbírálás alá esik. 6. De-hogy. A vezérkari százados főtiszt, a tábornok pedig — tábornok.

**Visszakapjuk Kolozsvárt!** A Csendőrségi Lapok f. évi április 15-iki számában a 88. kérdésre adott lekszikonválasz jogi felfogásán nem változtathat az, hogy az elvermelt gazdasági termény nem répa, hanem burgonya. Ha tehát burgonyát lopnak olyan körülmények között, aminőket az illető kérdés jelez, a lopást az ott kifejtettek szerint kell minősíteni.

**Szántó. 1.** A kereskedő Önnek kétségtelenül kárt okozott helytelen könyvvezetésével. A bírói gyakorlat által követett jogszabály szerint tehát kártalanításra van igénye. Ez a kártalanítási igény polgári per útján érvényesíthető. Mindenesetre kísérelje meg a dolog bírói elintézését azzal a megokofással, hogy a kereskedő az Ön ellen megindítandó pert elvesztette volna s mint perveztes, a per költségeiben elmarasztaltatott volna. Ezek a per költségek pedig bizonyára nagyobb összeget tettek volna ki, mint amekkorát Ön most kártalanításul kér. 2. A szomszédjának baromfiái által okozott kárért, a szomszéd kártalanító felelősséggel tartozik. A bizonyítható kárt tehát peres úton érvényesítheti. A telkek bekerítésének ügyével helyhatósági szabályrendeletek szoktak foglalkozni. Általában azt a szabályt mondják ki ezekben, hogy: magántulajdonban levő belső telkeket be kell keríteni. Az is általános jelenség különben, hogy ezeket a szabályrendeleteket nem szokták túlságosan szigorúan venni s rendszerint csak akkor érvényesítik őket a helyi hatóság, ha valaki a szabályrendeletre hivatkozva panaszt tesz. Akár van szabályrendelet, akár nincs, az a kérdés, hogy valamely jogos magánérdekre való hivatkozással elrendeljük egy telk bekerítését, a közigazgatási hatóság hatáskörébe tartozik. Forduljon tehát kérelmével a községi előljáróshoz.

**15.678.** Olvassa el a f. évi 10. számunkban „12345” jellegére alatt közölt üzenetünket. A lényeg az, hogy naptári év szerint számítják a szabadságot, a levelében említett esetben tehát a múlt év decemberében megkezdett szabadságából 1932 januárjában áthozott 4 nap már erre az évre számít, a többi 6 nap pedig természetesen a múlt évre. A levelében említett többiek rosszul magyarázzák a dolgot.

## Emelkedő értékű telek vásárlása a legjobb tőkegyűjtés!

Budapest határában, Máriaremete mellett százhusz telek **ötéves részletre** ölenként 8 pengőért eladó. Erdős terület, villany és vízvezeték.

**VI., Andrassy-út 56. — Építőiparosok Ugyanott Dunaharaszti telkek és házak.**

**A magyar kir. csendőrség tagjai, valamint azok családtagjai**  
**PROHÁSZKA I. NÁNDOR** fogorvosi rendelőjében félfáru fogorvos kezei között részeseimnek, kedvező részleteire is  
**BUDAPEST, VII., Rákóczi-út 8/a. Telef.: J. 420—14.**

**Szőnyegek, bútorok csendőrség részére előleg nélküli részletfizetésre**

**Telefon: 271—77.**

legolcsóbb árakon.

Recamiék, szeltonok, szelontakarók, ebédlő- és piüsszőnyegek, vasbútorok, paplanok stb.

Vidékre értesítésre megbízottal küldünk

**Központi Lakásberendező** Budapest, VI., Liszt Ferenc-tér 5.

NE FELEJTSE EL ELOLVASNI A  
BORÍTÓLAP HÁTSÓ OLDALÁN A

# REMINGTON

írógép hirdetést!



**Élet váltója.** Ez csakugyan az élet váltója s derék dolog, hogy a váltót rendezni is akarja. Tanácsot adni ilyen kérdésben alig lehet. A legpontosabb leírás révén sem lehet ismeretlen emberekről ítéletet mondani, ebben az esetben pedig ez a szokottnál is nehezebb azért, mert az aránylag igen szép vagyont sehogyan sem tudjuk összegezgetni azzal a társadalmi helyzettel, amiben az anya él. Mielőtt azonban más megoldást keresne, mégis próbálkozzék meg a nősülési kérést beadásával. Ez nem jelenti az előjárók zaklatását, hanem csupán őszinte feltárását a helyzetének és hangsúlyozását annak, hogy a lehetőség határáig ragaszkodik a testülethez. Ha azután így nem lehet megoldani a kérdést, akkor még mindig megoldhatja, ahogyan írja, hogy t. i. leszerel és úgy nősül meg. Leveléből ítélve Ön nagyon szereti a testületet s a hibáktól eltekintve, amiket nekünk őszintén megírt, valószínűleg jó csendőr is, akkor pedig feltétlenül számíthat az előjárói támogatására. Kérdés, persze, hogy a család hírnevét miként fogják megítélni?

**K. J. th., Ajka.** Állítson össze pontos, részletes költségvetést a jövedelméről és a kiadásairól. Igazolja elsősorban azt, hogy a szóbanforgó vagyon hatóságilag kimutatott értéke a valóságban mennyi jövedelmet hoz. Ha egyáltalában van ilyen jövedelem, vegye hozzá az illetményeit s állítsa ezzel szembe az ápolást igénylő anyósának, gyermekeinek eltartására, nevelésére és egyébként a háztartásra szükséges összeget, de ismételjük, hogy mindezeket olyan részletesen tüntesse fel, amennyire csak lehet, s mindent községi előjárósági bizonyítvánnyal igazoljon. Ezeket az adatokat foglalja jelentésbe és szolgálati úton terjessze fel a belügyminiszter úrhoz (VI. b. osztály) a vonatkozó rendelet számára való hivatkozással s azzal a kéréssel, hogy részletesen feltárt anyagi viszonyai alapján a felesége ápolási költségei fejében megállapított összeget a belügyminiszter úr méltányos összegre csökkentse. Nagyrészt azon mulik a kérdés, hogy a költségvetést mennyire reálisan és meggyőzően tudja összeállítani.

**Vágyakozó.** Túlhosszúra nyulik a kezelése, igyekezzék kifelé a kórházból, mielőtt az egészségi érdekei azt megengedik. Hangsúlyozzuk, hogy csakis az egészségügyi érdekek vesztélyeztetése nélkül siettesse a kezelést, mert betegsége nem ismeri a tréfát s minden kicsinek látszó hanyagság később súlyosan megbosszulhatja magát. Azt, aki hat hónapig betegkedik, rendszerint felülvizsgálatra szokták küldeni, ha azonban orvosi vélemény szerint valaki az említett határidőn belül is olyan egészségi állapotba kerül, hogy közelebbi szolgálatképessége nem remélhető, akkor korábban is felülvizsgálat alá bocsátható. Akármint alakul a dolog, igyekezzék gyógyulni s ha a felülvizsgálat kérdése közben mégis felmerülne, jelentse azt, hogy a kezelés befejezése után szolgálatképesnek érzi magát, de szeretne is továbbszolgálni. Ha a kórház is igazolni fogja, hogy teljes szolgálatképességének elnyerésére kilátása van, akkor elkerülheti a felülvizsgálatását.

**Pártos rendőrtörzsrörmester, Pécs.** A Pallas R.-T-nak küldött lapjára ezuton válaszolunk. A lapjában hivatkozott kiadványból tartalékpéldányunk már nincsen.

**v. I. J. prbcs., Nagykáta.** A pályázat határideje május 1-én lejárt, a levelet pedig május 8-án adta postára. Elkésett vele.

**F. I. ny. törm., Kunszentmiklós.** Hirdetését közöljük, a beküldött 40 fillért lapunk javára bevételeztük.

#### Kéziratok.

**Zalavölgy.** A tanulságos igazoltatási esetekre hirdett pályázatunk határideje április 15-én lejárt. Az Ön leírása — amely különben április 3-áról van keltezve — május 9-én érkezett be hozzánk s így a pályázaton természetesen már nem vehetett részt. Vagy Ön tévedett egy hónapot a keltezésnél vagy pedig mi kaptuk meg túlkésen a levelet. A témát lezártuk, leírása most már nem közölhető, annál kevésbé, mert az eset maga sem különös.

**v. K. L. szds., Szeged.** Bizalmas dolgok, nyilvános tárgyalásuk nem célszerű. A cikk különben sem éri el célját, mert éppen a lényegre ki kell hagyni belőle, anélkül pedig nem sok értelme lenne a közlésének.

**Örs-főzőnöket, szolgát stb. közvetít** 1 pengő közvetítés díjért:  
**Fleischmann Lipót** Budapest, VII., Bethlen-utca 4. sz.  
Keleti-kávéház mel. ett.

**Cs. K. g. szds., Veszprém.** Közepes. Lehet, hogy alkalomadtán közöljük.

**2. gy. tanaloszt., Makó.** Nem elég erőteljes felvételek, sokszorosításra nem alkalmasak.

**Komitácsi.** Ilyen természetű megtörtént eseményeket csak akkor közlünk, ha a leírásuk teljesen hiteles, vagyis ha szemtanútól származik. Az Ön írását — miután az eset másoktól hallotta — nem tekinthetjük ilyennek s ezért nem is közölhetjük. Az elbeszélésekbe — különösen ennyi idő után — könnyen lényeges hiba csúszhatik s azt azután az érdekeltek könnyen reákolvashatják.

**Bálványosi.** Erősen átdolgozva talán közölhető lesz. Így, ahogy van, semmiesetre. A téma jó s megfelelően kidolgozva, hasznos és hatásos is lehet, de ennek legelső feltétele, hogy természetesen legyen megírva. Minél természetesebb az írás, annál szebb; a mesterkelt, dagályos stílus rég kiment a divatból. Kerülje Ön is, mert nem szép.

**M. K. ny. alhdgy., Szeged.** Egyik sem annyira érdekes, hogy érdemes lenne közölni.

**H. A. törm., Rum.** Közölni fogjuk.

**T. M. rfőtan.** Már kétféle közölt véleményünket a levél-másolatban foglaltak dacára sem másfathatjuk meg. Őszintén kívánjuk, hogy mind a háromszor tévedtünk legyen, de a cikkben foglaltak, nézetünk szerint, messze vannak még attól, hogy „természeti törvény”-eknek nevezhetők. A németek ajánlata annyira előnyös, hogy csak sürgős elfogadását ajánlhatjuk. Nem közölhető.

**Ne mulassunk.** Lehet, hogy egyszer sorját kerfjük.

**Csendőrelet.** Gyenge versek.

**Mogyorósi.** Nagyon helyesen fogja fel a kérdést: a kommunizmus ma az ország veszedelme. A józanul és hazafiasan gondolkozó csendőr legfontosabb feladatának érzi a kommunizmus ellen való küzdelmet. Aki végigélte, emlékezhetik reá, mit műveltek a kommunisták a csendőrökkel. Ma még azt sem tartják elégnek, amit tettek s nyíltan hirdetik, hogy ha uralomra jutnak, egyetlen csendőrnek meg nem kegyelmeznek. Csakhogy mi is tanultunk ám, annyit mindenesetre, hogy részen vagyunk és nem nézzük ölbetett kezekkel az eseményeket, mint tizenhárom évvel ezelőtt. Írása közlésre nem alkalmas, de tartalmának hazafias egyenességéért megdicsérjük.

**B. J. II. th., Bonyhád.** A tanulságos nyomozásokat nem abban a sorrendben közöljük, ahogy beérkeznek, mert a bünesetekben, amelyek a leírások tárgyalnak, a tanulság mellett változatosságra is törekednünk kell. Azután: a jobb, tanulságosabb nyomozás mindig megelőzi a gyengébbet, ha később érkeztet is be, addig tehát, amíg jobb van, a kevésbé jó nem kerülhet sorra, akármilyen régen küldték be. A közlők kiválasztásában és a közlés sorrendjében nem a be-küldők, hanem olvasóink érdekét kell szem előtt tartanunk. Mindkét nyomozása beérkezett, a régebbit kivonatosan közelebről közöljük s a fenti elvek szerint a másik is sorra kerül.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

**PINCZÉS ZOLTÁN** őrnagy.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest, VI., Rózsa-u. 111. — Felelős üzemvezető: György Aladár.

**SALAMONOVITS RUHÁZATI ÉS TEXTILFELDOLGOZÓ VÁLLALAT**  
Budapest, VI., Teréz-körút 1/a. — Telefon: 233-88.  
Gyári áraink:  
Fehér tenisz-nadrág ... P 6.90 | Sport lengvel nadrág ... P 7.90  
Vibarkabát khaki P 8.90 | Egyenruhák ... P 65-101  
Khaki posztó méterje P 7.70

**A m. kir. csendőrség és Máv. hiv. szállítója**  
  
Világhírű The Whitworth kerékpárok P 20.— havi részletre. Kerékpáralkatrészek otcson. Külsők P 5.80-tól, belsők 1.80-tól, pedál pária 2.80-tól stb.  
**Angol golyóscsapágyas gyermekkocsik P 72.-től.**  
Javítóműhely. Varrógép, gramofon, rádió alkatrészek és javítók, nikkelezések. **Csendőröknek olcsóbban.**  
**Láng Imre mernök** Budapest, VI., Teréz-körút 3.  
Képes: árjegyzék ingyen, de tudnunk kell mird!





## Ki ismeri Európát?

(Pályázat.)

A határvonalak 22 európai országot jeleznek. Meg kell írni, hogy melyik szám melyik országot jelzi és hogy az illető országnak mi a fővárosa? (A rajzot a lapból nem szabad kivágni.)

Pályázatot csak a csendőrség legényeségi egyéneitől fogadunk el. Határidő: június 15. A helyes megfejtők között Azbej Imre festőművésznek a csendőréletről merített, izlésszerűen bekerezített, eredeti rajzát sorsoljuk ki. Az eredményt a június 1-é számunkban fogjuk közzé tenni.

# BÜTOR

tartós, modern kivitelben, kényelmes részletfizetésre kapható:

KISIPARI TERMÉKEK BÜTORCSARNOKA RT.  
Budapest, VII., Dohány-utca 66. sz.



37 év óta a világot uraló eredeti angol

## THE CHAMPION

### kerékpárokat

havi 20 P részletre. — Sajátkészítményű  
LÁNG-kerékpárok 204 P-ért. — Havi 16

pengős részletre, teljes felszereléssel, karbidlámpával. Kerékpáralkatrészeket a világon létező összes kerékpárakhoz nagybani árrban, 30% árlaszállítással. Külső gumi 5.80, belső gumi 1.80, pedál párja 3, lánc 3.20 pengő.

LÁNG JAKAB ÉS FIA kerékpár- és guminyagkereskedés  
Kelet-Európa legnagyobb, legrégebbi és legmegbízhatóbb kerékpár-  
raktára. — Budapest, VIII., József-körút 41. — Alapítva 1869 — Árjegy-  
zék 1000 képpel ingyen!

# DOXA ÓRÁK,

arany- és ezüstárak

megbízható szállítója:

## PETŐ EMIL

Budapest, V, Falk Miksa-utca 12  
Telefon: Aut. 156-85.

A csendőrség tagjainak kedvező  
részletfizetési feltételek



# Sárga János

kir. udv. szállító, ékszerész új üzlete:

## Budapest, IV., Duna-utca 6.

Alapítva 1895. Kolozsvár

Klötild-palota.

Pontos DOXA és OMEGA zseborák nagyban és kicsinyben,  
legolcsóbban

TILLEMANN SEBESTYÉN svájci óra, arany, ezüst  
ékszerlerakata

Budapest, V. ker., Vilmos császár-út 12. — Telefon: Aut. 806-16.